

7. konference s mezinárodní účastí
ŠKOLA A ZDRAVÍ 21
Anotace

výzkumný záměr MSM0021622421

Škola a zdraví pro 21. století

27.–29. června 2011

Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity
Brno 2011

7th Conference with International Participation
SCHOOL AND HEALTH 21
Book of Abstracts

research plan MSM0021622421

School and Health for 21st Century

June 27–29, 2011

Faculty of Education, Masaryk University
Brno 2011

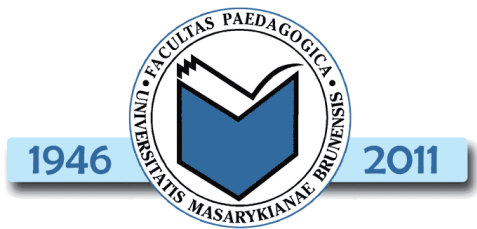

Editoři: Evžen Řehulka
Miroslav Janda

Redakční rada: Miroslav Janda
Evžen Řehulka

© 2011 Masarykova univerzita

ISBN 978-80-210-5532-2

ÚVOD

Konference ŠKOLA A ZDRAVÍ 21 je již několik let tradiční součástí práce na výzkumném záměru Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity ŠKOLA A ZDRAVÍ PRO 21. STOLETÍ, který řešíme od roku 2005. Od té doby jsme uskutečnili množství workshopů, přednášek a diskusních setkání, uspořádali každoroční konference a vydali desítky studií, sborníků a monografií.

Dovolujeme si tvrdit, že z konference ŠKOLA A ZDRAVÍ 21 se stala tradiční akce, kde se setkávají zájemci o problematiku výchovy ke zdraví, podpory zdraví, školní hygienu, preventivní a sociální lékařství atd. a všichni, kteří se z různých aspektů zabývají možnostmi výchovy ke zdraví v prostředí školy a novými úkoly školy, kam problematika podpory zdraví bezesporu patří. Jde o velmi rozsáhlé problémové pole a široké výzkumné otázky, které se často objevují v nečekaných souvislostech nebo – na druhé straně – přinášejí konkrétní a jasné rutinní poznatky, o které se může rychle opřít výchovná a vzdělávací práce.

Zkušenosti, které máme ze šesti předchozích konferencí ŠKOLY A ZDRAVÍ 21, ukazují, že zájem je jak o dílčí, tak o obecné otázky a jejich prezentace bývá jak v rovině úvah a inspirací tak v podobě výzkumných výsledků. Lze očekávat, že i letošní konference bude v tomto stylu pokračovat a že budeme mít příležitost slyšet nejen zajímavá sdělení, ale přijímat je v prostředí společného zájmu, přátelských osobních setkání a diskusní atmosféry, pro které jsou každá odborná setkání neopakovatelná.

Děkujeme všem, kteří o konferenci ŠKOLA A ZDRAVÍ 21 projevíli zájem, obohatili ji svou účastí a věnují svou práci výchově ke zdraví a novým úkolům školy v této vzdělávací oblasti.

Evžen Řehulka

řešitel výzkumného záměru

MSM0021622421

ŠKOLA A ZDRAVÍ PRO 21. STOLETÍ

PŘEHLED DODANÝCH ABSTRAKT

Bajd Barbara

VLIV PROJEKTŮ EKO-ŠKOLY A ZDRAVÁ ŠKOLA NA VÝCHOVU K ODPOVĚDNÉMU VZTAHU ŽÁKŮ ZÁKLADNÍCH ŠKOL K ŽIVOTNÍMU PROSTŘEDÍ

Klíčová slova: ekologie, projekt Eko-škola, projekt Zdravá škola, ekologické povědomí, zodpovědnost za životní prostředí, ekologická výchova, trvalý rozvoj

Anotace: Mnoho škol a vzdělávacích zařízení ve Slovinsku je zapojeno do FEEE (Nadace pro environmentální vzdělávání v Evropě). Více než 600 škol je zapojeno do projektu Eko-školy a více než 250 škol do projektu Zdravá škola. V naší studii jsme porovnávaly povědomí o životním prostředí a odpovědné chování k životnímu prostředí devítiletých až desetiletých žáků z projektu Eko-školy, s ekologickou způsobilostí a odpovědným chováním žáků, kteří v tomto projektu nejsou zahrnuti, ale jsou naopak zapojeni do projektu Zdravá škola. Zároveň jsme také srovnávaly povědomí o životním prostředí a odpovědné chování k životnímu prostředí u jejich rodičů a to z hlediska obou zmíněných projektů. Hodnocení výzkumu ukázalo lepší výsledky u žáků v projektu Eko-škol, jejich velmi dobré povědomí o životním prostředí a v podstatě odpovědné chování vůči životnímu prostředí, zatímco u žáků v projektu zdravých škol byly výsledky jejich ekologické povědomosti a odpovědnosti vůči životnímu prostředí o něco horší. Podobné výsledky jsme získaly při porovnání odpovědí rodičů, které ukazují, že povědomí o životním prostředí a odpovědné chování k životnímu prostředí o něco vyšší u těch rodičů, jejichž děti se účastní ekologických projektů.

THE INFLUENCE OF THE ECO-SCHOOL AND HEALTHY SCHOOL PROJECTS ON ENVIRONMENTALLY RESPONSIBLE BEHAVIOUR OF PRIMARY SCHOOL PUPILS

Key words: ecology, Eco-School project, Healthy School project, ecological awareness, environmental responsibility, ecological education, permanent development

Abstract: Many schools and other educational institutions in Slovenia are included in FEEE (Foundation for Environmental Education in Europe). More than 600 schools are included in the Eco-school programme and more than 250 schools in the Healthy School programme. In our investigation we compared ecological awareness and environmental responsibility among 9-10 years old pupils involved in the Eco-School project with those of pupils who are not participating in the Eco School project but are involved in the Healthy School project. We also compared the ecological awareness and environmental responsibility of the parents of children involved in the Eco School project with those parents whose pupils are at schools participating in the Healthy School project. Our results show that pupils at schools involved in either project display moderately good ecological awareness and environmental responsibility, but the results of pupils at schools involved in the Eco-school project were better. Similar results are also evident when comparing the parents, demonstrating that ecological awareness and environmental responsibility is better developed in those pupils and their parents participating in the Eco-School project.

Prof. Dr. Barbara Bajd
University of Ljubljana, Faculty of education
Kardeljeva pl. 16, 1000 Ljubljana, Slovenia
barbara.bajd@guest.arnes.si

Białaś Dariusz

ŽIVOTNÍ STYL ŽÁKŮ V KONTEXTU PROJEKTU "ŠKOLY PRO ZDRAVÍ"

Klíčová slova: zdraví, celoživotní vzdělávání, životní styl žáků, životní dovednosti

Anotace: Podle doporučení projektu "Zdraví 21" je zdraví velmi často popisováno jako priorita ve vzdělávání. Prezentace takové priority v rámci teorie celoživotního vzdělávání poukazuje na nutnost rozvoje životních dovedností a kompetencí. Právě tyto dovednosti a kompetence v dominantním stupni rozhodují o životním stylu a možnostech prozdravotního popisu a vyhnutí se rizikovým nemocím. Vypracování a implementace projektu "Škola pro zdraví" vyžaduje monitoring životního stylu studentů a zároveň vypracování metody, která dovolí vzdělávat v rámci životních dovedností.

LIFE STYLE OF STUDENTS IN THE CONTEXT OF "UNIVERSITY FOR HEALTH" PROJECT

Key words: health, life-long learning, student's life style, life skills

Abstract: According to the recommendations of the project Health 21, health is more often described as priority in education. Presenting such a priority within the lifelong learning theory corresponds to pointing out the necessity of development of life skills and qualitative competences. Precisely these skills and competences, to dominant degree, decide about life style and possibility of describing it as pro-health or illness-risk. Drawing up and implementing the project "university for health" demands the students' life style monitoring and working out the methods which let to educate within scope of life skills.

Blahutková Marie

PODÍL STRESU NA ZDRAVÍ UČITELE V SOUČASNÉ ŠKOLE

Klíčová slova: zdraví, kvalita života, stres, dotazník osmi stavů

Anotace: Stres působí na každého člověka po celý jeho život. Psychický stres má vždy svůj tělesný doprovod a v mnoha případech je právě stres spouštěčem závažných onemocnění člověka nebo i příčinou smrti. Protože lze původ stresu hledat ve všech oblastech tedy jak v tělesném, tak i psychickém, sociologickém nebo ekonomickém základu, je nutné tuto problematiku zařadit mezi příčiny, které mohou ovlivňovat naše zdraví krátkodobě nebo i trvale. Zjišťování příčin stresu, jejich míra, ale i zjišťování preklinických funkčních stavů některých orgánů by mělo pomoci při diagnóze zdraví u dospělé populace. Zjišťování míry stresu u zaměstnaných a nezaměstnaných osob středního věku a jejich komparace včetně možnosti jejího ovlivnění prostřednictvím pohybových aktivit je součástí našeho výzkumu.

THE IMPACT OF STRESS ON TEACHER'S HEALTH IN CONTEMPORARY SCHOOL

Key words: health, quality of life, stress, 8 states Questionnaire

Abstract: Stress influences everyone for the whole life. Psychic stress has always its physical symptoms, so in many cases it is the stress, which triggers serious disease or death. The origins of stress can be found in all areas e.g. psychic, sociological-economical, it is crucial to place this problem amongst the causes that influence our health in both, short-term or permanently. Eliciting the causes of stress, their level and ascertaining pre-clinical functional state of some organs should help diagnosing state of health with adult population. Eliciting the employed and unemployed mid-age generation level of stress their comparison and the possibilities of influencing them through motor activities is also included in our research.

doc. PaedDr. Marie Blahutková, Ph.D.
Masarykova univerzita
Fakulta sportovních studií
Kamenice 5, Brno 625 00
Česká republika
blahutkova@fssps.muni.cz

Březina Jaroslav

AKTIVITY MĚSTSKÉ POLICIE V OBLASTI DOPRAVNÍ VÝCHOVY

Klíčová slova: dopravní výchova, prevence dopravní nehodovosti

Anotace: Městská policie Brno se věnuje již řadu let prevenci dopravní nehodovosti dětí a školní mládeže v oblasti statutárního města Brna. V tomto směru spolupracuje v rámci výzkumného záměru Škola a zdraví 21 a výuky v předmětu Dopravní výchova pro učitele ZŠ s pedagogickou fakultou Masarykovy univerzity. Příspěvek uvádí přehledné výsledky této spolupráce, ilustrující oboustranně prospěšné spojení akademického teoretizmu a praxe v pedagogickém terénu.

ACTIVITY OF MUNICIPAL POLICE IN THE AREA OF TRAFFIC EDUCATION

Key words: traffic education, prevention of traffic accident

Abstract: Municipal Police deals with a number of years the prevention of traffic accidents of school children and youth in the city of Brno. In this respect, cooperate within the research project School and health 21 and the traffic education for teachers of basic school with Pedagogical Faculty of Masaryk University. The paper presents the results of this cooperation, illustrating bilateral beneficial connection of academic theory and pedagogical practices in the pedagogical field.

Ing. Jaroslav Březina
Městská policie
Statutární město Brno
Štefánikova 43, Brno
Česká republika
brezina.j@seznam.cz

Čadení Kristina, Mucalová Lucie, Procházková Lenka, Sladká Ševčíková Jana

PODPORA PROFESIONÁLNÍ PREVENCE PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ

Klíčová slova: projekt, podpora profesionální prevence, pedagogický pracovník, poruchy příjmu potravy, rizikové faktory, zdravé stravovací návyky

Anotace: Příspěvek pojednává o projektu s názvem Podpora profesionální prevence, jehož cílem bylo rozšíření schopností pedagogických pracovníků orientovat se v problematice poruch příjmu potravy a v oblasti zdravých stravovacích návyků podle nejnovějších poznatků lékařské vědy. Záměrem bylo pedagogy naučit rozpoznávat rizikové faktory onemocnění u žáků, jelikož se jedná o věkovou kategorii, která pro vznik nemoci představuje nejčastěji zastoupenou rizikovou skupinu.

SUPPORT FOR THE PREVENTION OF PROFESSIONAL TEACHERS

Key words: project, professional support prevention, educator, eating disorders, risk factors, healthy eating habits

Abstract: The paper deals with a project titled „Support to Professional Prevention“, which aims to enhance the expertise of teachers in the field of eating disorders and healthy eating habits, using the latest medical knowledge. Its purpose was to give the teachers insight into how to recognise risk factors among students, who represent an age group most susceptible to the illness

PhDr. Procházková Lenka
PdF MU
Poříčí 7, 603 00 Brno
Česká republika
prochazkova@ped.muni.cz

PhDr. Ing. Sladká Ševčíková Jana
Občanské sdružení Anabell
Bratislavská 2, 602 00 Brno
Česká republika
jana.sladka@anabell.cz

Čapka František

K OTÁZCE VZTAHU OSOBNÍ A ŠKOLNÍ HYGIENY V ČESKÉ SPOLEČNOSTI 19. STOLETÍ

Klíčová slova: Klíčová slova: hygiena, osobní hygiena, školní hygiena, hygienické návyky

Anotace: Příspěvek přibližuje dosud málo prozkoumanou oblast každodenního života – osobní hygienu – a její souvislosti se školní hygienou. Snaží se upozornit na podstatné stránky pojmu hygiena; v minulosti se osobní hygiena nepovažovala za samozřejmost. Zůstávala jedním z rozlišovacích znaků vyšších vrstev, které se vymezovaly vůči ostatnímu lidu. Lidové vrsty o čistotu příliš nedbaly. Pokrok nastal až kolem poloviny 19. století, kdy lékaři začali důrazněji apelovat na čistotu a hygienu lidského těla. Odtud se důležitost hygieny přesunula i do oblasti školního vzdělávání. Postupně byl stále víc patrný přímý vliv školy na hygienické návyky dětí, kdy se na stránkách učebnic a čítanek objevovala základní poučení o potřebě čistoty a osobní hygieny. S tím souvisela například i zvyšující se péče o správné hygienické zařízení školních budov (tříd). Osobní hygieně tehdy příliš nepříliš náboženské smýšlení, protože zbožný člověk měl pečovat především o svou duševní stránku. Zapovězena byla rovněž nahota a sexualita, čemuž odpovídala i sexuální výchova školní mládeže.

THE QUESTION OF THE RELATIONSHIP OF PERSONAL AND SCHOOL HYGIENE IN THE CZECH SOCIETY IN THE 19TH CENTURY

Key words: hygiene, personal hygiene, school hygiene, habits

Abstract: The paper brings yet little studied area of everyday life – personal hygiene – and its relation to school hygiene. It tries to highlight the essential concept of hygiene; in the past personal hygiene was not taken for granted. It remained one of the distinguishing characteristics of higher social groups, which defined itself against the rest of the people. Ordinary people did not care too much about cleanliness. Progress occurred around the mid-19th century, when doctors strongly began to appeal to the cleanliness and hygiene of the human body. Hence the importance of hygiene and moved into the area of school education. Gradually, there was seen more and more obvious direct impact of school on hygiene habits of school children, where on the pages of textbooks and reading books appeared basic lessons of necessity of cleanliness and personal hygiene. Also increasing care of good hygiene equipment of school buildings (classes) was related to that. Personal hygiene was not well understood by religious beliefs, because a godly man should care primarily about his mental aspects. Forbidden was also nudity and sexuality, with a corresponding sex education of school children.

doc. PhDr. František Čapka, CSc.
Poříčí 9, Brno 603 00
Česká republika
capka@ped.muni.cz

Čech Tomáš

MOŽNOSTI OBRANY A PREVENCE MOBBINGU V ČESKÝCH PODMÍNKÁCH

Klíčová slova: mobbing, bossing, prevence, obrana, právní opora

Anotace: Příspěvek se zaměřuje na zmapování podmínek obrany a prevence mobbingu v českých podmínkách, a to s důrazem na školní prostředí. Vychází z rozsáhlých zahraničních poznatků a zkušeností a opírá se i mapování výskytu fenoménu v českých základních školách.

POSSIBILITIES OF DEFENSE AND PREVENTION OF MOBBING IN THE CZECH CONDITIONS

Key words: mobbing, bossing, prevention, defense, legal support

Abstract: The article focuses on mapping conditions for mobbing defense and prevention in the Czech system with emphasis on school environment. It is based on extensive international knowledge and experience and data collected about the occurrence of this phenomenon in Czech primary schools.

doc. PhDr. Tomáš Čech, Ph.D.
Pedagogická fakulta MU
Poříčí 7, 603 00 Brno
Česká republika
cech@ped.muni.cz

Čechová Marie

ZAČÍNÁJÍCÍ UČITELÉ A VOLNÝ ČAS

Klíčová slova: začínající učitel, volný čas, zátěžová situace

Anotace: Každé povolání s sebou přináší určitou zátěž (fyzickou, psychickou). O to více se tato zátěž může projevit především na počátku působení v profesi, kdy ještě nemáme dostatečnou jistotu při jejím vykonávání. Jinak tomu není ani u začínajících učitelů. V jejich povolání jsou vystaveni mnoha faktorům, které na ně v různé míře působí. Mohou to být žáci, kolegové, rodiče žáků, vlastní rodina a další. Aby mohl učitel správně vykonávat své povolání, je žádoucí, aby byl v dobré psychické kondici. Proto je nutné alespoň částečně zmírnit (ne-li úplně odstranit) účinky zátěžových situací, kterým byl a je vystavován. Vhodná příležitost k tomu je hlavně mimo školu – doma, ve volném čase apod. Jak se začínající učitelé vyrovnávají se zátěžovými situacemi, jak tráví svůj volný čas a jakým způsobem relaxují? Těmito a dalšími otázkami se zabývám ve svém příspěvku. Skupinou začínajících učitelů, na které především zaměřuji svou pozornost, jsou začínající učitelé, kteří učí na prvním stupni základní školy.

NEW TEACHERS AND FREE TIME

Key words: new teachers, free time, stressful situation

Abstract: All kinds of jobs always bring some stress (physical and psychical). This stress should be demonstrated especially at the beginning of profession when we do not have any sufficient confidence in its administration. Otherwise it is not at new teachers. They are exposed to many factors at their job which they operate at different degrees to them. It could be students, colleagues, parents of students, their own family etc. In order to practice their job correctly, it is necessary to be in a good mental condition. That is why it is necessary to partially relieve (or totally eliminate) the effects of stressful situations, which the teacher was and is exhibited. There is a good opportunity especially outside of school – at home, at free time etc. How do the new teachers cope with stressful situations, how do they spend their free time and how do they relax? These and other questions are discussed at this article. A group of the new teachers, to whom I pay my attention, are the new teachers who teach at primary school.

Mgr. Marie Čechová
Pedagogická fakulta MU
Poříčí 7, 603 00 Brno
Česká republika
marie.cechova@seznam.cz

Děcký Jan

MOTORISMUS A VÝCHOVA VE SMYSLU VLASTNÍ ODPOVĚDNOSTI ZA SVÉ ZDRAVÍ A ŽIVOT

Klíčová slova: vzdělávání řidičů, organizace dopravy, etika, bezpečnostní technologie

Anotace: Příspěvek je zaměřením nad nedostatečnými řidičskými zkušenostmi, nad kázní a chováním účastníku silničního provozu, která je též ovlivňována organizací dopravy a přímo tak ovlivňuje lidské zdraví a životy. Profesionální selhání působí mnoho nehod a přes dokonalé bezpečnostní technologie často tragické. Většina účastníků provozu preferuje pouze svoji osobu a etika a ohleduplnost jsou na okraji zájmu...

MOTOR AND EDUCATION IN THEIR OWN SENSE OF RESPONSIBILITY FOR THEIR HEALTH AND LIFE

Key words: driver education, transport organization, ethics, security technology

Abstract: The paper is a reflection on the lack of driving experience, the discipline and conduct of road traffic, which is also influenced by transport organizations and directly affect human health and lives. Professional failure causes many casualties and more than perfect security technologies are often tragic. Most participants prefer to use only his person and the ethics and courtesy are of marginal interest ...

Demeková Ľubica

ZDRAVIE A JEHO OCHRANA V PODMIENKACH ŠKÔL A ŠKOLSKÝCH ZARIADENÍ Z POHLADU NORIEM SPRÁVNEHO PRÁVA

Klíčová slova: zdravie, verejné zdravie, ochrana zdravia, školy, školské zariadenia, orgány verejnej správy, zmeny právnych predpisov

Anotace: Zdravie človeka ako spoločenská hodnota a jeho ochrana je predmetom záujmu viacerých právnych odvetví. Príspevok sa zameriava na správno-právne aspekty tejto problematiky. Venuje sa zdraviu a jeho ochrane v špecifickom prostredí škôl, a to predovšetkým základných a stredných škôl a tiež vybraných školských zariadení. Túto problematiku približuje z pohľadu viacerých právnych predpisov spadajúcich do tzv. osobitnej časti správneho práva hmotného. Objasňuje problematiku zdravia a jeho ochrany v podmienkach škôl a školských zariadení predovšetkým v nadväznosti na verejné zdravie, ochranu pred zneužívaním alkoholických nápojov a ochranu nefajčiarov a s tým súvisiacu štruktúru a kompetencie orgánov verejnej správy pôsobiacich v tejto oblasti. Poukazuje i na najnovšie zmeny právnych predpisov v tejto oblasti.

HEALTH AND IT'S PROTECTION IN THE CONDITIONS OF THE SCHOOLS AND THEIR INSTITUTIONS FROM THE POINT OF VIEW OF LEGAL NORMS OF ADMINISTRATIVE LEGISLATION

Key words: health, public health, protection of health, schools, school's institutions, bodies of Civil Service, the changes of legal norms

Abstract: The human health as a social value and it's protection is regulated by several legal areas. The article talks about this problem from the point of view of the administrative law and it's aspects. The article attends to the health and it's protection in the specific conditions of the schools, mostly of the basic schools and secondary schools and some school institutions. This article talks about it from the point of view of a number of legal norms, which belong to the material administrative law-it's special part. This article clarifies the health and it's protection in the conditions of the schools and some school institutions foremost in the connection with the public health, with the protection against the abuse of alcoholic drinks and with the non-smokers protection. The article also deals with the bodies of Civil Service in this field and with thier agency. This article talks also bout the latest changes of the legal norms in this field.

JUDr. Ľubica Demeková, Ph.D.

Katedra ústavného práva a správneho práva
Právnickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Kováčska 26, 040 75 Košice
Slovenská republika
lubica.cehlarova@upjs.sk

Dokulil Miloš

ŠKOLA JAKO SOUČINITEL ZDRAVÉ POPULACE? (NEREZAVÍ NÁM TEN JEDEN KLÍČ KE ZDRAVÍ – TOTIŽ TA ŠKOLA?)

Klíčová slova: časoprostor, informační stolecí, elektronika, kognitivní výbava, známkování, kompenzace nervozity, jednodušší život, sedavý způsob života, sebereflexe učitele, údiv nad poznáním jako priorita

Anotace: (1) Kde je – zcela obecně – ten náš současný časoprostor, na němž se odehrávají předpoklady možných příštích jistot? – Žijeme v informačním století, je mezi námi stále více robotiky a informačních technologií, a také lákavá zábavní elektronika; sport zůstává spíše jen vrcholový, anebo žádný. (2) Jaké „specifické dědictví minulosti“ zřejmě objektivně ztěžuje dosahování lepších (a žádoucnejších) výsledků školské práce? – Někdy dokonce postupujeme „od platu k platu“, spolu s bezradností, CO i JAK. – Dlouho převládala tendence k shromažďování poznatků; možnost uplatnit webové stránky naopak jako kdyby usnadňovala podcenění nutné východní kognitivní výbavy. Učitel(ka) samozřejmě hodnotí své svěření; nejednou se změnil(a) ve „filatelistu“, tj. v pouhého sběratele známek – což je řetězová reakce pro kompenzaci nervozity jídlem a obezitou. (3) Začneme splétat prameny této skromné „vánočky“ z bližší perspektivy posledních 20 let. – Po roce 1989 se mnoha lidem usnadnil a zjednodušil život: začal být více konzumním; velmi rychle začal se i u nás prosazovat internet a další elektronická média (naposled mj. velmi výrazně i Facebook). Sportují jen ti, kdo jsou nadáni k provozování špičkového sportu. Zároveň je stále méně společných zájmových programů s vrstevníky. Je větší tlak na nutnost uspět ve škole u mládeže z bývalých tzv. „středních“ vrstev; doprovázený také větší nervozitou z možných neúspěchů při tě sprše plné samých testů; kompenzuje se to také větším přísunem potravy a slazených nápojů. (Stávající pokusy k začlenění rómské mládeže do tzv. normální výuky se zatím rovnají předpřahání vozu před koně). (4) Aby ten jeden závažný „klíč“ pro zdraví národa nezrezavěl, musíme začít od sebe! – Učitel(ka) či profesor(ka) není dostatečně vybaven pro žádný obor, pokud s úžasem neobdivuje jeho rozvoj, zvláště bouřlivě za poslední léta exponovaný. Zároveň musíme mít v sobě velký dar – lásky k těm, které uvádíme na cestu za údivem ze stále rychleji se rozšiřujícího poznání. Musíme umět kontrolovat také své tělo, oblečení, chování. Živých pozitivních vzorů k následování není nikdy dost!

THE SCHOOL AS A COEFFICIENT OF A HEALTHY POPULATION? (DOESN'T ONE IMPORTANT KEY FOR HEALTH GET RUSTED – I MEAN, THIS SCHOOL?)

Key words: space-time, information century, electronics, cognitive equipment, grading, compensation of nervousness, simpler life, sedentary way of life, teacher's self-reflection, admiration of knowledge as a priority

Abstract: (1) Where do we find our contemporary space-time to assess the prerequisites of possible future securities? (2) Which specific past heritage objectively prevents us from reaching better results of school activities? (3) Let us begin with linking up (1) and (2) from a nearer perspective of the last 20 years. (Consumerist society. Greater nervousness of those ones who want to succeed. The Roma youth cannot be efficiently integrated on the contemporary basis of activities.) (4) To not let the „key“ of health of the nation be completely rusted, we – as teachers – must start from, and within, ourselves!

Prof. Dr. Ing. Miloš Dokulil, DrSc.
FI MU
Botanická 68a, 602 00 Brno
Česká republika
dokulil@fi.muni.cz

Đurišová Libuše

MASARYKOVA POKUSNÁ DIFERENCOVANÁ MĚŠŤANSKÁ ŠKOLA VE ZLÍNĚ (1929–1945) JAKO ŠKOLA PODPORUJÍCÍ ZDRAVÍ

Klíčová slova: Masarykova pokusná diferencovaná měšťanská škola, péče o zdraví žáků, zdravé učení, zdravé prostředí, zdravé mezilidské vztahy, projekt „Škola podporující zdraví“

Anotace: Článek se zabývá problematikou podpory zdraví na Masarykově pokusné diferencované škole ve Zlíně ve třicátých letech minulého století. Stručně popisuje vznik této školy a její zasazení do historického kontextu. Charakterizuje péči o zdraví žáků na této škole, podporu zdravého učení, zdravého prostředí a zdravých mezilidských vztahů. Podrobně se věnuje zdravotní výchově a rámcovému plánu, podle kterého byla tato výchova ve škole prováděna. Upozorňuje na prvky využitelné v současném projektu „Škola podporující zdraví“.

MASARYK'S EXPERIMENTAL DIFFERENTIAL SCHOOL IN ZLIN (1929–1945) AS THE HEALTH PROMOTING SCHOOL

Key words: Masaryk's experimental differential school, health care of pupils, healthy learning, healthy environment, healthy interpersonal relationships, project „Health Promoting School“

Abstract: This article deals with issues of health promotion at Masaryk's experimental differential school in Zlín in the 30th of the last century. It briefly describes the formation of this school and its position in the historical context. It characterizes the health care of pupils at this school, support of healthy learning, healthy environment and healthy interpersonal relationships. Detail is devoted to health education and a global plan by which this education was done at this school. It attentions to elements usable in the current project „Health Promoting School“.

PaedDr. Mgr. Libuše Đurišová
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Mostrní 5139, 76001 Zlín
Česká republika
dr.libuse.durisova@seznam.cz

Eisertová Jaroslava, Ročňová Jolana, Rosková Lenka, Chlopčíková Marie

PRIMÁRNÍ PREVENCE SOUČASNÝCH SPOLEČENSKY NEŽÁDOUCÍCH JEVŮ V OBLASTI ŽIVOTNÍHO STYLU DĚTÍ A MLÁDEŽI

Klíčová slova: primární prevence, nežádoucí jevy, životní styl, děti, mládež

Anotace: Příspěvek prezentuje dvě oblasti problematiky primární prevence a to konkrétně oblast prevence úrazů způsobené psem u dětí a dále oblast primární prevence pohlavně přenosných chorob u dětí a mladistvých. Autorky vychází z vlastní dlouholeté zkušenosti v této oblasti prevence a z výzkumů prováděných v předešlých letech.

PRIMARY PREVENTION OF SOCIALLY UNDESIRABLE PHENOMENA PRESENT IN LIFESTYLE OF CHILDREN AND YOUTH

Key words: primary prevention, social undesirable, lifestyle, children, youth

Abstract: A contribution presents two areas of primary prevention. It means concretely area around dog bites prevention and childhood. The other one dealing with prevention of sexually infectious disease in childhood and youthful. Authoress present their own experiences and researches in primary prevention.

Mgr. Eisertová Jaroslava, PhD.
Jihočeská univerzita
Zdravotně sociální fakulta
Jírovcova 24, 370 01 České Budějovice
Česká republika
jeisertova@seznam.cz

Mgr. Chlopčíková Marie
Jihočeská univerzita
Zdravotně sociální fakulta
Jírovcova 24, 370 01 České Budějovice
Česká republika
Marie.Chlopckikova@seznam.cz

PhDr. Jolana Ročňová
Jihočeská univerzita
Zdravotně sociální fakulta
Jírovcova 24, 370 01 České Budějovice
Česká republika
jolana.rocnova@seznam.cz

Mgr. Rosková Lenka
Jihočeská univerzita
Zdravotně sociální fakulta
Jírovcova 24, 370 01 České Budějovice
Česká republika
rroska@seznam.cz

Fejfarová Helena

HODNOCENÍ MÍRY STRESOVÉ ZÁTĚŽE A POTŘEBY JEJÍ PREVENCE Z POHLEDU DOSPÍVAJÍCÍCH

Klíčová slova: stres, zvládnání stresu, prevence stresu

Anotace: Ve zdravotnictví, v souvislosti s postupným přechodem z paternalistického přístupu lékaře k nemocnému spíše na vztah partnerský, dochází v dnešní společnosti ke kladení větších nároků na aktivní participaci jedince na svém zdraví. Do popředí se dostává zejména oblast prevence a možnosti jejího uplatnění. Jedním z faktorů startujícím mnohá somatická či duševní onemocnění, včetně civilizačních chorob, se prokazatelně jeví vysoký akutní či dlouhodobý stres. Schopnost zhodnocení stresové situace a volba vhodné copingové strategie při zvládnání zátěže je nezbytným preventivním faktorem, který vychází zejména ze zkušenosti jedince. Dospívající vzhledem ke své tvářející se identitě reagují citlivě na stresové situace a podněty ve svém okolí. Avšak současně jsou stále otevřeni novým zkušenostem, které je učí, jak zvládat zátěžové podněty. Je tedy otázkou nakolik dospívající prožívají a zaznamenávají stres či nesnáze ve svém životě, dále nakolik pocítují potřebu prevence životních nesnází a zda spolu jednotlivé oblasti zaznamenaných nesnází a potřeby prevence souvisí. Pro sondážní soubor byl použit Dotazník životních nesnází a Dotazník prevence životních nesnází sestavený dle Kurice a Míčka. Oba dotazníky zahrnují oblast sociální povahy, rodinného života, vnitřního života a oblast životního stylu.

STRESS LEVELS EVALUATION AND THE NEEDS OF STRESS PREVENTION FROM THE PERSPECTIVE OF ADOLESCENTS

Key words: stress, coping strategies, stress prevention

Abstract: In the health sector in today's society there is the progressive pass from the physician's paternalistic approach to partner relationship with a patient, that is the reason of increasing demands on the active participation of individuals in their health. The prevention and the possibility of its application are getting in the foreground. One of the many factors starting somatic or mental diseases, including diseases of civilization, seems to be high acute and long-term stress. Ability to evaluate stressful situations and the choice of appropriate coping strategies for stress management is an essential preventive factor, which arises from individual experiences. Adolescents, due to their identity-shaping react sensitively to stress situations and stimuli in their environment. However they are still open to new experiences, which teach them how to cope with stressful stimuli. There is a question how adolescents realize their stress or problems in their life and how they notice the need to prevent stress situations. For screening the Living Difficulties Questionnaire and The Prevent Of Life Difficulties created by Kurice and Míček were used. Both questionnaires include the social field, the family life, the inner life and the lifestyle.

Mgr. Helena Fejfarová
Zemědělská 5, 616 00 Brno
Česká republika
HFejfarova@seznam.cz

Fialová Jana

EXPERIMENTÁLNÍ ZAVEDENÍ PREVENTIVNÍHO PROGRAMU SVĚTOVÉ ZDRAVOTNICKÉ ORGANIZACE (WHO) NA PODPORU SPRÁVNÉ VÝŽIVY

Klíčová slova: NFSI, podpora správné výživy, prevence dětské obezity, školní preventivní programy

Anotace: V letech 2008–2011 byla na vybraných základních školách provedena zkušební implementace nového preventivního programu Světové zdravotnické organizace (WHO) Škola zdravé výživy (NFSI), navazujícího na program Škol podporujících zdraví (HPS), který již v České republice mnoho let úspěšně funguje. Příspěvek seznamuje s průběhem a výsledky experimentu, popisuje podmínky, výhody a problémy zavádění programu v českém prostředí a ukazuje možnosti jeho využití pro české základní školy.

EXPERIMENTAL IMPLEMENTATION OF WHO'S PREVENTIVE PROGRAM FOR SUPPORTING HEALTHY NUTRITION

Key words: NFSI, supporting of healthy nutrition, prevention of childhood obesity, school preventive programs

Abstract: In the years 2008–2011 an experiment implementation of the new preventive program of the World Health Organization (WHO) the Nutrition Friendly School Initiative (NFSI) was conducted on selected elementary schools. NFSI follows-up the Health Promoting Schools (HPS) program, which has been successfully working in the Czech Republic for many years. The contribution informs about the course and results of the experiment, describes the conditions, benefits and problems of implementation in the Czech Republic and shows the possibility of its use for Czech elementary schools.

Mgr. Jana Fialová
Masarykova univerzita
Lékařská fakulta
Ústav preventivního lékařství
Kamenice 5, 625 00 Brno-Bohunice
Česká republika
fialova@med.muni.cz

Foltová Lucie

KTERÉ HODNOTY JSOU DŮLEŽITÉ PRO RIZIKOVÉ ADOLESCENTY?

Klíčová slova: adolescenti, rizikové chování, hodnoty, ELSPAC, raná adolescence

Anotace: Cílem studie je poukázat na výpovědi patnáctiletých adolescentů, ve kterých referovali o důležitosti hodnot. Dále hledá souvislosti těchto hodnot s rizikovým chováním sledovaných adolescentů. Adolescenti z projektu ELSPAC (Evropská longitudinální studie rodičovství a dětství) byli rozděleni do pěti sledovaných skupin z hlediska rizikovitosti svého chování. Jde o tyto skupiny: návyková, antisociální, sexuálně riziková, komorbidní a neriziková. Vyjadřovali se v Rokeachově testu hierarchie hodnot k tomu, zda je pro ně jmenovaná hodnota důležitá, či nikoliv. V programu SPSS byly testovány nulové hypotézy, tedy hypotéz y o shodě rozložení ve sledovaných skupinách, pomocí Pearsonova χ^2 testu. Byly zjištěny zajímavé souvislosti jak z hlediska rizikových skupin, tak z hlediska genderového. Výsledky mohou být nápomocny mj. učitelům základních škol.

WHICH VALUES ARE IMPORTANT TO RISK ADOLESCENTS?

Key words: adolescents, risk behavior, values, ELSPAC, early adolescence

Abstract: The aim of the study is to point out statements of fifteen-years old adolescents who reflected importance of values. The study furthermore verifies link between these values and risk behavior in adolescence. Adolescents who participate in project ELSPAC (European Longitudinal Study of Parenthood and Childhood) were divided into five studied subgroups by their risk behavior. There are the following groups: addictive, antisocial, sexually risky, compound and non-risky. Adolescents reported whether each value is important for them or not (Rokeach value survey). Using the SPSS statistical program we tested the null hypotheses – i.e. hypotheses on equality of distributions in the studied groups; to do so, Pearson χ^2 tests were used. We found out interesting associations in risk groups and also in gender. Results could be conducive (among others) to elementary school teachers.

Mgr. Lucie Foltová
Výzkumné pracoviště preventivní a sociální pediatrie
LF MU, Bieblova 16, 613 00 Brno
Ústav preventivního lékařství
LF MU, Brno 1
Kamenice 5, 625 00 Brno
Česká republika
luciefoltova@mail.muni.cz

Frostová Jana

ZKUŠENOSTI S APLIKACÍ CVIČENÍ PRO KONDICI HLASU U UČITELŮ

Klíčová slova: hlas, péče o hlas, hlasová hygiena, učitel, hlasová kondice

Anotace: Příspěvek syntetizuje výzkumnou činnost a zkušenosti z aplikace cvičení, zaměřených na utváření a rozvoj hlasové kondice učitelů za dobu trvání výzkumného záměru Škola a zdraví pro 21. století.

THE EXPERIENCE OF THE APPLICATION OF VOICE CONDITION EXERCISES IN TEACHERS

Key words: voice, care of voice, voice hygiene, teacher, voice condition

Abstract: The paper is a synthesis of research and the experience of the application of exercises directed to the formation and development of teachers' voice condition during the work on the research project School and Health for the 21st century.

MgA. Jana Frostová, Ph.D.
PřF MU Brno
Poříčí 31, 603 00 Brno
Česká republika
frostova@ped.muni.cz

Gajdošová Jana

PROBLEMATIKA KYBERŠIKANY VE ŠKOLNÍM PROSTŘEDÍ

Klíčová slova: kyberšikana, kyberútoky, komunikace, média, primární prevence kyberšikany

Anotace: Příspěvek je zaměřen na relativně novodobou problematiku kyberšikany ve školním prostředí. Popisujeme specifika kyberšikany, některé její aspekty ilustrujeme konkrétními příklady (skutečné případy z ČR i ze zahraničí), dále se zabýváme možnostmi primární prevence kyberšikany ve škole – ochranou před kyberšikanou a kyberútoky a možnostmi řešení ve školním prostředí. Termín kyberšikana označuje nebezpečné jevy, realizované pomocí moderních komunikačních technologií (internet, sociální sítě, blogy, ovšem i emaily a mobilní telefony). Tyto technologie nám usnadňují komunikaci a přístup k informacím, přinášejí však rovněž různá závažná rizika. Zneužití těchto médií může mít za následek ublížení, psychické poškození, či týrání obětí. Některé varianty kyberšikany mohou být extrémně nebezpečné, jsou navíc velmi variabilní a jejich šíření je rychlé. Kyberšikana se mnohdy prolíná s tradiční šikanou.

CYBERBULLYING AT SCHOOL PROBLEM

Key words: cyberbullying, cyberattacks, modern communication technologies, cyberbullying prevention tips

Abstract: Report is aimed at relatively new „cyberbullying at school“ problem. Specifics of cyberbullying are illustrated by concrete cases (Czech republic and abroad). It is also about primary prevention of cyberbullying at school – cyberbullying and cyberattacks protection. Cyberbullying means dangerous activities and events, realized by modern communication technologies (internet, social network, blogs, but also emails and mobile phones). This technologies are helping us to get some informations and make communication easier, but it brings also various serious hazards. Abuse of these technologies can cause psychical harm or harassment. Some of variants of cyberbullying can be extremely dangerous, cyberbullying is also very variable. Cyberbullying is often connected with traditional bullying.

Mgr. Jana Gajdošová
Poříčí 31, Brno 603 00
Česká republika
gajdosova.j@email.cz

Goncharenko Maria, Iork Bartel, Sas A.M.

FYZIOLOGICKÉ A PSYCHOLOGICKÉ MECHANISMY PŮSOBÍCÍ NA POHYBLIVOST LIDSKÉHO TĚLA BIORESONANTNÍ METODOU KOREKCE BARTELA IORKA

Klíčová slova: bioresonantní korekce, fyziologický stav, psychologický stav

Anotace: Příspěvek se zabývá metodou počítačové diagnostiky, která studuje mechanismy ovlivňující metodu bioresonantní korekce B. Iorkiho na fyzické a psychické vlastnosti lidského těla

PHYSIOLOGICAL AND PSYCHOLOGICAL MECHANISMS OF ACTION ON A HUMAN BODY OF A METHOD OF BIORESONANT CORRECTION OF BARTEL IORKI

Key words: Bioresonant correction, the physiological status, the psychological status

Abstract: In the given work as methods компьютерной diagnostics are studied mechanisms of influence of a method of bioresonant correction of B. Iorki on physical and psychological properties of a human body

doctor of biological sciences
professor Maria Goncharenko
Karazin Kharkiv National University
61077 Kharkiv. Svobody sq., 4
Ukraina
valeolog@univer.kharkov.ua

Bartel Iork
Berlin, Germany

A. M. Sas
Kiev, Ukraine

Goncharenko Olexsij, Kuchuk Nina, Konovalova Olena

VALEOLOGICKÝ DOPLŇEK VÝUKY STUDENTŮ S OMEZENÝMI MOŽNOSTMI NA NÁRODNÍ CHARKOVSKÉ UNIVERZITĚ V. N. KARAZINA

Klíčová slova: studenti s omezenými možnostmi, adaptace organismu, dechová cvičení

Anotace: Byl proveden výzkum zdravotního stavu skupiny studentů se zdravotním postižením (poškození zrakového orgánu). Bylo provedeno vyhodnocení fyzického a psychického zdravotního stavu, byl zjišťován metabolismus stopových prvků, byly prověřeny možnosti adaptace a mechanismy napětí. Bylo zjištěno, že ve srovnání s prakticky zdravými studenty mají studenti s poškozeným zrakem mnohem horší funkčnost na buněčné úrovni. Je důležité se zmínit o tom, že u 33% studentů se ve vyšší míře vyskytuje neuróza, která je důvodem pro jejich přecitlivělost, vnitřní napětí a obavy. Zlepšení zdravotního stavu a vypracování individuálních programů pro zdraví je prováděno pomocí různých metod dýchacích cvičení a s použitím sirupů a bylinných čajů. Výsledkem výpočtu možností úpravy organismu pro stu-

denty se zvláštními vzdělávacími potřebami bylo zjištěno, že pomocí bylinné léčby bylo dosaženo nápravy napětí a mechanismů adaptace u 76,5% studentů. Po provedení nápravy zdravotního stavu studentů s normálními indexy byl vynásoben index napětí.

VALEOLOGICAL AC COMPANIMENT OF TEACHING OF STUDENTS WITH THE LIMITED POSSIBILITIES IN THE KARAZIN KHARKIV NATIONAL UNIVERSITY

Key words: students with the limited possibilities, adaptations of organism, respiratory gymnastics

Abstract: Research of the state of health of group of students is conducted with the limited possibilities (violation of organ of sight). The estimation of physical and psychological health is got, macro and microelement exchange, possibilities of adaptations and mechanisms of tension. It is exposed, that by comparison to practically healthy students students with violation of sight have far more functional rejections at cellular level. It should be noted that 33% students is conducted with the limited possibilities have an ever-higher level of neyrotizm, that characterizes their over sensitiveness, internal tension and alarm. The correction of the state of health and development of the individual health programs is conducted with the use of different methods of respiratory gymnastics, syrup of, fito teas. As a result of calculation of possibilities of adaptations of organism for students with the special educational necessities, certainly, that to was found out fito correction tension of mechanisms of adaptation in 76,5% students, and satisfactory adaptation – in 23,5% students. After conducting of health correction the amount of students with the normal indexes of index of tension was multiplied.

Oleksii Goncharenko
Karazin Kharkiv National University
Kharkiv, 61077, Svobody, 4
Ukrajina
valeo06@meta.ua

Doc. Olena Konovalova
Karazin Kharkiv National University
Kharkiv, 61077, Svobody, 4
Ukrajina
Ukrajina valeolog@univer.kharkov.ua

Nina Kuchuk
Karazin Kharkiv National University
Kharkiv, 61077, Svobody, 4
Ukrajina
ninakk@mail.ru

Goncharenko Oleksii, Konovalova Olena

ÚPRAVA METABOLISMU MINERÁLNÍCH LÁTEK U DĚTÍ Z VELKÝCH PRŮMYSLOVÝCH CENTER POMOCÍ ROSTLINNÉHO SIRUPU

Klíčová slova: bioresonanční terapie, fyziologický stav, psychologický stav

Anotace: Studie vlivu ekologické zátěže byla provedena na spektru stopových prvků obsažených ve slinách dětí školního věku ve velkých průmyslových centrech (Charkov, Záporoží). Bylo zjištěno, že v pitné vodě v oblasti, kde se nacházejí tři školní budovy v Charkově a v Záporoží, je zvýšená koncentrace olova a hliníku a koncentrace železa, cinu a mědi taktéž překračují limity PDK. Oproti tomu je obsah vápníku ve vodě velmi nízký. Složení kyjevské vody se liší od složení vody ve školách na východě regionu. Stav životního prostředí má vliv na koncentraci minerálů ve slinách dětí: koncentrace hliníku a olova ve slinách dětí ze Záporoží a dětí z 57 škol v Charkově byla vyšší než u dětí ze 141 škol v Charkově. Ve všech regionech zahrnutých do studie byl v pitné vodě zjištěn nedostatek vápníku a hořčíku. To znamená, že tyto prvky byly také nedostatečně zastoupeny ve slinách dětí. Po provedení fyto terapie sirupem Valeoton, který je vyroben z bioaktivních látek rostlin rostoucích na Ukrajině, bylo zjištěno, že koncentrace olova, manganu a hliníku ve slinách se snížila. Ze základních prvků bylo nejvíce patrné zvýšení koncentrace železa.

CORRECTION OF MINERAL EXCHANGE OF CHILDREN FROM LARGE INDUSTRIAL CENTERS THROUGH FITOSIROP

Key words: bioresonant correction, the physiological status, the psychological status

Abstract: The study of influence of ecological load is conducted on macro- and microelement spectrum of saliva of children of school age of large industrial centers (, Kharkov and Zaporozhe). It is exposed, that in a drinking-water from territory of three schools of Kharkov and Zaporozhe there is surplus of lead, aluminum and, maintenance of iron, zin and copper also exceeds PDK, and the concentrations of calcium and in water are too low. Composition of Kyivan water differs from water of schools of east region. The state of environment affects mineral status of children: table of contents of aluminum and lead in saliva of children from Zaporozhe and from a 57 school of Kharkov was higher, than for children from a 141 school of Kharkov/ In all studied regions the shortage of calcium and magnes is felt in a drinking-water, that shows up in the insufficient amount of these essential elements in saliva. After the course of phytocorrection syrup „Valeoton“, which the bioactive matters of plants, sprouting on territory of Ukraine, found out the of concentration in saliva of lead, manganese and aluminum. From essential elements most noticeable was an increase of concentration of iron.

Oleksii Goncharenko
Karazin Kharkiv National University
Kharkiv, 61077, Svobody, 4
Ukrajina
valeo06@meta.ua

Doc. Olena Konovalova
Karazin Kharkiv National University
Kharkiv, 61077, Svobody, 4
Ukrajina
Ukrajina valeolog@univer.kharkov.ua

Grůzová Lucie

MATEŘSKÉ ŠKOLY A PŘÍSTUP KE ZDRAVÍ

Klíčová slova: zdravá mateřská škola a její priority, montessori škola, školní vzdělávací programy pro mateřské školy.

Anotace: Článek předkládá srovnání čtyř brněnských mateřských škol (běžná MŠ, MŠ podporující zdraví, MŠ zaměřující se na pohyb a Montessori MŠ) z hlediska kurikulárního a také z hlediska experimentálního. První část článku výtýčuje hlavní priority projektu „Zdravá škola“, které jsou srovnávány se školními vzdělávacími plány jednotlivých mateřských škol. Druhá část předkládá vyhodnocení pozorování jednoho dopoledního programu. Cílem článku je předložit sondu z různých prostředí mateřských škol a jejich přístupu a vedení ke zdraví.

THE PRESCHOOLS AND THEIR ATTITUDE TO HEALTH

Key words: Curriculum of preschool, health promoting preschool, preschool focusing movement, Montessori preschool, project Schools for health.

Abstract: This article presents the comparison of four Brno's preschools from the curriculum view and from the experimental view. At first there are four preschools curriculums of the common preschool, the health promoting preschool, the preschool focusing movement and the Montessori preschool. These curriculums are compared with main goals of project Schools for health. In the second part of the article there is comparison of visits in these preschools. The aim of this article is to submit different approaches of preschools and their attitude to health.

Mgr.et Mgr. Lucie Grůzová
MU PdF Katedra pedagogiky
Poříčí 31, 603 00 Brno
Česká republika
luciegruzova@seznam.cz

Heinrich Jaroslav

NEJLEPŠÍ ZKUŠENOSTI V PREVENCI DĚTSKÝCH ÚRAZŮ V REGIONU STŘEDNÍ EVROPY

Klíčová slova: prevence dětských úrazů, dopravní výchova, střední Evropa, nejlepší zkušenosti

Anotace: Zranění a úmrtí v silničním provozu mají na sociální i ekonomickou situaci v zemích Středoevropského prostoru (Central European Space – CEUS) velmi negativní dopad. Jenom přímé náklady nehodovosti přesahují ve většině z těchto států 2% HDP. Přestože se všechny země Střední Evropy přihlásily k cíli EU15 snížit počet usmrčených v provozu na pozemních komunikacích na polovinu do roku 2010, jen některé budou schopny být tento cíl alespoň přibližně splnit v daném termínu. Při vědomí všech těchto skutečností 12 zkušených partnerů v oblastech zvyšování bezpečnosti silničního provozu, případně udržitelné mobility ze zemí CEUS spojilo v rámci Programu pro Střední Evropu, své síly k projektu SOL – Save Our Lives (Komplexní strategie bezpečnosti silničního provozu pro Střední Evropu), aby pomohli městům a regionům zvýšit jejich standardy bezpečnosti na běžnou evropskou úroveň. SOL vnímá bezpečnost silničního provozu jako širší problém prevence zdraví a v kontextu udržitelné mobility. Pokud se týká bezpečné a udržitelné dopravy je cílem SOLu přispět k větší soudržnosti nových členských států uvnitř Středoevropského prostoru a celé EU. Příspěvek obsahuje základní informace o projektu SOL. Zvláštní pozornost bude věnována knihovně nejlepších zkušeností v oblasti prevence dětských úrazů z regionu střední Evropy. Projekt SOL je podporován Evropským fondem pro regionální rozvoj v rámci programu CENTRAL EUROPE pod číslem 2CE1342P.

BEST PRACTICES IN CHILD INJURY PREVENTION IN CENTRAL EUROPE

Key words: child injury prevention, road safety education, Central Europe, best practices

Abstract: Injuries and fatalities in road traffic have a very negative impact on the social and economic situation in the Central European Space (CEUS) countries: Just direct costs are more than 2% GDP in most of them. Even if all CEUS countries joined the goal of EU 15 to half the number of fatalities on EU roads to 2010, just few of them will be able to be close to the target in due time. Taking all this into account 12 partners from the Central European Space (CEUS), well experienced in the overall tasks of road safety and sustainability, joined their forces for the new project SOL – Save Our Lives (A Comprehensive Road Safety Strategy for Central Europe) within the Central European Program to help cities and regions in targeted area to upgrade their safety standards to common EU level. The approach of SOL sees road safety as a broader problem of health prevention and within the context of sustainable mobility. SOL intends to support greater cohesion of the new member states within CEUS and the EU with regard to safe and sustainable transport. The paper is focused on general information about the project with special focus on the child injury prevention part of SOL best practise library. Project SOL is supported as 2CE1342P by European Regional Development Fund within the program CENTRAL EUROPE.

Ing. Jaroslav Heinrich
HBH Projekt spol. s r.o.
Projektová kancelář pro dopravní a inženýrské stavby
Kábátníkova 5, 602 00 Brno
Česká republika
j.heinrich@hbh.cz

Heinrichová Jitka, Těšpíl Milan

PROCES UVĚDOMOVÁNÍ JAKO PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ DĚTÍ V DOPRAVĚ: PRÁCE S PŘÍBĚHEM V DOPRAVNÍ VÝCHOVĚ

Klíčová slova: dopravní výchova, uvědomování, sebedopora, Gestalt přístup, zodpovědnost

Anotace: Uvědomování je předpokladem ke kvalitnímu kontaktu s prostředím. Pokud je dítěti umožněno být plně a uvědomovaně v kontaktu s tím, co v dané chvíli prožívá, naučí se vnímat své potřeby, hodnoty, city a emoce. Dochází ke skutečnému sebezpoznaní. Sebezpoznaní je pro dítě důležitým činitelem při rozhodování se, jak se zachová v rizikové nebo stresové situaci v dopravním prostředí. Zodpovědná a kvalitní dopravní výchova, která využívá při práci s příběhem prvky Gestalt přístupu, vede žáky k zodpovědnosti za svá rozhodnutí. Příběhy pomáhají žákům prostřednictvím projekce plně prožívat sebe samé v různých konfliktních situacích. Navozená situace sice není autentický zážitek, ale proces uvědomování již autentický je. Učitel navozováním situací a vytvořením bezpečného prostoru v nich vytváří prostor pro rozvíjení sebe-podpory žáků. Bezpečnou komunikací vede žáka k samostatnému přemýšlení a prožívání. Žáci vychází z aktuální zkušenosti, ztotožnění se bez studu a sebe-devalvace se svými názory a emocemi. Schopnost uvědomovat si to, co je – co se aktuálně děje v člověku samotném i jeho okolí, je základním předpokladem pro růst a rozvoj člověka. Schopnost uvědomit si kvality okolí, vlastní emoce, myšlenkové pochody a potřeby to je základní předpoklad pro zodpovědnější přístup dětí k životu a zdraví.

THE PROCESS OF SELF AWARENESS AS A PREVENTION OF CHILDREN RISK BEHAVIORS IN ROAD TRAFFIC: WORKING WITH A STORY IN THE ROAD SAFETY EDUCATION

Key words: road safety education, self-awareness, self-support, gestalt approach, responsibility

Abstract: „Self awareness is a prerequisite for a good contact with the environment. If the child is allowed to be fully and with awareness in touch with what he/she is experiencing at the moment, learn to perceive its needs, values, feelings and emotions. There is a real self. Self-awareness is an important factor for the child, which is deciding how to maintain the risky or stressful situations in the road traffic environment. Responsible and high quality road safety education, which used at the work with the story elements of the Gestalt approach, leads students to be accountable for their decisions. Stories help students through the projection fully experience themselves in different conflict situations. Induced situations, although is not an authentic experience, but the process of awareness is authentic one. Teacher, by inducing situations and creating a safe space for students, creates a space for the development of their self-supporting. Safe communication leads students to independent thinking and experiencing. Students based on their actual experience, aligns with no shame and self-devaluation of their opinions and emotions. Ability to be aware of what is – what is currently happening in the human being and his surroundings is an essential for growth and human development. Ability to recognize the quality of the neighborhood, self emotions, thoughts and needs is the basic prerequisite for responsible children's access to life and health.

Bc. Heinrichová Jitka
HBH Projekt spol. s r.o.,
Projektová kancelář pro dopravní a inženýrské stavby
Kabatníkova 5, 602 00 Brno
Česká republika
j.heinrichova@hbh.cz

Hlado Petr

LONGITUDINÁLNÍ PROGRAM PROFESNÍ ORIENTACE JAKO PROSTŘEDEK PODPORY DUŠEVNÍHO ZDRAVÍ

Klíčová slova: volba povolání, volba střední školy, profesní orientace, kariérový vývoj, kariérová zralost, kariérová připravenost, kariérová výchova, výchova k volbě povolání

Anotace: Volba povolání představuje závažnou etapu v celoživotním procesu kariérového vývoje, neboť jedince významným způsobem směřuje, ovlivňuje jeho blízkou i vzdálenější profesní perspektivu a řadí se tak mezi nejdůležitější kroky v lidském životě. Cílem teoreticky orientovaného příspěvku je zhodnotit kariérovou zralost a rizika volby povolání žáků. Na tomto základě bude navržena koncepce longitudinálního programu profesní orientace jako prostředku podpory duševního zdraví žáků.

LONGITUDINAL PROFESSIONAL ORIENTATION PROGRAM AS A MEANS OF SUPPORTING MENTAL HEALTH

Key words: career choice, secondary school choice, professional orientation, career development, career maturity, career readiness, career education

Abstract: Career choice represents an important phase in the life-long process of career development, as it directs an individual in a significant manner, affects the individual's close as well as more distant professional perspective and thus belongs among the most important steps in a person's life. The objective of the theoretically oriented report is to assess career readiness and risks of career choice on the part of pupils. This will be the basis for a discussion of the concept of a longitudinal professional orientation program as a means of supporting the mental health of pupils.

Holčík Jan

PŘÍPRAVA NOVÉ EVROPSKÉ ZDRAVOTNÍ POLITIKY A ZDRAVOTNÍCH SYSTÉMŮ – ZDRAVÍ 2020

Klíčová slova: zdraví, zdravotní systém, zdravotní politika, zdravotní výchova, zdravotní gramotnost

Anotace: Na šedesátém zasedání (září 2010) Evropského regionálního výboru Světové zdravotnické organizace daly členské státy Evropské úřadovně SZO jasný mandát připravit novou evropskou zdravotní politiku, Zdraví 2020, s cílem posílit zdravotní systémy, oživit infrastrukturu a instituce veřejného zdravotnictví, zapojit veřejnost a připravit soubor navazujících a ověřených opatření, která by reagovala na zdravotní hrozby a přispívala by k soustavnému zlepšování zdravotní situace. Zdraví 2020 bude připraveno prostřednictvím aktivní a všestranné spolupráce všech rezortů se záměrem rozvíjet u všech komponent společnosti sdílenou odpovědnost za zdraví. Zdraví 2020 je dobrou příležitostí pro školy, aby urychlily rozvoj výchovy ke zdraví, podpory zdraví a zdravotní gramotnosti.

DEVELOPING THE NEW EUROPEAN HEALTH POLICY AND HEALTH SYSTEMS – HEALTH 2020

Key words: health, health system, health policy, health education, health literacy

Abstract: At the sixtieth session (September 2010) of the WHO Regional Committee for Europe, Member States and partners gave WHO/Europe a strong, clear mandate to develop the new European health policy, Health 2020, to strengthen health systems, revitalize public health infrastructures and institutions, engage the public, and develop coherent and evidence-based policies of tackling health threats and sustaining improvements of health situation over time. Health 2020 will be developed through participatory process with other sectors to promote health as a responsibility of all components of society. Health 2020 is a good opportunity for schools to accelerate progress of health education, health promotion and health literacy.

prof. MUDr. Jan Holčík, DrSc.
Lékařská fakulta, Masarykovy university
Kamenice 5, 625 00 Brno
Česká republika
jholcik@med.muni.cz

Holešová Petra

STRESSORY A COPINGOVÉ STRATEGIE U INTELKTOVĚ NADANÝCH DOSPÍVAJÍCÍCH

Klíčová slova: Stressory, copingové strategie, dospívání, nadání, motivace

Anotace: Stejně tak jako průměrní dospívající lidé, řeší i intelektově nadaní problémy, které jsou z jejich pohledu velmi zatěžující. Školní prostředí nabízí mnoho zátěžových situací, se kterými je třeba se adekvátním způsobem vypořádat a v souvislosti se vzděláváním a výchovou se nabízí velké množství možných stresorů, jež jsou impulsem pro vznik stresu. Stres má zásadní vliv na psychiku jedince, jeho chování, školní výkon a sebevědomí. Mnohdy může být vlivem více stresorů nebo nevhodně volené copingové strategie negativně ovlivněn nejen školní výkon, ale také to s sebou může nést osobní problémy, problémy v rodině, kolektivu. V tak citlivém období jako je dospívání, může dojít až k nezájmu o činnost, ztrátu motivace a „ztrátu“ nadání. Cílem práce bylo zjistit, jaké jsou nejčastější stressory u intelektově nadaných studentů prestižních gymnázií ve srovnání s jejich průměrnými vrstevníky. Dále by la studie zaměřena na konkrétní copingové strategie, které intelektově nadaní používají při zvládání školní zátěže a rozdíly ve volbě strategií u intelektově nadaných a průměrných studentů stejné věkové skupiny.

STRESSORS AND COPING STRATEGIES AMONG INTELLECTUALLY GIFTED ADOLESCENTS

Key words: Stressors, coping strategies, adolescence, talent, motivation

Abstract: Just like ordinary adolescents, the intellectually gifted are also faced with problems that may, from their viewpoint, be extremely stressful. The school environment presents many stressful situations that must be coped with in a suitable manner, and a great many possible stressors may occur in connection with education and teaching and provide an impulse for the onset of stress. Stress has a fundamental effect on the psyche of the individual and his or her behaviour, performance at school and self-confidence. Not only may school performance be negatively impacted as a result of multiple stressors or inappropriate coping strategies, but these may also be accompanied by personal problems, family problems and problems in other spheres. At such a sensitive time as adolescence, this may lead to a lack of interest, a loss of motivation, and even the „loss“ of the given individual's talent. The aim of this study was to determine what the most common stressors are among intellectual ly gifted pupils at prestigious grammar schools in comparison with their average contemporaries. The study also focused on the specific coping strategies used by intellectually gifted pupils in coping with school stress, and the differences in the selection of such a strategy among intellectually gifted and average pupils in the same age group

Holubová Drahomíra

POBYT V ZACHOVÁLE PŘÍRODĚ JAKO SOUČÁST ZDRAVÉHO ŽIVOTNÍHO STYLU

Klíčová slova: environmentální projekt, čistá příroda, zdravý životní styl

Anotace: Důležitou součástí zdravého životního stylu je pobyt v nezníčené přírodě. Příspěvek pohledně do problematiky projektového vyučování, nastíní úkol ekologických projektů a pro ilustraci naznačí námět matematických environmentálních projektů, ve kterých učitelé s žáky mohou na ukázkách určených k realizaci během školního roku (na vycházkách, výletech, ve škole v přírodě aj.) ověřovat i demonstrovat ekologické poznatky v praxi.

STAY IN THE PRESERVED NATURE AS PART OF HEALTHY LIFE STYLE

Key words: environmental project, clean nature, healthy life style

Abstract: The important part of healthy life style is stay in the undestroy nature. The presentation shows problems of project education, outlines target of environmental projects and shows basic of mathematics environmental projects. Teachers and students can, with help of tasks used during school year (on walks, trips, in school in nature etc.) demonstrate environmental findings

RNDr. Mgr. Drahomíra Holubová
PdF MU Brno
Poříčí 7, 603 00 Brno
Česká republika
drahol@mail.muni.cz

Horká Hana

ZDRAVÍ JAKO MOTIVAČNÍ FAKTOR ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVY

Klíčová slova: doprava, ekoterapeutický potenciál přírody, environmentální výchova, kvalita života, péče o zdraví, pohybové aktivity, relaxace v přírodě, sport, výchova ke zdraví, zdraví, životní prostředí

Anotace: Ve stati jsou vymezena základní myšlenková schémata environmentální výchovy v kontextu výchovy ke zdraví s akcentem biofilní orientaci školního vzdělávání. Kurikulární reforma ve školství přináší v této oblasti významný posun. Počítá s tím, že být „kulturním ochráncem zdraví a životního prostředí“ je základní kompetencí jedince, která mu umožňuje orientaci v existujících vzájemně příčinných, spontánně se uplatňujících vztazích v životním prostředí a na tomto základě ovlivňování kvality péče o prostředí a potažmo o zdraví. Na základě dosavadních výzkumných šetření je mapováno uvažování a přemýšlení studentů oboru učitelství a žáků základní školy o environmentálních problémech a je popsáno vnímání zdraví v návaznosti na péči o životní prostředí. Zvláštní pozornost je věnována environmentálním a zdravotním důsledkům dopravy, rekreace a sportovních aktivit. Autoři dokazují, že se zdraví může stát významným motivačním faktorem v procesu utváření vztahu k životnímu prostředí.

HEALTH AS A MOTIVATIONAL FACTOR IN ENVIRONMENTAL EDUCATION

Key words: transport, eco-therapeutic potential of nature, environmental education, quality of life, health promotion, sports activities, relaxation outdoors, sport, health education, health, environment

Abstract: In the paper we define the basic mental constructions of environmental education in the context of health education with an emphasis on the biophile orientation of school education. The curricular reform of the school system brought about a significant change in this area. It is based on an assumption that being „a cultural protector of health and the environment“ is an essential competence of an individual, which enables an awareness of the existing mutually causal, spontaneously realised relationships in the environment and thus influencing the quality of environment protection and consequently also health protection. Based on the hitherto research investigations the patterns of thinking about environmental problems is surveyed in student teachers and basic school pupils. Furthermore, perception of health related to environment protection is described. Special attention is paid to the environmental and health impact of transport, leisure and sport activities. The authors prove that health can become a significant motivational factor in the process of forming a relationship towards the environment.

Doc. PaedDr. Hana Horká, CSc.
Poříčí 7, 603 00 Brno
Česká republika
horka@ped.muni.cz

„NORMÁLNÍ JE NEKOUŘIT“: EFEKTIVITA A LIMITY EDUKAČNÍHO PROGRAMU

Klíčová slova: primární prevence, kouření dětí, vliv rodiny

Abstrakt: Program „Normální je nekouřit“ byl vytvořen odborníky z Lékařské a Pedagogické fakulty MU pro žáky 1. stupně základních škol. Kromě primární prevence kouření zahrnuje i další prvky výchovy ke zdraví: výživové zvyklosti, tělesnou aktivitu, vzájemné vztahy, prevenci rakoviny. Hlavními cíli jsou nejen zvýšení znalostí, ale i ovlivnění žádoucích postojů, nácvik žádoucích dovedností a osvojení si nerizikového zdravého způsobu života. Vzhledem k mentálních schopnostem dětí mladšího školního věku byl rozdělen do dvou částí: v 1. až 3. třídě provádí děti veverka Věrka a s ní se seznamují s hlavními atributy zdravého životního stylu a personifikují si zdravotní rizika kouření pro zuby, plíce a srdce. Ve druhé etapě (4. až 5. třída) se dosavadní poznatky opakují a prohlubují, děti se učí o nebezpečí vzniku závislosti na pohádkových motivech Fausta: rychlé a snadné dosažení pochybných úspěchů za cenu zkrácení či ztráty života. Metody: pro každý ročník 1. stupně základních škol byl zpracován manuál pro učitele a pracovní listy pro děti. Využívají se formy pohádkových příběhů, scének, „domácích úkolů“ s rodiči, mimoškolních aktivit. Účinnost programu je sledována pomocí anonymních dotazníků (u nejmladších dětí strukturovaný rozhovor s kresbou) ve skupině s programem a v kontrolním souboru vrstevníků. Sběr dat je dvakrát během každého školního roku: před zahájením bloku lekcí a za 4-5 měsíců po jeho skončení. Vybrané ukazatele znalostí, postojů a chování dětí byly sledovány nejen mezi skupinou s programem a kontrolní, ale rovněž podle expozice dětí kuřákům v jejich rodinném prostředí. Rozdíly jsou testovány ve statistickém programu EPI INFO, verze 6. Výsledky: program významně zvýšil počet dětí, které znaly akutní zdravotní rizika kouření, zejména pro srdce a zuby a pochopily podstatu a příčiny vzniku závislosti. Mezi dětmi z nekuřáckých a kuřáckých rodin nebyly v tomto ohledu rozdíly. Postoje ke kouření, vyjádřené obdivem nebo kritikou dospělých kuřáků, byly od začátku sledovány a po celou dobu trvání studie významně ovlivněny kuřáctvím v rodině: mezi dětmi z kuřáckých rodin bylo významně méně kritiků. Posuzování kouření mužů program neovlivnil, naopak příznivý vliv programu se projevil na vyšším počtu kritiků kouření žen (ve 4. třídě ve skupině s programem). Úvahy dětí o jejich budoucím kouření byly rovněž ovlivněny rodinným prostředím, a také věkem respondentů: od 3. třídy klesala frekvence „přesvědčených“ nekuřáků a mezi dětmi z kuřáckých rodin naopak dospěla frekvence budoucích „přesvědčených“ kuřáků. Mezi dětmi z programové a kontrolní skupiny nebyly rozdíly. Vzestup počtu dětí experimentujících s kouřením vykazoval téměř lineární trend. Ve skupinách z kuřáckých rodin byl trend výraznější a významně častěji zkoušely kouřit děti ovlivňované programem. Naopak mezi dětmi z nekuřáckých rodin byla zastoupení experimentátorů podobná, ale v 5. třídě kouřilo signifikantně méně dětí z programového souboru. Závěr: prostředí rodiny má zásadní význam pro postoje, úvahy a experimentování s kouřením u dětí mladšího školního věku. Školní protikuřácká intervence účinně ovlivňuje znalosti dětí, ale má jen omezený vliv na jejich postoje a chování. Přesto pro mnohé děti představují školní programy výchovy ke zdraví jediný zdroj informací a vlivu.

„NO-SMOKING IS A NORM“: EFFECTS AND LIMITS OF SCHOOL-BASED EDUCATIONAL PROGRAMME

Key words: primary prevention, smoking of children, family influence

Abstract: „No-smoking is a norm“ is the educational programme, created by medical and educational specialists, targeted on pupils in the 1st – 5th classes of primary schools. The main goals are: to improve children's knowledge, to affect their attitudes and behavior towards the major aspects of the healthy life style: diet, physical activity, no-smoking, interpersonal skills. During the first part (from 1st to 3rd class) are children accompanied by a squirrel Věrka, representant of healthy lifestyle. The health risks of smoking, diet and physical inactivity on teeth, heart and lungs are personified by puppets. The second part (4th and 5th classes) is aimed on refreshing and broadening knowledge and teaching about addiction through a fairy tale on the Faust theme: a fast and easy way of reaching problematic benefits at the price of lost of life. Methods: The teachers' manuals and children's handbooks were created for the each school year. The forms of stories and tells, „homeworks“ for parental participation, out-school activities are widely used. The effectiveness of the programme is monitored in cohorts of both intereventioned and control groups by anonymous questionnaires (structured intervention and painting for youngest children resp.), twice per each school year (one month before the block of lectures and 4-5 months after the last lecture). The comparison of groups influenced by the programme and those of control, with respect to differences in children's exposure to family smokers, was evaluated by the statistic methods in EPI INFO Programme, version 6. Results: The significantly higher number of children from the programme group compared with the control group, were well informed about the health risks of smoking, namely for heart and teeth, and understand the concept of addiction. No differences between children from nonsmoking and smoking families were found. Attitudes to smoking and opinions about adults smoking were influenced significantly by the smoking family environment, just from the beginning of the study: less children from the smoking families criticized adult smokers. The programme did not influence the criticism of smoking men. On the other hand, beneficial impact of programme on critical attitudes to smoking women were seen at 4th class in programme groups both from nonsmoking and smoking families, compared to controls. Also children's intentions about their smoking in future were strongly influenced by their families environment and also by the age of respondents: since the 3rd class, the level of „convinced, no-smokers dropped out and contemporarily the frequency of „convinced, smokers (among children from smoking families) has increased. There were no differences between programme and control groups. Almost linear trend in increased number of experimenters with smoking was found. Significantly more children from smoking families tried to smoke, more of them in the programme group. Only the last data (from the end of 5th class) showed the beneficial effect of programme on children living in no-smoking families: significantly lower prevalence of smoking attempts in the programme group. Conclusion: No-smoking/smoking family environment is the basic code for children's smoking attitudes, intentions and attempts during their younger-school aged. School-based anti-smoking intervention can effectively modify children's knowledge, but only moderate affects their approaches and behavior. Nevertheless, the role of school in primary prevention of smoking is essential, namely for children influenced by smoking relatives.

Hřivnová Michaela

KLÍČOVÉ OBLASTI VE VZDĚLÁVÁNÍ UČITELE VÝCHOVY KE ZDRAVÍ

Klíčová slova: Výchova ke zdraví, učitel Výchovy ke zdraví, Výchova ke zdraví se zaměřením na vzdělávání, Učitelství výchovy ke zdraví pro základní školy

Anotace: V reakci na zavedenou kurikulární reformu základního školství byly akreditovány také nové studijní obory na pedagogických fakultách tak, aby absolventi učitelství byli adekvátně připraveni na požadavky školského terénu. Na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci je od roku 2005 akreditován (a od roku 2007 realizován) studijní bakalářský obor Výchova ke zdraví se zaměřením na vzdělávání a navazující magisterský obor Učitelství výchovy ke zdraví pro základní školy. Absolvent těchto studijních oborů získá odbornou způsobilost k vyučování vzdělávací oblasti Člověk a zdraví, resp. vyučovacímu předmětu Výchova ke zdraví. Koncept graduálního studia budoucího učitele Výchovy ke zdraví je připraven tak, aby pokrýval jednotlivé klíčové oblasti a korespondoval s očekávanými výstupy v rámci vyučovacího předmětu Výchovy ke zdraví dle RVP.

KEY AREAS OF TEACHER EDUCATION TO HEALTH

Key words: Health Education, a teacher of Health Education, Health Education with a focus on education, Teacher of Health Education for Lower Secondary Schools

Abstract: In response to the introduction of curriculum reform of basic education have been accredited as well as new degree courses at faculties of education so that graduates are adequately prepared teachers to the requirements of the education field. At the Pedagogical Faculty of Palacky University in Olomouc since 2005 accredited (and since 2007 implemented) degree Bachelor degree in Health Education with a focus on continuing education and a master's degree Health Teacher Education for Elementary School. Graduate fields of study to gain professional qualifications for teaching the educational area of Humans and health, respectively, course of instruction for health education. The concept of graduate studies for future teachers of Health Education is prepared so as to cover each key area, and corresponded with the expected outcomes within the subject health education based on the general education program.

Mgr. Michaela Hřivnová, Ph.D.
Žižkovo nám. 5, 77140 Olomouc
Česká republika
michaela.hrivnova@upol.cz

Chlopčíková Marie, Eisertová Jaroslava

SOUČASNÉ RIZIKOVÉ FAKTORY CHOVÁNÍ DĚTÍ VE VZTAHU KE PSŮM V ČESKÉ REPUBLICĚ

Klíčová slova: dítě, pes, úraz, primární prevence, komunikační signály, interaktivní preventivní program

Anotace: Vzhledem k současnému nedostatku dat v problematice základního povědomí dětí o zodpovědném a bezpečném přístupu ke psům, uskutečnil se v roce 2009 pilotní výzkum v rámci projektu: "Dítě a pes, aneb prevence úrazů způsobených psem u dětí středního školního věku". Studii podpořilo v programu "Péče o děti a dorost" i Ministerstvo zdravotnictví České republiky. Cíle projektu směřovaly nejen ke zmapování osobních zkušeností (pozitivních x negativních) žáků "středního školního věku" (8–12 let) se psy, ale především vlastních znalostí bezpečného přístupu a chování při kontaktu s nejpreferovanějšími zvířecími členy společnosti – psy. Pro potřeby výzkumu a následnou přehlednost výsledků byla zvolena kvantitativní metoda sběru dat - nestandardizovaný dotazník. Z výsledků výzkumu vzešly patrné nedostatky dětí ve znalostech rozdílného významu komunikačních signálů zvířete a člověka, které mohou v inkriminovaných situacích představovat největší potenciální riziko vzniku napadení.

PRESENT HAZARDS OF CHILDRENS BEHAVIOR TOWARDS DOGS IN CZECH REPUBLIC

Key words: child, dog, injuries, primary prevention, communication signals, interactive prevention program

Abstract: Considering the present lack of data in a question of children's basic awareness of responsible and safe approach to dogs, there was a pilot study created in 2009 within the project "The Child and the Dog: The Prevention of Dog-Caused Injuries by the Children of Middle School Age". This study was supported by The Ministry of Health of Czech Republic within the programme "Children and Youth Care". The aims of this project were to map personal experience (both positive and negative) of the pupils in "middle school age" (8 to 12 years) with dogs and, above all, to find out their knowledge of safe approach and behavior in contact with the most favourite animal members of our society – dogs. For our research and subsequent transparency of its results we chose the quantitative method of data collecting – unstandardized questionnaire. The results gived evidence that there are deficiencies in knowledge of different meaning of animal and human communication signals; in dangerous situations this can cause the biggest potential jeopardy of attack.

Chmurová Jana, Held Lubomír

„NEVIDITELNÉ“ FAKTORY ŠKOLSKÉHO STRAVOVANIA

Klíčové slova: žiaci, školské stravovanie, vplyv, fókusové skupiny, zakotvená teória

Anotace: Cieľom príspevku je zistiť postoje mladších žiakov základnej školy k školskému stravovaniu. Výskumy, ktoré sa venovali tomuto aktuálnemu problému využívali kvantitatívne metódy, predovšetkým dotazník. Výskumník do dotazníka začlení faktory, ktoré pravdepodobne ovplyvňujú postoj ku školskej jedálni. Navrhnuté otázky u respondenta vyvolajú odpoveď, čím sa nepodarí zistiť iné dôvody ako sú už dlhodobu známe. Rozhodli sme sa preto využiť kvalitatívnu metódu, ktorá slúžila na zber dát. Zozbierané dáta vyhodnocujeme metódou zakotvenej teórie. Pomocou kvalitatívnej metódy sme získali o jave detailné informácie, ktoré by sa kvantitatívnymi metódami obtiažne podchycovali. Na základe nami získaných výsledkov sa pokúšame o výklad modelu „fungovania“ školského stravovania pre danú skupinu žiakov.

„INVISIBLE“ FACTORS OF SCHOOL CATERING

Key words: pupils, school catering, influence, focus groups, grounded theory

Abstract: The contribution is aimed at investigation of primary school pupils' attitudes toward school catering. The actual researches aimed at the mentioned topic usually use quantitative methods, mainly questionnaires. The researcher usually constructs the questionnaire out of the factors which probably (based on hypothetical level) influence attitudes towards school catering. The proposed questions evoke specific reactions of respondents and the research results offer no more reasons of the attitudes except the already known ones. That is why we decided to use qualitative method of gathering research data. The data have been evaluated by grounded theory. By using qualitative methods we have obtained very particular information about investigated phenomenon. On the bases of obtained results we are trying to explain a model of school catering operation for the observed group of pupils.

Chvílček Petr

VÝVOJ DIDAKTICKÝCH POMŮCEK V AUTOŠKOLÁCH

Klíčová slova: autoškolství, didaktické pomůcky, interaktivní tabule

Anotace: Autoškolství jako jedna ze specifických oblastí výchovně vzdělávacího procesu, která ve svém obsahu spojuje teoretickou výuku s praktickým výcvikem, vyžaduje bezpodmínečně pro svoji úspěšnou činnost používání didaktických pomůcek, které jsou aktuální a na přiměřeném stupni technického vývoje. Didaktickými pomůckami samozřejmě rozumíme nejen názorné učební pomůcky, jako jsou např. učebnice, obrázky nebo funkční modely, ale patří sem i technické prostředky, které lektor při svém výkladu používá. Nevyhovující dřevěné tabule s křídami (v lepším případě barevnými) nahradily moderní magnetické tabule se speciálními popisovači, diaprojektory promítající pouze statické obrázky byly již dávno vytlačeny videopřehrávači ve spojení s televizory. Hektický rozvoj výpočetní techniky však i toto řešení odsunul do propadlého dějin a dnes už si takřka nedokážeme představit učebnu, ve které by nebyl alespoň jeden počítač na stole lektora. Za vrchol lze v dnešní době považovat používání interaktivní tabule ve spojení s počítačem a dataprojektorem, umožňující velmi názornou, ale i zábavnou formu výuky. Záleží pak jen na každém lektorovi, zda je schopen a ochoten toto vybavení při své práci efektivně využívat, v ideálním případě si dokonce výukové materiály sám připravovat.

DEVELOPMENT OF DIDACTIC AIDS AT DRIVING SCHOOLS

Key words: driving education, didactic aids, interactive whiteboard

Abstract: Driving education as one of specific areas of the educational process, which in their content combines theoretical education with practical training requires for the fruitfulness using the didactic aids, which are actual and on the adequate level of technical development. Didactic aids are not only visual teaching aids such as books, paintings, functional models, but also include facilities, which lektor using in his interpretation. Inconvenient blackboards with crayons (at best case colored) replaces modern magnetic boards with special descriptors. Diaprojectors, which showing only static images, were forced out by videotape reproducers in conjunction with televisions long time ago. Hectic development of computer technologies rejects this solution too. Today we cannot imagine the classroom, which wouldn't be at least one computer on the lector's desktop. The use of the interactive whiteboards in conjunction with computer and projector, enabling very illuminating, but also fun way of education. We can consider this as top of today's driving education. Then it depends on

each lector, if he is capable and willing to using this equipment in their work effectively and in the ideal case also prepare own educational materials.

Bc. Petr Chvilíček
Integrovaná střední škola automobilní
Křížkova 15, 612 00 Brno
Česká republika
petr.chvilicek@issabrn.cz

Janda Miroslav, Šafářová Jitka, Věchtová Gabriela

STRAVOVACÍ NÁVYKY ADOLESCENTŮ

Klíčová slova: adolescent, zdravá výživa, životní styl, zdraví, odolnost, postoje

Anotace: Není sporu o tom, že nejvýznamějším obdobím v rámci uvedené situace, je dětský věk, kdy se formují a utváří stravovací návyky, poplatné následně pro další životní období. Tudíž v období nejvýraznějších proporcčních změn organismu i možných změn v racionální výživě. Jejich vyváženost se předpokládá jak v rovině kvality, tak i v kvantitativních energetických hodnotách konzumace potravin. Nejnásledně se vytvářejí spontánně, přímou zkušeností dítěte, tzn. tím, že dítě kolem sebe vidí příklady zdravého chování a také tím, že žije ve zdravě utvářených životních podmínkách.

EATING HABITS OF ADOLESCENTS

Key words: adolescents, eating habits, lifestyle, health, resistance, attitudes

Abstract: There is no doubt about the fact that the adolescence is the most important time in the aspect of creating eating habits which influence the following life periods. This mentioned period means proportional changes of the organism and possible changes in rational nutrition. Its balance is supposed even on the quality level so the quantity level and energy values of food. The easiest way of forming eating habits present firstly the spontaneously got child's experience by observing examples of healthy nutrition in his/her surroundings and secondly the child must live in healthy forming life conditions.

Mgr. Miroslav Janda
Masarykova univerzita
Pedagogická fakulta
Poříčí 31, 603 00 Brno
Česká republika
janda@ped.muni.cz

Mgr. Gabriela Věchtová
Masarykova univerzita
Pedagogická fakulta
Poříčí 31, 603 00 Brno
Česká republika
vechtova@ped.muni.cz

Bc. Jitka Šafářová
Masarykova univerzita
Lékařská fakulta
Kamenice 5, 625 00 Brno
Česká republika
214941@med.muni.cz

Jankových Vladislav

PROPOJENÍ DOPRAVNÍ VÝCHOVY S VÝUKOU ANGLICKÉHO JAZYKA U DĚTÍ A MLÁDEŽE

Klíčová slova: doprava, anglický jazyk, výchova, děti, mládež

Anotace: Příspěvek se zabývá možnostmi dopravní výchovy při využití anglických animovaných písní určených k výuce anglického jazyka u dětí a mládeže. Konkrétně se jedná o rozbor vlivu animovaných písní „Stop! Look! Listen! Think!“ a „Keep safe, stay alive!“ na rozvoj povědomí o bezpečném chování v rámci nepřímé dopravní výchovy. V animované písni „Stop! Look! Listen! Think!“ je zachycen způsob přecházení vozovky na místě bez dopravního značení. Animovaná píseň „Keep safe, stay alive!“ se zabývá pěti základními pravidly týkajícími se bezpečnosti chodců a osob cestujících dopravními prostředky. Vzhledem k věku cílové skupiny dopravní výchovy dětí a mládeže se příspěvek zaměřuje i na využití animismu, eventuálně antropomorfismu a arteficialismu v myšlení dětí při jejich výuce, při interiorizaci jimi získávaných poznatků a při identifikaci dětí a mládeže s osobami chovajícími se v souladu s pravidly bezpečného chování v dopravních situacích. V příspěvku se věnujeme také možnostem využití obou animovaných písní v rámci e-learningových metod výuky.

INTERCONNECTION OF ENGLISH LESSONS AND TRAFFIC EDUCATION FOR CHILDREN AND YOUTH

Key words: traffic, English, education, children, youth

Abstract: The paper deals with the possibilities of traffic education in the use of English animated songs for teaching English to children and youth. Specifically, the analysis of the impact of animated songs „Stop! Look! Listen! Think!“, and „Keep safe, stay alive!“, to develop awareness of safe behavior in the indirect traffic education. The animated song „Stop! Look! Listen! Think!“, shows method of crossing the road to the site in place with no traffic signs. Animated song „Keep safe, stay alive!“, deals with five basic rules for safety of pedestrians and passengers transport. According to age of the target group of traffic education for children and youth, the contribution focuses on the use of animism, anthropomorphism and eventually arteficialism in thinking of children. It is used in their teaching, when they obtained knowledge. It is also used in identification of children and youth with persons acting in accordance with the rules of safe behavior in traffic situations. In this paper, we also discussed the possibilities of using both the songs within e-learning teaching methods.

Kachlík Petr

POSTOJE A ZNALOSTI VZORKU ŽÁKŮ DRUHÉHO STUPNĚ ZÁKLADNÍ ŠKOLY O KONZUMACI ALKOHOLU

Klíčová slova: alkohol, dotazník, návyková látka, postoj, prevence, riziko, škola, zdraví, znalost, žák

Anotace: Alkohol je v současné české společnosti opomíjenou návykovou látkou, které mnozí lidé ani nepovažují za drogu. Přitom individuální i společenské důsledky jeho časté a nadměrné konzumace jsou hroživé – závislost, těžké poškození všech kvalit zdraví, asociální a antisociální chování, rozvraty vztahů, selhání funkce rodiny, ohrožení hodnot, zdraví a života jedince i dalších osob. K prvním kontaktům s alkoholem dochází velmi brzy – ve věku 6–8 let, nabízejí jej rodiče nebo další blízcí příbuzní. Mládež nabývá dojmu, že bez alkoholu se není možno kvalitně bavit. Proto je důležité již v rodině a v základní škole věnovat dětem dostatek času, hovořit s nimi o problémech, naslouchat jim, vybrat vhodné způsoby trávení volného času. Bylo realizováno kvantitativní dotazníkové šetření o 23 otázkách, které bylo převedeno do elektronické podoby. Webovým dotazníkem byl osloven vzorek 400 žáků 2. stupně základní školy (195 dívek, 205 hochů) z 8 krajů České republiky. Z výsledků vyplynulo, že zkušenosti a pocity po konzumaci alkoholického nápoje jsou u hochů a dívek obdobné, přitom ženský organismus je vůči alkoholu citlivější a zranitelnější. S věkem žáků roste výskyt jejich zkušeností s alkoholem. Varující je, že se významně neliší základní znalosti o rizicích pití alkoholu u žáků, kteří prošli preventivním programem, a u žáků bez aplikované prevence. Preventivní opatření na školách je třeba začít uplatňovat včas a vybrat jejich vhodné formy, posílit spolupráci s rodiči a s celou komunitou, netolerovat konzumaci alkoholických nápojů dětmi, jejich nabízení a prodej.

ALKOHOLU ATTITUDES AND KNOWLEDGE OF THE SAMPLE OF STUDENTS IN PRIMARY SCHOOL ABOUT ALCOHOL CONSUMPTION

Key words: alcohol, questionnaire, addictive substance, attitude, prevention, risk, school, health, knowledge, student

Abstract: Alcohol is now the Czech society ignored an addictive substance, which many people do not as a drug. The individual and societal consequences of the frequent and excessive consumption are dire – addiction, severe damage to all qualities of health, anti-social and antisocial behavior, relationship disruptions, failure of the family, threats to the values, health and life of the individual and others. The first contacts with alcohol occurs very early, at the age of 6–8 years, offering it to parents or other close relatives. Young people have the impression that no alcohol can not be well entertained. It is therefore essential, in the family and primary school children to devote enough time to talk to them about issues, listen to, select the appropriate ways to spend free time. It implemented a quantitative survey of 23 questions, which were converted into electronic form. Web-based questionnaire was approached by a sample of 400 students the second primary school (195 girls, 205 boys) from 8 regions of the Czech Republic. The results showed that the experiences and feelings after consuming alcoholic beverages are for boys and girls alike, while female body is more sensitive to alcohol and vulnerable. With age, children growing presence of their experience with alcohol. Alarming is that insignificantly different basic knowledge of the risks of drinking among students who underwent a preventive program, and students without applying prevention. Preventive measures in schools must begin to apply their time and choose the appropriate form, to strengthen cooperation with parents and the whole community, not to tolerate the consumption of alcoholic beverages to children and offering for sale.

MUDr. Petr Kachlík, Ph.D.
Katedra speciální pedagogiky
Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity
Poříčí 9/11, 603 00 Brno
Česká republika
kachlik@ped.muni.cz

Kachlík Petr

RIZIKOVÉ CHOVÁNÍ ŽÁKŮ ZÁKLADNÍ ŠKOLY A STŘEDOŠKOLSKÝCH STUDENTŮ PŘI PRÁCI S POČÍTAČEM A S INTERNETEM

Klíčová slova: bezpečnost, dotazník, hra, ICT, internet, počítač, prevence, riziko, student, škola, útok, volný čas, výzkum, zneužití, žák

Anotace: Výpočetní technika, počítačové sítě, mobilní telefony a další vyspělé informační a komunikační technologie (ICT) umožňují rychlou výměnu informací, přinášejí nové možnosti v zaměstnání, ve vědě, vzdělání, zábavě. Ukazuje se však, že jejich neuvážené používání vede k řadě zdravotních i sociálních poruch, které mají charakter patologických závislostí, nejsou dodržována základní pravidla bezpečnosti a etiky mezilidské komunikace. Zejména populační segment dětí a mládeže považuje manipulaci s ICT za samozřejmou, málo si uvědomuje možná rizika. Bylo provedeno výzkumné šetření kvantitativního charakteru, které proběhlo ve všech regionech ČR. Bylo osloveno 1072 žáků z 26 škol (2. stupeň základní školy a střední školy) formou anonymního dotazníku o 35 otázkách. Položky byly zaměřeny na aktivity ve volném čase, práci s počítačem, počítačové hry, pohyb po internetu, chat, sociální sítě, útoky vedené cestou ICT, jejich analýzu a řešení, poskytování údajů důvěrného charakteru, závadové webové stránky, uvědomění si rizik souvisejících s ICT. Ze šetření vyplynulo, že existuje nízký stupeň rodičovské kontroly, třetina vzorku přiznala útok na svoji osobu cestou ICT. Problematické situace řešilo

s rodiči jen 5 % oslovených, více jak 50 % je ochotno zveřejnit po roční výhradně síťové komunikaci své osobní údaje. Více než 90 % zná některou ze sociálních sítí, má na ní založen účet. Je nezbytné, aby se rodiče více zajímali o volný čas svých dětí a jejich manipulaci s ICT, aby nastolili vztah důvěry a již v zárodku řešili možné problémy. Ve škole je potřebné prohloubení informační gramotnosti žáků s důrazem na osobní bezpečnost a netiketu.

RISKY BEHAVIOR OF ELEMENTARY SCHOOL PUPILS AND HIGH SCHOOL STUDENTS WORKING WITH COMPUTERS AND INTERNET

Key words: Security, questionnaire, game, ICT, Internet, computer, prevention, risk, school, assault, leisure, research, abuse, pupil

Abstract: Computer technology, computer networks, mobile phones and other advanced information and communication technology (ICT) allow rapid exchange of information, opens up new opportunities in employment, in science, education, entertainment. It turns out that their indiscriminate use leads to many health and social disorders that have the character of pathological addiction, is not respected the basic rules of safety and ethics of interpersonal communication. Particular segment of the population of children and young people considered the handling of ICT for granted, little aware of the risks. Investigation was carried out research of a quantitative nature, which took place in all the regions. It was approached in 1072 pupils from 26 schools (2nd grade elementary school and high school) through an anonymous questionnaire of 35 questions. Items focused on leisure activities, work with a computer, computer games, movement through the Internet, instant messaging, social networks, attacks carried out by ICT, analysis and solutions, providing data confidentiality, illegitimate Web site, awareness of the risks associated with ICT. The survey showed that there was a low degree of parental control, a third of the sample admitted the attack on his person through ICT. Problematic situations dealt with only 5% of parents polled, more than 50% are willing to disclose the annual communications network exclusively their personal information. More than 90% know of any social network is based on her account. It is essential that parents are more interested in the leisure of their children and their handling of ICT to broach the relationship of trust already in the bud and solve potential problems. At school, it is necessary to enhance the information literacy of students with an emphasis on personal safety and netiquette.

MUDr. Petr Kachlík, Ph.D.
Katedra speciální pedagogiky
Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity
Poříčí 9/11, 603 00 Brno
Česká republika
kachlik@ped.muni.cz

Kelnar Vratislav

VÝCHOVA A VZDĚLÁVÁNÍ ŘIDIČŮ JAKO PEDAGOGICKÝ PROBLÉM

Klíčová slova: řidič, řídicí vědomosti, dovednosti a chování, hodnocení řidičů, zkušební komisař, příprava zkušebních komisařů

Anotace: Bezpečnost provozu na pozemních komunikacích je celosvětový problém. V současné době se na základě požadavků EU také v ČR připravují zásadní změny v organizaci přípravy řidičů a jejich zkoušení. Na nové podmínky stanovené třetí direktivou EU o řídicích průkazech bude nutno zkušební komisaře dobře připravit. Toho se dá dosáhnout jen správným definováním cílů vzdělávání, přesným stanovením obsahu učiva ale také odpovídající volbou metod a forem jejich ověřování nejen v průběhu přípravy ale hlavně v závěru přípravy to je před rozhodnutím o vydání řídicího oprávnění.

EDUCATION AND TRAINING OF DRIVERS AS A PEDAGOGICAL PROBLEM

Key words: driver, driving knowledge, skills and behavior, evaluation of drivers, commissioner of examiners, examiners preparation

Abstract: Safety on the roads is a worldwide problem. Currently, based on the requirements of the EU, are preparing major changes in the organization of training and testing drivers. On the new terms of third set of EU directive to the drivers permit will be needful commissioners of examiners well prepared. This can be achieved only by properly defining of the educational objectives, a precise determination of the curriculum but also the appropriate choice of methods and forms of validation, not only during training but mainly at the end of the preparation, before making a decision to issue driver's license.

Ing. Vratislav Kelnar
Dopravní akademie a.s.
Koněvova 2660/141 Praha 3
Česká republika
vratislav.kelnar@seznam.cz

Kimáková Jana, Kachlík Petr, Kimáková Tatiana

DOKUMENTY A PROGRAMY PODPORUJÚCE ZDRAVÝ ŽIVOTNÝ ŠTÝL V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Klíčová slova: zdravie, životný štýl, legislatíva Slovenskej republiky, dokument, právo, zdravie, prevencia, podpora, program

Anotace: Životný štýl patrí k najvýznamnejším determinantom ovplyvňujúcim zdravie človeka. Podiel životného štýlu na zdravotnom stave populácie predstavuje zhruba 50 percent, z toho sa prostrediu priraduje asi 20 % a zdravotnej starostlivosti i genetickej dispozícii po 15 percent. Zmena životného štýlu už nie je vnímaná len ako osobná záležitosť, ale ako cieľ, dosiahnutie ktorého je spoločne podporované

jednotlivcami, štatutárnymi a dobrovoľníckymi organizáciami na všetkých úrovniach. Národná správa o ľudskom rozvoji SR zaraďuje životný štýl do skupiny sociálnoekonomických determinantov zdravia. Slovenská legislatíva v Zákone o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov z 21. 6. 2007 NR SR č. 355/2007 Z. z., § 2, ods. 1, písm. i. definuje životný štýl ako „správanie človeka, ktorého základom je vzájomné pôsobenie životných podmienok, osobnostných vlastností, sociálnych faktorov a ekonomických faktorov“. Existujúce európske programy zdravia sa s ňou aj pre Slovensko významným východiskom pre formovanie národných stratégií. Prioritami Národného programu podpory zdravia sú najmä zvýšenie pohybovej aktivity, ozdravenie výživy, podpora nefajčenia, prevencia drogových závislostí, výchova k partnerstvu, rodičovstvu, a ďalšie. Zo stratégií Zdravie pre všetkých do roku 2000 a následne Zdravie pre všetkých v 21. st. vyšli ďalšie programy, zamerané i na zdravý životný štýl – Program CINDI (Countrywide Integrated Noncommunicable Diseases Intervention Programme), Program MONICA (Monitoring of trends and determinants in cardiovascular diseases), Program „Zdravé mestá“ (Healthy Cities), Program „Školy podporujúce zdravie“ (Health Promoting Schools) a iné.

DOCUMENTS AND PROGRAMS PROMOTING HEALTHY LIFESTYLE IN THE SLOVAK REPUBLIC

Key words: health, lifestyle, legislation of Slovak Republic, document, law, health, prevention, promotion, program

Abstract: Lifestyle is one of the most important determinant affecting human health. The share of lifestyle on health status of the population accounts for roughly 50 percent, of which the environment is assigned about 20% and health and genetic disposition of 15 percent. Lifestyle change is no longer perceived solely as a personal matter, but as a goal whose achievement is jointly supported by individuals, statutory and voluntary organizations at all levels. National Human Development Report ranks SR lifestyle to a group of socio-economic determinants of health. Slovak legislation in the Law on the protection, promotion and development of public health and amending certain laws of 60/21/2007 No. 355/2007 statute, § 2, paragraph 1, letter i., defines lifestyle as „human behavior, which is based on the interaction of living conditions, personal characteristics, social factors and economic factors“. Existing European health programs have also become an important starting point for Slovakia for the formation of national strategies. Priorities of the National Health Promotion Programme, in particular, increase physical activity, nutrition rehabilitation, promotion of non-smoking, drug prevention, education partnership, parenthood, and more. Strategies of Health for All by the year 2000 and subsequent Health for All in the 21st st. come to other programs, and focus on healthy lifestyles – The CINDI (Countrywide Integrated Noncommunicable Diseases Intervention Programme), The MONICA (Monitoring of Trends and Determinants in Cardiovascular Diseases), The „Healthy Cities“, The „Health Promoting Schools“ and others.

Jana Kimáková
Právnická fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Kováčska 26, 040 01 Košice
Slovenská republika
kimitko@hotmail.com

doc. MVDr. Tatiana Kimáková, Ph.D.
Ústav verejného zdravotníctva
Lekárska fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Šrobárova 2, 041 80 Košice, Slovenská republika
tatiana.kimakova@upjs.sk

MUDr. Petr Kachlík, Ph.D.
Katedra speciální pedagogiky
Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity
Poříčí 9/11, 603 00 Brno
Česká republika
kachlik@ped.muni.cz

Kimáková Tatiana

MOŽNOSTI ANTIOXIDANTOV PRI OVPLYVNEŇÍ OXIDAČNÉHO STRESU

Klíčová slova: antioxidanty, oxidačný stres, výživa

Anotace: O nadmernom pôsobení voľných radikálov, o oxidačnom strese a jeho nepriaznivom účinku na živý organizmus, ktorý vyúsťuje do rôznych ochorení, sa čoraz viac diskutuje v odbornej literatúre a na kongresoch všetkých klinických odborov medicíny. Na území Slovenskej a Českej republiky k tejto téme vyšlo niekoľko kvalitných monografií nasledujúcich autorov: Mojžiš a Mojžišová, (2007); Racek, (2003); Štípek a kol., (2000); Duračková a kol. (1999) a Duračková, (1998). Voľné radikály sa definujú ako látky ktoré majú jeden alebo viac nespárených elektrónov a sú schopné, hoci na krátky čas, samostatnej existencie. V organizme majú okrem negatívneho i pozitívny účinok. Vznikajú z endogénnych a exogénnych príčin. Pred účinkom voľných radikálov existuje ochrana, antioxidanty. Sú to systémy a látky, ktoré inhibujú tvorbu voľných radikálov, alebo, ak sa už vytvorili, znižujú ich účinok. Za normálnych okolností existuje medzi produkciou voľných radikálov a antioxidantov rovnováha. Ak sa naruší, vzniká oxidačný stres. Ten zohráva dôležitú úlohu pri vzniku a rozvoji mnohých ľudských ochorení. Správnymi stravovacími návykmi, dostatočným príjmom antioxidantov v našej výžive môžeme prispieť k prevencii či zmierneniu už vzniknutých ochorení ako sú napr. kardiovaskulárne, onkologické a neurodegeneratívne ochorenia, ochorenia tráviaceho traktu a centrálného nervového systému – Alzheimerova a Parkinsonova choroba, ateroskleróza a iné, pri vzniku ktorých oxidačný stres zohráva závažnú úlohu.

OPTIONS OF ANTIOXIDANTS TO INFLUENCE OXIDATIVE STRESS

Key words: antioxidants, oxidative stress, nutrition

Abstract: The excessive free radicals, the oxidative stress and its adverse effect on a living organism, which results in various diseases, are increasingly discussed in scientific literature and at conferences of all fields of clinical medicine. Several quality monographs by following authors: Mojzis and Mojzisoava, (2007); Racek (2003); Štípek et al. (2000); Durackova et al. (1999) and Durackova (1998) were published on this subject in the Slovak and Czech republic. Free radicals are defined as substances having one or more non-paired up electrons and

are capable of, even for a short time, a separate existence. Except of negative effects in an organism they have also positive ones. They arise from endogenous and exogenous causes. Against the effects of free radicals, there is a protection, anti-oxidants. These are systems and substances that inhibit the formation of free radicals, or, if already created, they reduce their effect. Under the normal circumstances there is a balance between the production of free radicals and antioxidants. If it is disturbed, the oxidative stress occurs. It plays an important role in the emergence and development of many human diseases. The proper diet and the adequate intake of antioxidants in our diet can contribute to the prevention or alleviation of already existing diseases such as cardiovascular ones, cancer and neurodegenerative diseases, gastrointestinal and central nervous system - Alzheimer's and Parkinson's disease, atherosclerosis and others and in the development of which oxidative stress plays an important role.

doc. MVDr. Tatiana Kimáková, Ph.D.
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Ústav verejného zdravotníctva
Lekárska fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Šrobárova 2, 041 80 Košice
Slovenská republika
tatiana.kimakova@upjs.sk

Kimáková Tatiana

KONCENTRÁCIA ORTUTI V RÔZNYCH ČASTIACH RASTLÍN

Kľúčová slova: ortuť, AAS AMA 254, jednoročné a viacročné rastliny, pôda

Anotace: Anotácia Ortuť (Hydrargyrum, Hg) patrí do skupiny II. b periódickej sústavy prvkov, má atómové číslo 80, relatívnu atómovú hmotnosť 200,6, mernú hmotnosť 13,6 g.cm⁻³, teplotu topenia -38,9 °C, teplotu varu 356,6 °C, pri laboratórnej teplote je ortuť striebřistá kvapalina s kovovým leskom. Existuje v troch formách, ako kovová, organická a anorganická ortuť, je súčasťou zemskej kôry, vzduchu, vody i vodných sedimentov, rastlín a živočíchov. Viac ako 3 000 ton elementárnej Hg sa ročne uvoľňuje do prostredia. Z tohto množstva sa 95 % zdržiava v zemi, 3 % sú v povrchových vodách a 2 % v atmosfére. Vyše 2/3 Hg v prostredí pochádzajú z antropogénnej činnosti, najmä z emisií, z uhoľných baní, elektrární a skládok odpadov. Oblasť stredného Spiša na východnom Slovensku je známa dlhodobou banskou činnosťou na spomínanom území. V pôdach sa analyzovali vyššie koncentrácie ortuti, ktorá sa môže dostávať do jednotlivých častí rastlín a po ich požití živým organizmom, zvieratom či človekom, ho môže i ntoxikovať. V našej práci sme sa zamerali na zisťovanie množstva Hg v jednotlivých častiach vybraných rastlín z územia so zvýšenou koncentráciou ortuti. Koncentráciu ortuti sme analyzovali na atómovom absorpčnom spektrometri AMA 245. Zistili sme, že v niektorých rastlinách, rastúcich na pôdach s vysokou koncentráciou Hg sú v ich rôznych častiach vysoké, častokrát i nadlimitné hodnoty ortuti. Rozdiely sme zaznamenali i v kratšie a dlhšie žijúcich rastlinách, v rastlinách jednoročných a viacročných.

MERCURY CONCENTRATION IN DIFFERENT PLANT PARTS

Key words: mercury, AAS AMA 254, annual and perennial plants, soil

Abstract: Mercury (Hydrargyrum, Hg) belongs to the group II. b of the periodic table, the atomic number 80, relative atomic mass 200.6, density 13.6 g.cm⁻³, melting point -38.9 °C, boiling point 356.6 °C. At room temperature mercury is silvery liquid with a metallic sheen. There are three forms, such as metal, organic and inorganic mercury and it is the part of the earth's crust, air, water and aquatic sediments, flora and fauna. More than 3 000 tons of elemental mercury are released annually into the environment. Of this amount, 95% staying in soil, 3% in surface water and 2% in the atmosphere. Over 2/3 Hg in the environment originate from anthropogenic activities, mainly from coal mines emissions, power plants and landfills. The central Spis region in eastern Slovakia is known for long-term mining activities in the above mentioned territory. The soils were analyzed by higher concentrations of mercury, which can get into various plant parts and after ingestion of a living organism, animals or humans – these may be intoxicated. In our work we focused on ascertaining the amount of Hg in different parts of selected plants from the areas with higher concentrations of mercury. Mercury concentration was analyzed on atomic absorption spectrometry AMA 254. We found that in some plants growing on soils with high concentrations of Hg there is a high concentration in their different parts often even above the overlimited value of mercury. Differences were observed in shorter and longer living plants, in annual and perennial plants.

doc. MVDr. Tatiana Kimáková, Ph.D.
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Ústav verejného zdravotníctva
Lekárska fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Šrobárova 2, 041 80 Košice
Slovenská republika
tatiana.kimakova@upjs.sk

Kimáková Tatiana, Kachlák Petr

K VYBRANÝM ALTERNATÍVNYM SMEROM VO VÝŽIVE

Kľúčová slova: zdravá výživa, alternatívna výživa, vegetariánstvo, makrobiotika, oddelená strava

Anotace: Anotácia Výraz „zdravie“ skloňujeme v poslednej dobe často, je predmetom mnohých štúdií i prác, našich rozhovorov medzi priateľmi a lekármi. Vynára sa otázka, čo vlastne zdravie je, čo všetko naň vplýva...? Svetová zdravotnícka organizácia definuje zdravie

ako stav úplnej telesnej, duševnej a sociálnej pohody jedinca, nielen neprítomnosť choroby alebo postihnutia. Na našom zdraví sa podieľa mnoho rôznych vnútorných i vonkajších faktorov. Životný štýl patrí medzi najdôležitejší, rozhodujúci faktor vo vzťahu k zdraviu. Podieľa sa na celkovom zdravotnom stave 60 % až 70 %. Nezdravý životný spôsob vplyva na predčasnú úmrtnosť, spôsobenú najmä srdcovocievovými a onkologickými ochoreniami. Do životného štýlu, súhrnu ovplyvňujúcich rizikových faktorov, popri iných patrí najmä výživa. Popri zdravej výžive, ktorej hlavná funkcia je pokrývať fyziologické potreby človeka, úmerne k jeho potrebám, vzhľadom na vek, pohlavie a druh vykonávanej práce, sa v poslednej dobe často stretávame i s pojmom „alternatívna výživa“. Predstavuje rôznu skladbu jedálnych lístkov, ktorá sa určitým spôsobom odlišuje od odporúčanej výživovej pyramídy. Často krát je spájaná s filozofickým presvedčením, s východnými náboženstvami (napr. súčasť budhizmu) alebo s tradíciami. Niektoré takmer zodpovedajú zdravej výžive, iné môžu poškodiť zdravie jedinca. Medzi alternatívne smery možno zaradiť vegetariánstvo, makrobiotiku, výživu podľa krvných skupín, oddelenú stravu, stredomorskú diétu, Atkinsonovu diétu a iné.

ON SELECTED ALTERNATIVE TRENDS IN NUTRITION

Key words: rational nourishment, alternative nutrition, vegetarianism, macrobiotics, separate food

Abstract: The term „health“ is very often mentioned in our conversations, it is the subject of many studies and reaserch work and the frequent topic of discussions among friends and medical doctors. The question arises – what the health actually is what does it affects...? World Health Organization defines health as a state of complete physical, mental and social well-being of the individual, not just the absence of disease or infirmity. Many different internal and external factors have a stake in our health. Lifestyle is one of the most important, the decisive factor in relation to the health. It is involved in overall health status from 60 % to 70 %. The unhealthy way of life influences the premature mortality, caused especially by cardiovascular diseases and cancer. Nutrition belongs together with other modifiable risk factors into our lifestyle. In addition to rational nutrition, the main function of which is to cover the physiological needs of man in proportion to its needs with regard to age, sex and type of work done, in recent times we are often encountered with the concept of alternative nutrition. It represents a different structure of menus which are somewhat different from the recommended food pyramid. It is often associated with a philosophical belief, with Eastern religions (e.g. part of Buddhism) or the traditions. Some are quite close to a rational diet others may harm the health of the individual. We may include among alternative trends vegetarianism, macrobiotics, nutrition by blood groups, separate meals, Mediterranean diet, Atkins diet and others.

doc. MVDr. Tatiana Kimáková, Ph.D.

Ústav verejného zdravotníctva

Lekárskej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Šrobárova 2, 041 80 Košice

Slovenská republika

tatkimak@hotmail.com

MUDr. Petr Kachlík, Ph.D.

Katedra speciální pedagogiky

Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity

Poříčí 9/11, 603 00 Brno

Česká republika

kachlik@ped.muni.cz

Kimáková Tatiana, Onačillová Eva, Zeisbergová Karin

POROVNANIE ŽIVOTNÉHO ŠTÝLU POSLUCHÁČOV LEKÁRSKEJ A PRÁVNICKEJ FAKULTY UPJŠ V KOŠICIACH

Kľúčová slova: životný štýl, študenti, výživa, pohybová aktivita, fajčenie, alkohol Anotace: mládež už na základných školách.

Anotace: V štúdiu sme porovnávali výsledky dotazníkového výskumu vybraných faktorov životného štýlu poslucháčov Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach zo 4. ročníkov Lekárskej (LF) a Právnickej fakulty (PF) so zameraním na niektoré determinanty životného štýlu ako je výživa, fyzická aktivita, konzumácia alkoholu a liečiv, fajčenie. Výskum sme realizovali v decembri 2010 na LF a PF UPJŠ v Košiciach pomocou anonymného dotazníka. Sledovaný súbtor tvorilo 300 študentov; z toho 73,2 % dievčat a 27,5 % chlapcov z LF a 55,1 % študentiek a 44,9 % študentov z Právnickej fakulty vo veku od 21 do 26 rokov. Výsledky boli spracované matematicko-štatistickými postupmi. Na základe výsledkov možno konštatovať, že medici v porovnaní so študentmi Právnickej fakulty výrazne menej fajčia a konzumujú alkoholické nápoje, ale na druhej strane, zrejme z dôvodu náročného štúdia, sa menej venujú športovým aktivitám a viac konzumujú farmaká. Z oboch skupín opýtaných takmer tretina konzumuje 1–2 x týždenne údené výrobky a produkty z fastfoodov. Denne konzumuje ovocie a zeleninu iba štvrtina respondentov. Nedostatky v stravovacích návykoch i u ďalších faktorov životného štýlu, ovplyvňujúcich zdravie jedinca by sa mohli zlepšiť najmä u študentov PF a iných nezdravotníckych odborov na vysokých školách zavedením predmetu podpory zdravia i keď o možnostiach prevencie chronických ochorení by mala byť edukovaná

COMPARISON OF LIFESTYLES -STUDENTS OF FACULTY OF MEDICINE AND LAW FACULTY AT THE PAVOL JOZEF SAFARIK UNIVERSITY IN KOSICE

Key words: lifestyle, students, nutrition, physical activity, smoking, alcohol

Abstract: In the study we compared the results of questionnaire research of selected lifestyle factors. We aimed at students of the University of P. J. Šafárik - 4 graders of Medicine (LF) and Law Faculty (PF) with a focus on some lifestyle determinants such as nutrition, physical activity, alcohol and drugs, smoking. The research was done in December 2010 at LF and PF of the University of Pavol Jozef Safarik in Košice using an anonymous questionnaire. The reference group consisted of 300 students, of which there were 73.2% of girls and 27.5 % boys from LF and 55.1% female and 44.9% male students from the Faculty of Law aged from 21 to 26 years. The results were processed by mathematical and statistical procedures. Based on the results it was shown that medical students compared with students of the Faculty of Law smoke and consume alcoholic beverages less, but on the other hand, probably because of demanding study, they are less devoted to sports and they consume more pharmaceuticals. For both groups, almost one third of respondents consumed 1-2 times

a week smoked products and products of fast food. Only one forth of respondents consumed fruit and vegetables daily. Deficiencies in dietary habits and also other lifestyle factors affecting healthy subjects could be improving, particularly at students of PF and other non-health departments of universities by the adoption of health promotion courses. But the possibilities of prevention of chronic diseases should be introduced also at elementary and high schools.

doc. MVDr. Tatiana Kimáková, Ph.D.
Ústav verejného zdravotníctva
Lekárska fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Šrobárova 2, 041 80 Košice
Slovenská republika
tatiana.kimakova@upjs.sk

Eva Onáčillová
Ústav verejného zdravotníctva
Lekárska fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Šrobárova 2, 041 80 Košice
Slovenská republika
Eva.Onacillova@gmail.com

Karin Zeisbergová
Ústav verejného zdravotníctva
Lekárska fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Šrobárova 2, 041 80 Košice
Slovenská republika
karinzeisbergova@gmail.com

Kimáková Tatiana, Tirpáková Michaela, Kuzmová Lucia

ŠTÚDIA ŽIVOTNÉHO ŠTÝLU POSLUCHÁČOV UNIVERZITY TRETIEHO VEKU V KOŠICIACH

Kľúčová slova: životný štýl, seniori, výživa, pohybová aktivita, fajčenie, alkohol

Anotace: Anotácia v štúdiu prezentujeme výsledky dotazníkového výskumu o životnom štýle poslucháčov Univerzity tretieho veku (UTV) v Košiciach, II. a III. ročníkov, z 3 študijných odborov medicína, psychológia a človek – zdravie – životné prostredie – spôsob života. Analyzovali sme niektoré vybrané rizikové faktory (výživa, fyzická aktivita, fajčenie, alkohol atď.) životného štýlu. Výskum sme realizovali na jar 2011 na UTV v Košiciach pomocou anonymného dotazníka. Z celkového počtu opýtaných bolo 10 % mužov a 90 % žien vo veku 40 až 84 rokov. Otázky boli zamerané na demografické a niektoré antropometrické údaje, na oblasť stravovacích návykov, pohybovej aktivity, zdravia respondentov, na niektoré škodlivé návyky a iné. Výsledky sme spracovali v programe Microsoft Excel pomocou základných matematických štatistík. Poslucháči UTV v Košiciach patria k aktívnejšej skupine svojich rovesníkov, svojmu zdraviu venujú viac pozornosti. Predpokladáme, že vedomosti, získané počas štúdia vedome aplikujú do svojho životného štýlu, ktorý môže prispieť k upevneniu zdravia či zmierneniu chorôb, získaných v predchádzajúcom období.

LIFESTYLE STUDY LISTENERS THIRD AGE UNIVERSITY IN KOŠICE

Key words: lifestyle, seniors, nutrition, physical activity, smoking, alcohol

Abstract: The study presents the results of a research questionnaire on lifestyle of students at the university of the Third Age (UTA) in Košice, II. and III. grades of 3 study fields – medicine, psychology and human – health – environment – a way of life. We analyzed some selected risk factors (nutrition, physical activity, smoking, alcohol, etc.) of lifestyle. The research was done in the spring of 2011, UTA in Košice using an anonymous questionnaire. Of the total respondents there were 10 % men and 90 % of women aged 40-84 years. Questions were aimed at certain demographic and anthropometric data, the area of diet, physical activity, health of respondents and to some other harmful habits. The results were processed in Microsoft Excel using basic mathematical statistics. Students of UTA in Košice belong to the more active group of their peers and they pay more attention to their health. We assume that the knowledge gained during the study they deliberately apply to their lifestyle that it may contribute to the strengthening of health and alleviation of disease obtained in the previous period.

doc. MVDr. Tatiana Kimáková, Ph.D.
Ústav verejného zdravotníctva
Lekárska fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Šrobárova 2, 041 80 Košice
Slovenská republika
tatiana.kimakova@upjs.sk

Mgr. Lucia Kuzmová
Ústav verejného zdravotníctva
Lekárska fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Šrobárova 2, 041 80 Košice
Slovenská republika
lucka.kuzmova@gmail.com

MUDr. Michaela Tirpáková, Ph.D.
Ústav verejného zdravotníctva
Lekárska fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Šrobárova 2, 041 80 Košice
Slovenská republika
michaelat99@gmail.com

Kohoutek Rudolf

STRESY A PSYCHOTRAUMATA DĚTÍ ZPŮSOBENÉ JEJICH SPOLUŽÁKY

Kľúčová slova: deprivácie, frustrácie, konflikty, stresory na základných školách, stresy a psychotraumata detí, spolužáci, agrese, agresivita, šikana, české základní školy, žáci s poruchami chování

Anotace: Akční kolaboratorní skupina vysokoškolských studentů pedagogické fakulty Masarykovy univerzity dala v roce 2010 k dispozici své vzpomínky na stresové a psychotraumatické zážitky během docházky na první a druhý stupeň základní školy, které měly vliv na jejich psychiku a vývoj osobnosti. Na žádné osobní stresy a psychotraumata si nevzpomnělo 48 % studentů (N=169), Lehké stresy uvedlo 19% studentů a studentek (N=69) a vážné stresy (šikanu) 21 % studentů a studentek (N= 73). Dlouhotrvající a zvlášť vážný stres uvedlo 12% vysokoškoláků a vysokoškolaček (N= 43). Příspěvek se rovněž teoreticky zabývá symptomatikou a terapií stresových a psychotraumatických událostí v dětství.

STRESSES AND PSYCHOTRAUMAS IN CHILDREN INDUCE BY THEIR SCHOOLMATES

Key words: deprivation, frustration, conflicts, stressors in basic schools, stresses and psychotraumas in children, schoolmates, aggression, bullying, Czech basic schools, pupils with behaviour disorders.

Abstract: Action collaborative group of student teachers at the Faculty of Education, Masaryk University reported about their memories of stressful and psychotraumatic experiences during primary and lower secondary schooling that had an impact on their psyche and the development of their personalities. 48 % of the students (N=169) reported no such memories. 19% of the students (N=69) reported mild stress and 21 % of the students (N= 73) reported serious stress or bullying. Longterm and particularly serious stress was reported by 12% of the students. The paper also deals with symptoms and therapy of stressful and traumatic events in childhood.

prof. PhDr. Rudolf Kohoutek, CSc.
MU Brno
PdFMU, katedra psychologie
Poříčí 7, Brno 603 00
Česká republika
kohoutek@ped.muni.cz

Kolářová Ivana

CO JE NEJČASTĚJI ZDRAVÉ, NEZDRAVÉ NEBO CHOROBNÉ (ZDRAVÝ ROZUM, NEZDRAVÁ STRAVA, CHOROBNÉ STAVY)

Klíčová slova: slovo ZDRAVÝ a český jazyk, slovo NEZDRAVÝ a český jazyk, slovo CHOROBNÝ a český jazyk

Anotace: V dřívějších statích z let 2009, 2010, 2011) jsme se snažili ukázat, jak se odráží v jazyce uvažování běžného člověka o zdraví, resp. jak se uvažování o zdraví a pojetí zdraví promítá i do vyjadřování, které čerpá z lidového jazyka – z frazeologie např. v přirovnání vlastnosti (být) zdravý k objektu, u něhož se zdraví předpokládá (zdravý jako býk, zdravý jako buk), v chápání určité vlastnosti zdravě, chorobně, nezděravě (zdravě sebevědomý, chorobně citlivostivý) nebo ve vnímání barev jako příznaků/symptomů zdraví nebo nemoci. V následujícím příspěvku se pokusíme ukázat, co je vlastně v běžné komunikaci psané i mluvené a v textech různých stylů a žánrů nejčastěji považováno za zdravé, nezděravé, nemocné až chorobné, ale především o čem se jako o zdravém, nezděravém, nemocném nebo chorobněm hovoří. Podkladem bude opět výzkum v korpusu českých textů, který má v současné době již 1,3 miliard slov. V něm budeme sledovat, která slova označující různé jevy konkrétní a abstraktní se v autentických textech pojí s přídavnými jmény zdravý, nezděravý, nemocný nebo chorobný.

WHAT IS USUALLY THOUGHT TO BE HEALTHY, UNHEALTHY OR MORBID (HEALTHY SENCE, UNHEALTHY MEAL, MORBID CONDITION)

Key words: Czech words ZDRAVÝ (healthy), NEZDRAVÝ (unhealthy) and CHOROBNÝ (morbid)

Abstract: In previous articles that were published 2009, 2010 and 2011 we tried showing how Czech language reflexes how common people think about the health and how thinking about health reflexes colloquial speech, including Czech phraseology: we followed up parables (zdravý jako býk – healthy as a bull, zdravý jako buk – healthy as an beech), what kind of qualities and features are appreciated when somebody says words zdravě (healthy), nezděravě (unhealthy), chorobně (morbidly) or how the colours are perceived as symptom of the health or illness. In following article we are going to present what object are considered and spoken as healtha (zdravý), unhealthy (nezděravý), ill (nemocný) or disordered (chorobný). Our research will be based on the corpus of Czech texts that includes 1,3 milliards words. We are going to follow up, what words (almost nouns) designating various factual and abstract objects are almost collocate with the adjectives zdravý (healthy), nezděravý (unhealthy), nemocný (ill) or chorobný (disordered).

PhDr. Ivana Kolářová, CSc.
Masarykova univerzita
Pedagogická fakulta, katedra českého jazyka
Poříčí 7, 60300 Brno
Česká republika
kolarova@ped.muni.cz

Konsbul Ota

DOPRAVNÍ PEDAGOGIKA JAKO ZÁKLADNÍ NÁSTROJ PREVENCE NEHOD

Klíčová slova: způsobilost, dopravní edukátoři, dopravní prostředí, klima, hodnoty, ovlivňující faktory.

Anotace: Příspěvek analyzuje úroveň výchovy všech účastníků ke způsobilé účasti v dopravním prostředí v rámci celoživotního vzdělávání.

TRAFFIC EDUCATION AS AN ESSENTIAL INSTRUMENT OF PREVENTING ACCIDENTS

Key words: qualification, traffic educators, traffic environment, climate, value, influencing factors

Abstract: This article analyzes the level of education of all participants to eligible participation at traffic environment in case of lifelong education

Konsbul Ota

OKDRIVER s.r.o.

Vlnitá 543/7, 627 00 Brno

Česká republika

okdriver@centrum.cz

Kopecký Miroslav, Kikalová Kateřina

SOMATICKÝ STAV A ÚROVEŇ POHYBOVÉ AKTIVITY V DENNÍM REŽIMU STUDENTŮ PDF UP V OLOMOUCI

Klíčová slova: somatický stav, pohybová aktivita, studenti, zdravotní stav, životní styl

Anotace: Autoři prezentují výsledky výzkumu z roku 2010. Uvádějí charakteristiky somatického stavu, úroveň a druh pohybové aktivity ve vztahu ke zdravotnímu stavu u studentů pedagogické fakulty.

THE SOMATIC CONDITION AND LEVEL OF PHYSICAL ACTIVITY IN DAILY LIFE OF STUDENTS PDF UP IN OLOMOUC

Key words: somatic status, physical activity, students, health status, lifestyle

Abstract: The authors present the results of research from 2010. They somatic characteristics of the state, the level and type of physical activity in relation to the health status of students of the faculty of education.

doc. PaedDr. Miroslav Kopecký, Ph.D.

Žižkovo náměstí 5, 771 40 Olomouc

Česká republika

miroslav.kopecky@upol.cz

Kopřivová Herotová Tereza

E-BUG – MEZINÁRODNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ZAMĚŘENÝ NA PREVENCI INFEKČNÍCH NEMOCÍ

Klíčová slova: e-Bug, antibiotika, rezistence, hygiena rukou a dýchacího systému, vzdělávací projekt

Anotace: Rezistence bakterií na antibiotika je považována za jeden z nejzávažnějších globálních medicínských problémů současnosti. Nárůst rezistence bakterií na antibiotika je přímo úměrný jejich vzrůstající spotřebě. Pod vlivem různých marketingových mechanismů se výběr předepisovaných antibiotik často podřizuje spíše komfortu pacienta než striktně medicínským kritériím. Představitel mnoha zemí Evropské Unie si uvědomují závažnost problému a podporují investice do osvětových a vzdělávacích kampaní jak pro laickou, tak i odbornou veřejnost. Doposud však neproběhla žádná celoevropská vzdělávací kampaň, která by byla zaměřena na ovlivňování nelékařské veřejnosti. Projekt e-Bug (evropská mikrobi) je první aktivitou, která se primárně zaměřuje na vzdělávání dětí ze základních škol v problematice mikrobiální rezistence, snižování šíření infekčních onemocnění a správné antibiotické praxe. Výukové manuály, které jsou určeny zejména učitelům Výchovy ke zdraví, jsou rozděleny do 8 lekcí. Manuál obsahuje informace o šíření, léčbě a zejména prevenci infekčních onemocnění včetně základních informací o nebezpečných a užitečných mikroorganismech. Každá lekce obsahuje základní informace o dané problematice, detailní plán hodiny, interaktivní aktivity, náměty na procvičování, domácí úkoly i alternativy pro nadané studenty. Výukové materiály, zábavné kvízy a hry jsou také volně ke stažení na www.e-Bug.eu. e-Bug je rozšířen po celé Evropě, vyvinut a evaluován byl v Anglii, České republice a Francii.

INTERNATIONAL EDUCATION PROGRAM FOCUSED ON PREVENTION OF INFECTIOUS DISEASES

Key words: e-Bug, antibiotics, resistance, hand and respiratory hygiene, educational project

Abstract: Antimicrobial resistance remains one of the key problems in community and hospital settings within Europe. Increasing antibiotic resistance is related to increasing antibiotic use. The choice of prescribed antibiotics is often influenced by various marketing mechanisms and patient's comfort rather than by medical criteria. Representatives of many European countries feel weight of the problem and support public educational campaigns to attain prudent antibiotic use for both medical professionals and the public. Nevertheless, no great public educational campaign has been introduced so far. E-bug (European Bugs) is the first activity of this scope that is preferentially addressed to school children and their parents. e-Bug is a junior and senior school educational programme to decrease the spread of

infection and unnecessary antibiotic use. E-Bug was developed and consisted of 8 sections providing information on the spread, treatment and prevention of infection as well as basic information on microbes, both the useful and harmful. Each section comprised of teacher background information, lesson plans and an interactive student activity, extension activities were also available for more able students. All information, lessons, quizzes and games are online on www.e-bug.eu. E-Bug is a European project which has been developed and evaluated in England, the Czech Republic and France to disseminate a school education resource across Europe.

Mgr. Tereza Kopřivová Herotová
3. Lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze
Ruská 87, 100 00 Praha 10
Česká republika
terher@centrum.cz

Koryčánková Simona

OCHRANA ZDRAVÍ DÍTĚTE V MYŠLENKÁCH V. M. BECHTĚREVA

Klíčová slova: ochrana zdraví, hygiena, zdravý způsob života, pohybová aktivita, vývojová psychologie, osobnost dítěte

Anotace: Významný ruský lékař a psycholog V. M. Behtěrev se ve značné části své tvorby věnoval také ochraně zdraví, hygieně a zdravému způsobu života, který se musí u člověka vychovávat od jeho raného dětství. Podstatnou roli hrají rodiče, kteří učí děti správným návykům v oblasti denního režimu, stravování, pracovních návyků a hry. Behtěrev se například věnuje vývoji dětské hry a vztahu k fyzické práci, které by se dle autora měly odehrávat venku, na čerstvém vzduchu a obsahovat také první náznamy informací o biologii (sběr hub, setba trávy a květin) a o fyzice (práce s písekem, s lopatkou, stavba hraedu). Nedílnou součástí musí být také hygienické návyky, mytí rukou, pravidelnost stravy a spánku, kterým se děti učí za dohledu rodičů a jejich přísné kontroly. Sport a pohybová aktivita je přirozenou součástí dětské hry, je třeba jí podporovat a nenechávat dítě dlouho sedět, případně ložit, ale snažit se o co nejranější chování a přirozený pohyb. Články s touto tematikou přesahují do oblasti vývojové psychologie a jsou pro nás v dnešní době zajímavým dokumentem o změnách názorů na zdraví a vývoj a utváření osobnosti dítěte.

PROTECTING CHILDREN'S HEALTH IN V. M. BECHTEREV'S MIND

Key words: health, hygiene, healthy way of life, physical activities, developmental psychology, personality of child

Abstract: Prominent Russian physician and psychologist Behterev dedicated a large part of his work to the health, hygiene and healthy way of life that humans must raise from his early childhood. The parents who teach children proper habits in daily routine, diet, work habits and games are performing the essential role. Behterev for example, dedicated his work to developing children's games and relation to physical work, which, according to the author should take place outdoors in the fresh air and also should contain information about the first signs of biology (mushroom picking, planting grass and flowers) and physics (work with sand, with blade or construction of castles). An integral part also must be hygiene, hand washing, regular meals and sleep, which children learn under the supervision of parents and their strict control. Sport and physical activities, which must be supported, are a natural part of children's games. It is important not to leave a child sitting for a long time or grovel, but try to walk as soon as possible developing natural movements. The articles on this topic overlap the field of developmental psychology and they perform for us today an interesting documentary about the changes of points of views on healthy and personality development of the child.

PhDr. Koryčánková Simona Ph.D.
Pedagogická fakulta MU
Poříčí 7, 603 00 Brno
Česká republika
korycankova@ped.muni.cz

Křestán Tomáš, Vojtová Petra, Vašinová Iveta

KVALITA ŽIVOTA U PUBESCENTŮ A ADOLESCENTŮ V NÁVAZNOSTI NA CIRKADIÁNNÍ RYTMY

Klíčová slova: cirkadiánní rytmy, spánek, adolescence, preadolescence

Anotace: Poster prezentuje výsledky předvýzkumné studie projektu GAJU č. 101/2011/Sb. „Psychosociální a somatické ukazatele v komparaci k cirkadiánnímu rytmu“. Kvalita života je zjišťována standardizovaným dotazníkem Cummins (1997), ComQoL – S5, který zkoumá jednotlivé oblasti života dětí. Cílovou skupinu tvoří 150 pubescentů základních škol ve věku 12–13 let a 150 adolescentů ve věku 15–16 let z Českých Budějovic. Kvalita života je hodnocena z pohledu sedmi oblastí, zabývající se materiálním blahobytem, zdravím, produktivitou – aktivitou, důvěrností – intimitou, bezpečím, integrací ve společnosti a em oční stabilitou. Další zkoumanou oblastí je cirkadiánní rytmus, který se týká kvality spánku v návaznosti na dobu usínání, dobu spánku a dobu vstávání ve všedních a víkendových dnech. Otázky jsou převzaté ze standardizovaného dotazníku Krejčí, Harada (2010).

QUALITY OF TEENAGER'S AND ADOLESCENT'S LIFE FOLLOWING TO CIRCADIAN RHYTHMS

Key words: circadian rhythms, sleep, adolescence, pre-adolescence

Abstract: The poster refers to the results reached in a beforehand- research study within the project GAJU No. 101/2011/Col. „Psychosocial and Somatic Indicators in Comparison to the Circadian Rhythm“. The quality of life is examined by means of the questionnaire of

Cummins (1997), ComQoL – S5, which focuses on the particular domains of a children's life. The target group consists of 150 pubescent children at the age of 12 and 13 years from an elementary school, and 150 adolescent children at the age of 15 and 16 years. They all come from České Budějovice. The quality of life is evaluated according to seven particular domains which concentrate on the financial prosperity, health, productivity – activity, confidentiality – intimacy, safety, social integrity, and emotional stability. The circadian rhythm features as another domain in the centre of the interest, and it refers to a sleep quality in relation to the time when one usually falls asleep, length of the sleep, and the time of getting-up during weekdays and weekends. The questions have been taken over from a standardized questionnaire Krejčí, Harada (2010).

Bc. Tomáš Křestan
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Jeronymova 10, 371 15 České Budějovice
Česká republika
tomaskrestan@gmail.com

Bc. Vašínová Iveta
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Jeronymova 10, 371 15 České Budějovice
Česká republika
iveta.vasinova@email.cz

Kukla Lubomír

ASOCIACE DĚTSKÝCH ÚRAZŮ S MINULÝMI A SOUČASNÝMI ÚRAZY OTCŮ A MATEK

Klíčová slova: Dětské úrazy, úrazovost rodičů, mezigenerační asociace, populační studie, relativní rizika

Anotace: Ve 2300 brněnských rodinách byly úrazy chlapců a děvčat ve věku 0–3, 3–5 a 0–5 asociovány s úrazy otců i matek přímo. Z 54 kombinací úrazů dětí dle věku a pohlaví s úrazy otců i matek za období před narozením dětí, za prvních pět let společného života i za součet obou těchto období byly ve 35 sestavách (64,8 %) asociace významné, vesměs vysoce: čím měl který rodič úrazů více, tím byla vyšší úrazovost dětí, vyšší podíl dětí s opakovanými úrazy a nižší podíl dětí bez úrazů. Na úrazovosti otců byly úrazy dětí významně závislé 10krát, na úrazovosti matek 25krát. Úrazy chlapců byly významně asociovány s úrazovostí některého z rodičů 8krát, úrazy děvčat 13krát, úrazy všech dětí spolu 14krát. Na minulou úrazovost rodičů závisely dětské úrazy významně 12krát, na současné úrazovosti 9krát a na celoživotní 14krát. Úrazy dětí za 0–3 roky byly významně asociovány s úrazy některého rodiče 11krát (otce 2krát a matky 9krát), za věk 3–5 let 12krát (otce 4krát a matky 8krát), rovněž 12krát a celé období 0–5 let. Úrazy děvčat závisely na úrazech rodičů častěji a těsněji než úrazy chlapců. Závislost dětských úrazů byla častější a těsnější na úrazech matek než otců. Pro úrazy dětí byly větším rizikem úrazy rodičů z doby než se narodily než z doby, kdy s nimi svých prvních pět let života už prožívaly.

CHILD ACCIDENTS ASSOCIATIONS WITH PAST AND CURRENT ACCIDENTS OF FATHERS AND MOTHERS

Key words: Child accidents, parental accident rate, intergeneration associations, population study, relative risks

Abstract: The boys' and girls' accidents (aged 0 – 3, 3 – 5 and 0 – 5 years) from 2300 Brno families are directly associated with the accidents of their mothers and fathers. From 54 accident combinations of children according to age and sex with accidents of fathers and mothers in the periods before the birth of children, during the first five years of life together and in the sum of both periods there were 64,8 % significant associations (in 35 configurations), overall highly significant: the higher number of each parent's accidents, the higher was the accident rate of children, higher rate of children with repeated accidents and lower rate of children without accidents. The accidents of children were significantly dependent on the accident rate: of fathers – 10 times; of mothers 25 times. The boys' accidents were significantly associated with the parental accident rate 8 times, girls' accidents 13 times, accidents total 14 times. There was a significant dependence of children's accidents on past parental accident rate – 12 times, on present parental accident rate – 9 times and on lifetime parental accident rate 14 times. The accidents of children in the span of: 0 – 3 years of age were significantly associated with parental accidents 11 times (father – 2 times, mother 9 times); 3 – 5 years 12 times (father 4 times, mother 8 times), and 12 times for the whole period from 0 to 5 years of age. The girls' accidents depended on parental accidents more often and more closely than boys' accidents. The dependence of children's accidents was more frequent and closer to accidents of mothers than fathers. Parental accidents from the period before the birth of children were a higher risk for their own accidents than parental accidents from their first five years of their life together.

doc. MUDr. Lubomír Kukla, CSc.
Kamenice 5, 625 00
Česká republika
lubomir.kukla@tiscali.cz

Kuzmová Lucia

ŽIVOTNÝ ŠTÝL MLÁDEŽE ZHORŠUJE SLUCH

Klíčová slova: hluk, zdravie, mládež

Anotace: Zvuk je súčasťou ľudského života. Obzvlášť mladí ľudia vychutnávajú každú voľnú chvíľu v prítomnosti zvukov hudby. Žiaľ, často sa nedá hovoriť o zvuku ale o tzv. „hlukovom opare“. Cieľom tejto práce je upriamiť pozornosť na nadmerné používanie osobných prehrávačov u mladých ľudí. Tiež oboznámiť verejnosť o rizikách vyskytujúcich sa počas návštev hlučných podujatí. Škodlivé pôsobenie hluku sa neprejavuje hneď, ale až s oneskorením niekoľkých rokov. Dobrou správou je, že objasnením tejto problematiky môžeme zabrániť mnohým poškodeniam zdravia u mladých ľudí. Týka sa to najmä bezpečného používania osobných prehrávačov a menej častou návštevou nadmerne hlučných podujatí.

THE HEARING IS GOING WORSE WITH LIFESTYLE OF YOUNG PEOPLE

Key words: noise, health, youth

Abstract: The sound is a part of human's life. Especially young people enjoy free time in the presence of sounds of music. We need to say that we cannot speak about sound but we can speak about noise haze. In this paper we focus on frequent listening to portable music players by young people. We would also like to inform people about the risk they encounter by visiting noisy events. The harmful impact of noise does not show immediately but in a longer period of time. The good news is that by clarifying this problem we could protect young people health. That means by using safely the portable music players and visiting noisy events less frequently.

Mgr. Lucia Kuzmová
Ústav verejného zdravotníctva
Lekárskej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Šrobárova 2, 041 80 Košice
Slovenská republika
lucka.kuzmova@gmail.com

Kuzmová Lucia, Kimáková Tatiana

HLUK V ŽIVOTE MLADÉHO ČLOVEKA

Kľúčová slova: hluk, zdravie, mládež

Anotace: Hluk sa stáva v posledných rokoch čoraz závažnejším problémom. Trápi nie len odborníkov, ale najmä tých, ktorých sa táto problematika osobne dotýka. Pribúda čoraz viac ľudí exponovaných hlukom v škole, práci, doma. Dokonca aj počas relaxu nemá človek možnosť uniknúť zhubnému pôsobeniu hluku. Zvýšená hladina hluku pochádzajúca zo životného prostredia je pre adolescenta neprirodzená a v závislosti od jeho charakteru a kvantity ohrozuje resp. narušuje zdravie človeka. Adaptácia sluchu na hluk nie je možná bez toho, aby nedošlo k poškodzovaniu organizmu. Táto práca je zameraná na objasnenie mimosluchoových účinkov hluku. Ďalej ako mladí ľudia vnímajú hluk počas učenia, práce a odpočinku. Objasňuje tiež vzťah medzi rušením hlukom a dosiahnutým vzdelaním adolescentov.

NOISE IN THE LIFE OF YOUNG PEOPLE

Key words: noise, health, youth

Abstract: The noise becomes more and more important problem in the last years. It annoys researchers and also people that daily get in contact with it. Every day there are more people exposed to noise in school, work or home. Even in the time for relax human has nearly no chance to escape from adverse impact of noise. The raised level of noise that comes from environment is for adolescent not natural and depending of its character and quantity endangers or damages humans health. An Adaptation of hearing to noise is not possible without doing harm to organism. This paper focuses on clarification of out of hearing impacts of noise. It is also focused on perception of noise during learning, work and relaxation by young people. It tries to clarify the relationship between disruption by noise and achieved degree in education.

Mgr. Lucia Kuzmová
Ústav verejného zdravotníctva
Lekárskej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Šrobárova 2, 041 80 Košice
Slovenská republika
lucka.kuzmova@gmail.com

doc. MVDr. Tatiana Kimáková, Ph.D.
Ústav verejného zdravotníctva
Lekárska fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Šrobárova 2, 041 80 Košice
Slovenská republika
tatiana.kimakova@upjs.sk

Kvetáková Lucia

SPOLAHLIVOSŤ KOMPLEXNÝCH INDEXOV A BEŽNE POUŽÍVANÝCH PARAMETROV SPEKTRÁLNEJ ANALÝZY VARIABILITY SRDCOVEJ FREKVENCIE

Kľúčová slova: variabilita srdcovej frekvencie, spoľahlivosť, parametre spektrálnej analýzy variability srdcovej frekvencie, komplexné indexy

Anotace: Cieľom štúdie bolo zistiť mieru spoľahlivosti diagnostikovania spektrálnej analýzy variability srdcovej frekvencie pomocou systému VariaCardio TF4. Konkrétne sme zisťovali reliabilitu bežne používaných parametrov spektrálnej analýzy variability a reliabilitu komplexných, vekovo štandardizovaných indexov. Interindividuálneho výskumného sledovania sa zúčastnilo 18 probandov – študentov FTVŠ UK v Bratislave, (priemerného veku 25,4 ± 1,08 rokov, výšky 171 ± 6,38 cm a váhy 74,4 ± 12,6 kg), ktorí absolvovali dve vyšetrenia spektrálnej analýzy variability srdcovej frekvencie za sebou. Hodnoty jednotlivých parametrov SAHRV sme vyhodnocovali v ľahu, ktorému predchádzal upokojujúci ľah, a stoj. Pomocou intraclass korelačného koeficientu sme porovnávali hodnoty komplexných indexov a aj bežne používaných parametrov spektrálnej analýzy variability srdcovej frekvencie jednotlivých meraní. Najvyššiu spoľahlivosť sme sice zistili u parametra R-R interval, no priemerné hodnoty koeficientov re liability ukázali, že komplexné, vekovo štandardizované indexy sa vyznačujú vyššou mierou spoľahlivosti ako bežne používané parametre. Výsledkami našej práce sme potvrdili doterajšie poznatky z danej problematiky a prispeli sme k ich rozšíreniu.

RELIABILITY OF COMPREHENSIVE INDEXES AND COMMONLY USED PARAMETERS OF SPECTRAL ANALYSIS OF HEART RATE VARIABILITY

Key words: Heart rate variability, reliability, parameters of spectral analysis of heart rate variability, comprehensive indexes

Abstract: The aim of the study was to assess the extent of diagnostic spectral analysis of heart rate variability (SAHRV) by using system VariaCardio TF4. Particularly we had assessing reliability of commonly used parameters of spectral analysis of heart rate variability and reliability of complex, aged standardization indices. In our interindividual research we observe 18 probationers – students of FTVŠ UK in Bratislava, (mean age 25,4 ± 1,08 years, height 171 ± 6,38 cm and weight 74,4 ± 12,6 kg) which undertook 2 examinations one after the other, by using spectral analysis of heart rate variability method. Values of separate parameters SAHRV we evaluated at supine position preceding relaxed supine position and stand up position. We compare values of complex indices and also values of commonly used parameters of spectral analysis of heart rate variability by means of intraclass correlation coefficient of particularly measurements. The most reliable diagnostic parameter became R-R interval, despite of this finding means values of coefficients of reliability shows, that complex, aged standardization indices are more reliable than commonly used parameters. The results of our study are in accordance with actual knowledge in this field and the results may be useful for further investigation.

Mgr. Lucia Kvetáková
Univerzita Komenského
Fakulta telesnej výchovy a športu
Nábr. arm. gen. L. Svobodu 9
814 69 Bratislava
kvetakova@fsport.uniba.sk

Linková Marcela, Kimáková Tatiana, Link Róbert

ŠPECIFICKÉ FAKTORY KVALITY ŽIVOTA DETÍ S OCHORENÍM DIABETES MELLITUS

Klíčová slova: diabetes mellitus 1. typu, kvalita života, selfmonitoring, diabetická terapia, školské vzdelávanie

Anotace: Výsledky výskumov dokazujú možný „nepriateľský“ vplyv ochorenia diabetes mellitus na vývoj a psychosociálne funkcie adolescentov. Pre deti, u ktorých sa objaví chronické ochorenie je významným faktorom ovplyvňujúcim ich identitu. V týchto prípadoch sa zaznamenáva vyšší výskyt depresii a stresu, ba dokonca sa stupňuje aj detská agresivita. V našej práci sa venujeme analýze faktorov, ktoré súvisia s ochorením diabetes mellitus 1 typu u detského pacienta a ktoré významným spôsobom modifikujú jednotlivé dimenzie jeho kvality života nevynímajúc školu, vyučovací proces a ovplyvňujú jeho začlenenie sa do školského prostredia. Detský pacient si musí zvykať na striktné dodržiavanie režimu, zmeny v stravovaní, denné dávky inzulínu, selfmonitoring, hospitalizácie. Zmenený životný štýl vyžaduje presnosť, sebadisciplínu a spája sa s negatívnymi emóciami ako sú bolesť, strach a úzkosť. Efektívna edukácia a psychosociálna podpora detského diabetika a jeho rodiny je nezastupiteľná. Rodina musí prijať skutočnosť choroby a celý jej chod sa musí prispôbiť aktuálnym potrebám dieťaťa.

SPECIFIC FACTORS OF QUALITY OF LIFE IN CHILDREN WITH DIABETES MELLITUS

Key words: type 1 diabetes mellitus, quality of life, self-monitoring, treatment of diabetes, school education

Abstract: The results of research prove the antagonistic effect diabetes mellitus (DM) on growth and psychosocial functions of adolescents. In children, who suffer from chronic disease, diabetes is significant factor influencing their identity. In these cases, researchers found out higher occurrence of depression and stress, even children's aggressiveness is increasing. The aim of our study was to analyse factors, which are connected with 1 type diabetes mellitus in children, and remarkably effect on their dimensions of quality of life (QL). The main situation where their QL is influenced with DM is school, education process and their effort to integrate themselves in school environment. Children patients have to get used to keeping strict schedule of doses of insulin, eating, self-monitoring, hospitalisations. Changed life-style requires exactness, self-discipline and is connected with negative emotions, such as pain, anxiety, fear. Their effective education and psychosocial support from children's doctors and families are necessary. Families have to accept the fact of disease and the plan of families should adjust to actual necessity of children.

MVDr. Marcela Linková
Ústav verejného zdravotníctva
Lekárskej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Šrobárova 2, 041 80 Košice
Slovenská republika
marcela.linkova@upjs.sk

doc. MVDr. Tatiana Kimáková, Ph.D.
Ústav verejného zdravotníctva
Lekárska fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Šrobárova 2, 041 80 Košice
Slovenská republika
tatiana.kimakova@upjs.sk

Magerová Jana, Suchánek Ivan, Mager Radomír

POPÁLENÍ JAKO TREST ZA NEPOSLUŠNOST

Klíčová slova: týrané dieťa, popálenie, týraní rodiči, rehabilitace týraného dieťaťa

Abstract: V súčasnej dobe sa stále častejšie setkávame s rôznymi spôsobmi týrania detí dospelými a dokonca vlastnými rodičmi. Ve spolupráci s Klinikou popálenin a rekonštrukčnej chirurgie FN Brno prinášame prípad týraného chlapca z pohľadu psychologa. Třiletý chlapec, dlhodobě dispenzarizovaný na Klinice dětské neurologie FN Brno pro poruchy pozornosti, hyperaktivitu a impulzivní chování (sy.

ADHD), byl doma týrán vlastní matkou, která jej opářila ve vaně s horkou vodou na obou dolních končetinách za trest za jeho neposlušnost. V průběhu hospitalizace byl chlapec tichý, o příčinách úrazu nechtěl mluvit, na matčinu přítomnost reagoval chladně a anemotivně. Chlapec je v současné době po léčení a rehabilitaci plně mobilní, chodící, nebojí se hovořit s lékařem, je veselý. Soudem byl svěřen do péče své babičky, matka byla pravomocně odsouzena. Citové následky bývají ovšem v těchto případech stejně nesrovnatelně závažnější.

BURNS AS A PUNISHMENT FOR INSUBORDINATION

Key words: abused child, burns, abuse of parents, rehabilitation of abused child

Abstract: At the present time more often we meet with different ways of abuse of children by adults and even their own parents. In cooperation with the Clinic of Burns and Reconstructive Surgery of University Hospital Brno we bring the case an abused boy from the perspective of a psychologist. The three-year old boy, followed up a long-term at the Clinic of Pediatric Neurology of University Hospital Brno for an attention deficit disorder, hyperactivity and impulsive behaviour (sy. ADHD), was mistreated by his own mother at home who scalded him in a tub of hot water on both legs as a punishment for insubordination. During hospitalization, the boy was calm, he did not want to talk about the cause of the accident, for mother's presence he reacted coolly and unemotive. The boy is currently fully mobile after treatment and rehabilitation, walking, not afraid to talk to his doctor, hilarious. He was entrusted to the care of his grandmother by the court, his mother was convicted. Although emotional consequences are much more serious in these case.

MUDr. Radomír Mager
Klinika popálenin a rekonstrukční chirurgie
Fakultní nemocnice Brno
Jihlavská 20, 625 00 Brno
Česká republika
RMager@seznam.cz

MUDr. Ivan Suchánek
Klinika popálenin a rekonstrukční chirurgie
Fakultní nemocnice Brno
Jihlavská 20, 625 00 Brno
Česká republika
ISuchanek@fnbrno.cz

Mgr. Jana Magerová
Klinika dětské neurologie
Fakultní nemocnice Brno
Jihlavská 20, 625 00 Brno
Česká republika
jana.rehulková@seznam.cz

Maleňáková Šárka, Vystrčil Štěpán

PROBLEMATICKÉ ASPEKTY TVORBY ŠKOLNÍCH VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Klíčová slova: Rámcově vzdělávací program, školní vzdělávací program, pilotní školy, kontrolní školy,

Anotace: V příspěvku se zabýváme komparací podmínek a hledáním problematických aspektů při tvorbě školních vzdělávacích programů na pilotních a kontrolních základních školách. Tento záměr jsme uskutečnili empirickým výzkumem pomocí strukturovaného dotazníku. Vytvořili jsme 8 hypotéz. Předpokládali jsme na pilotních základních školách oproti kontrolním školám zásadnější změnu kurikulárních dokumentů, lepší pocit v otázce přínosu tvorby školního vzdělávacího programu samotnému pedagogovi, lepší materiální a nemateriální podporu, menší náročnosti zavádění změn výuky do praxe.

PROBLEMATIC ASPECTS OF CREATION OF EDUCATIONAL PROGRAMS FOR PRIMARY EDUCATION

Key words: General education programme, school education programme, pilot schools, monitored schools

Abstract: The paper deals with the comparison conditions and finding the problematic aspects of the creation of school education programme in pilot schools and monitored schools. This project we conducted empirical research using a structured questionnaire. We have developed 8 hypotheses. We assumed the pilot schools control over substantial change in monitored schools, better feel on the issue of benefits for development of school curriculum alone teachers, better material and immaterial support, lower cost implementation of changes to teaching practice.

PhDr. Šárka Maleňáková
Fakulta sportovních studií MU
Kamenice 5, 625 00 Brno
Česká republika
malenakova@fsps.muni.cz

Marád Michal

PROMĚNY ZÁKLADNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ V KONTEXTU DOPADU INFORMATIZACE NA ZDRAVÍ ŽÁKŮ A JEJICH ŽIVOTNÍ STYL

Klíčová slova: informační a komunikační technologie, výchova ke zdraví, cíle základního vzdělávání

Anotace: Příspěvek se zabývá aktuálními otázkami integrace cílů a obsahů výchovy ke zdraví v souvislosti s rozvojem informačních a komunikačních technologií. Potřeba ovládat tyto technologie změnila paradigmatu vzdělávání, zasáhla do kurikula a edukačního prostředí. Pod tlakem informatizace podpořeným školou se výrazně mění způsob života dětí a mládeže. Příspěvek otevírá diskuzi na téma: Jak se vyrovnat s požadavky „informační“ společnosti a zároveň žít v souladu se zásadami zdravého životního stylu?

TRANSFORMATION OF PRIMARY EDUCATION IN RELATION TO THE IMPACT OF INFORMATISATION ON THE HEALTH OF PUPILS AND THEIR LIFESTYLE

Key words: information and communication technologies, education toward health, objectives of basic education

Abstract: The contribution deals with current issues of integrating aims and contents of education toward health in relation with development of information and communication technologies. The need to master these technologies transformed paradigm of education and had impact on curriculum and educational reality. Under the pressure of informatization the lifestyle is being changed. The contribution opens discussion: How to cope with requirements of information society and simultaneously live according to principles of healthy lifestyle?

Mgr. Michal Marád
Univerzita Karlova v Praze – Pedagogická fakulta
M.D.Rettigové 4
Česká republika
michal.marad@gmail.com

Marádová Eva

INOVACE STUDIJNÍCH PROGRAMŮ – PŘEDPOKLAD PRO ROZVOJ ZDRAVOTNÍ GRAMOTNOSTI BUDOUCÍCH PEDAGOGŮ

Klíčová slova: vzdělávání pedagogů, zdravotní gramotnost, výchova ke zdraví

Anotace: Výchova ke zdraví představuje významný aspekt k dosažení životní gramotnosti a připravenosti člověka prožít plnohodnotný život v podmínkách 21. století. Proto je v průběhu posledních let implementována jako všeobecně vzdělávací obor do školních programů a edukační činnosti škol. Realizace podpory zdraví na školách však není jednoduchým procesem. Především klade zvýšené nároky na pedagogické pracovníky. Je prokázáno, že významnou roli zde hraje jejich profesní erudovanost, osobní motivace a schopnosti přijímat správná rozhodnutí týkající se oblasti zdraví. Výzkumná šetření realizovaná na pracovišti výchovy ke zdraví na Univerzitě Karlově v Praze – Pedagogické fakultě odhalila značné nedostatky v odborné i metodické připravenosti pedagogů v dané oblasti. V návaznosti na výsledky studie mapující vybrané aspekty zdravotní gramotnosti u budoucích učitelů a vychovatelů byla navržena inovace stávajících studijních programů (v prezenční i kombinované formě studia) se zřetelem na cíle výchovy ke zdraví. Stať informuje o aktuálních výsledcích tohoto výzkumného šetření a předkládá možné řešení, jak požadavky ochrany a podpory zdraví zahrnout do konkrétních předmětů v jednotlivých studijních programech. Vybrané obsahy předmětů jsou v současné době ověřovány v rámci výuky na Pedagogické fakultě UK v Praze.

INNOVATION OF STUDY PROGRAMS AS A PRECONDITION OF DEVELOPING HEALTH LITERACY OF FUTURE TEACHERS

Key words: teacher training, health literacy, education towards health

Abstract: Education towards health supports important part of literacy and readiness of human to go through life of high quality in conditions of the 21st century. It is integrated as a new general educational discipline into school programs and educational activities of schools. Realization of health education in schools is not an easy process. In particular it places higher requirements on teacher training. It has been proven that the following aspects are important: professional competence, personal motivation and ability to take right decisions regarding health. Research conducted at Charles University in Prague – Pedagogical Faculty revealed considerable defects in professional and pedagogical readiness of teachers in this field. Referring to the outcomes of the study focused on different health literacy aspects of future teachers innovation of current study programs was prepared (in both present and combined form of studies) with respect to the aims of education towards health. The study informs about current outcomes of the research and presents possible solutions of integrating requirements of health protection and promotion into specific courses into the individual study programs. Particular parts of the courses are currently verified within pre-gradual teacher training by Pedagogical Faculty, Charles University in Prague.

PaedDr. Eva Marádová, CSc.
Univerzita Karlova v Praze – Pedagogická fakulta
M.D.Rettigové 4, 116 39 Praha 1
Česká republika
eva.maradova@pedf.cuni.cz

Marečková Marie

K PROMĚNÁM RODINNÉHO ŽIVOTA VE 20. STOLETÍ VE STŘEDOEVROPSKÝCH SOUVISLOSTECH

Klíčová slova: rodina, rodinný život, 20. století

Anotace: Rodinný život prošel ve 20. století v Evropě mnoha změnami. Byl to životní styl žen, jejich právní svoboda, rodinné vztahy, vztahy k partnerovi, vztahy ke starší generaci, vztahy k dětem. Postavení žen ve společnosti prošlo také mnoha proměnami. Přesto rodina zůstala základem společnosti ve 21. století ve střední Evropě.

TO TRANSFORMATION OF FAMILY LIFE IN THE 20TH CENTURY IN CENTRAL EUROPEAN CONNECTION

Key words: family, family life, 20th Century

Abstract: The family life in the 20th Century in Europe had many transformations. It was lifestyle of Women, their law freedom, family relation, relation to partner, relation to older generation, relation to children. Status of Women in the Society had many transformations too. But family is the basis of Society in the 21st Century in Central Europe too.

prof. PhDr., Marie Marečková, DrSc.
Žerotínovo nám. 9, 602 00 Brno
Česká republika
mareckova@ped.muni.cz

Matyášek Patrik

POČÁTKY PRÁVNÍ ÚPRAVY BEZPEČNÉ A HYGIENICKÉ PRÁCE VE ŠKOLSTVÍ

Klíčová slova: školní hygiena, praxe, zákonné normy, ochrana zdraví, historické školní předpisy

Anotace: Jedním z prvních předpisů o hygieně školních budov a jejich částí, okolí školy, procesu vyučování a samotných žáků bylo tzv. Vynesení ministerské o čistotě školní ze dne 9. června 1873, které ve svém paragrafovém znění mj. stanovovalo, jak se ve státě mají stavět budovy veřejných škol, jak se má udržovat čistota školních prostor a jak mají být děti vedeny k čistotě. Předpis obsahoval prvky výchovné a zdravotnické a patřil v mezinárodním srovnání k nejpokrokovějším ve své době. Učitelská veřejnost byla s jeho vlastní existencí spokojena, na svých shromážděních ho však hodnotila často velmi kriticky. V učitelských publikacích o tehdejší školní praxi nacházíme mnohá vyjádření, která i pro dnešního učitele mohou být nejen zábavná, ale i poučná a inspirativní, zejména v kontextu porovnání změn, ke kterým za tu dlouhou dobu došlo a z jakých kořenů vzešel dnešní stav. Článek přináší i četné pozitivní a hlavně kritické příklady z praxe tehdejších škol.

BEGINNINGS OF LEGISLATION ON SAFE AND HYGIENIC WORK IN EDUCATION

Key words: school sanitation, praxis, legal standards, health, historical school rules.

Abstract: One of the first rules on the hygiene of school buildings and their parts, neighborhood of schools, the hygiene in the teaching process and the pupils themselves were so-called ministerial Decree on the school cleanliness of 9 June 1873, which defined how to construct public school buildings, how to maintain the cleanliness of school space and how children should be encouraged to cleanliness. The Decree contained educational and medical elements and in international comparison belonged among the most progressive in its time. The teachers were satisfied with its existence, but in their meetings they evaluated it often very critically. In period publications on teachers' educational practice we find many observations, which for today's teachers may be not only entertaining but also informative and inspiring, especially in the context of comparing the changes which have happened since then and being aware of the roots of today's situation, as we know it now. The article presents numerous examples of positive and also negative practice then schools.

JUDr. Patrik Matyášek, Ph.D.
Křížkovského 8, 771 47 Olomouc
Česká republika
matyasek@email.cz

Matyášová Martina, Procházková Lenka, Kachlík Petr

PORUCHY PŘÍJMU POTRAVY ANEB FYZICKÝ VZHLED MLÁDEŽE JAKO DŮLEŽITÝ ASPEKT SEBEPOJETÍ

Klíčová slova: poruchy příjmu potravy, dospívání, sebepojetí, hubnutí, sport, perfekcionismus, léčba, společnost

Anotace: Příspěvek pojednává o patologickém způsobu stravování. Zaměřuje se na popisnou charakteristiku poruch příjmu potravy v globálním náhledu. Zachycuje historický kontext a současné pojetí poruch příjmu potravy, a to specifické – mentální anorexie, mentální bulimie a atypické – bigorexie, ortorexie, drunkorexie a záchvatovitě přejídání. Současně je zachycena souvztažnost mezi poruchami příjmu potravy a sportem a vnímáním vlastního těla. Příspěvek popisuje výzkum na základních školách Jihomoravského a Zlínského kraje.

DISORDER OF EATING OR PHYSICAL LOOK OF TEENAGERS AS IMPORTANT ASPECT OF YOUTH SELF

Key words: eating disorders, pubescence, self conception, emaciation, sport, perfectionism, therapy, society

Abstract: Story is about pathology way of eating. It focuses on the descriptive characteristics of eating disorders in a global point of view. It captures the historical context and contemporary concepts of eating disorders, specific - anorexia nervosa, bulimia nervosa and atypical – bigorexia, orthorexia, drunkorexia and paroxysmal overnutrition. At the same time is recognized connection between eating disorders and sport and perception of one's own body. This story describes research on elementary schools of South Moravian and Zlin region.

Mgr. Martina Matyášová
Eurotec, k.s.
Zámecká 725, 687 24 Uherský Ostroh
Česká republika
208822@mail.muni.cz

MUDr. Petr Kachlík, Ph.D.
Masarykova univerzita
Pedagogická fakulta
Katedra speciální pedagogiky
Poříčí 9/11, 603 00 Brno
Česká republika
kachlik@ped.muni.cz

PhDr. Procházková Lenka
Masarykova univerzita
Pedagogická fakulta
Poříčí 7, 603 00 Brno
Česká republika
prochazkova@ped.muni.cz

Mayerová Vlasta, Palánová Marcela, Kocourek Radim

KVALITOU OBOUVÁNÍ K OMEZENÍ ÚRAZŮ VE ŠKOLÁCH

Klíčová slova: kvalitní obouvání, zdravotně nezávadná obuv, bezpečné školy, správná dětská obuv a její velikost

Anotace: V rámci projektu byla provedena kontrola obouvání a velikosti nohou u 152 dětí na nižším stupni ZŠ. Kontrolována byla obuv, ve které děti chodí do školy, obuv na přezutí a obuv do hodin TV. Obuv byla kontrolována podle stavu, velikosti a z pohledu bezpečnosti. Po vyhodnocení byl zpracován celkový stav a návrhy i doporučení správné obuvi. Následně proběhla edukace rodičů, návštěva a konzultace s ortopedem a podiatrem. Bude následovat kontrolní měření a hodnocení obuvi i chodidel dětí.

THE QUALITY FOOTWEAR TO REDUCE INJURIES IN SCHOOLS.

Key words: quality footwear, prescription footwear, safe schools, correct size and children's shoes

Abstract: The project has been inspected shoes and foot size of no.152 children in lower primary school. Control subject to the following footwear: shoes in which children go to school, shoes / slippers and shoes for gym hours. Shoes have been inspected by state, size and terms of safety. After assessing the overall condition and prepared proposals and recommendations of good shoes. Consequently, parents held an education, visits and consultations with orthopedic and podiatry. It will be followed by control measurements and evaluation of shoes and feet of children.

PhDr.Vlasta Mayerová
Česká obuvnická a kožedělná asociace
Tř. T. Bati 5267, 760 06 Zlín
Česká republika
mayerova@coka.cz

Ing. Radim Kocourek
Česká obuvnická a kožedělná asociace
Tř. T. Bati 5267, 760 06 Zlín
Česká republika

Mikulík Vít

MOTIVACE STUDENTŮ VYSOKÝCH ŠKOL JAKO VÝZNAMNÝ ČINITEL EDUKAČNÍHO PROCESU REALIZOVANÉHO S POMOCÍ PROSTŘEDKŮ INFORMAČNÍCH A KOMUNIKAČNÍCH TECHNOLOGIÍ, PŘEDEVŠÍM PŘI VÝUCE RŮZNÝMI FORMAMI E-LEARNINGU

Klíčová slova: E-learning, motivace, zdraví

Anotace: V současné době se v edukačním procesu ve stále větší míře uplatňuje přístup, kdy jsou studenti vyučováni a zároveň sami studují s využitím prostředků informačních a komunikačních technologií, především internetu. Tento trend se týká zejména vysokých škol a kurzů celoživotního vzdělávání, ale postupně se objevuje i na středních školách a dalších typech škol. Ať už výuka probíhá jakkoliv, vždy to souvisí s celou osobností člověka. To znamená také s jeho zdravotní stránkou, která hraje jednu z klíčových rolí nejen pro samotnou existenci, ale i při formování jedince. Podle Světové zdravotnické organizace do oblasti zdraví patří fyzický, psychický i sociální stav každého jedince. A na tento stav má vliv celá řada faktorů. Při výuce uskutečňované pomocí E-learningu hraje významnou úlohu motivace studenta, a to v mnohem větší míře než při klasické výuce. A protože motivaci lze zařadit mezi faktory ovlivňující psychickou stránku člověka a, tak téma motivace studenta úzce souvisí s problematikou zdraví. Vhodně motivovaný student snadněji dosáhne vnitřní pohody. Příspěvek se věnuje právě motivaci studenta vysoké školy při studiu pomocí E-learningu.

MOTIVATION OF STUDENTS AT UNIVERSITIES AS AN IMPORTANT FACTOR IN EDUCATIONAL PROCESS REALIZED THROUGH INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGY, MAINLY USED IN TEACHING WITH HELP OF E-LEARNING

Key words: E-learning, motivation, health

Abstract: An approach involving students being taught and at the same time students studying using information and communication technology, mainly the internet, in educational process is currently increasingly applied. This trend concerns mainly universities and lifelong learning courses, however, there is also a growing interest at high schools and other types of schools. Whichever type of education takes place, it is always related to the whole personality of an individual. That also means his/her health which plays the key role not only in the existence of a man itself but also in shaping of his/her personality. According to The World Health Organization the concept of health involves physical, mental and social state of each individual. There are numerous factors influencing this state. Motivation plays a vital part in teaching with help of E-learning, even greater than in classical education. Since motivation belongs to the factors influencing human psyche, the topic of motivation of students is closely related to the issue of health. It is easier to for an appropriately motivated student to reach his mental contentment. The paper focuses on motivation of university students at studying with help of E-learning.

Ing. Vít Mikulík
Poříčí 7, 603 00 Brno
Česká republika
vit@mail.muni.cz

Mičák Zdeněk

TEORETICKÉ ASPEKTY PROSOCIÁLNÍ OSOBNOSTI A DOBROVOLNICKÉ CHOVÁNÍ

Klíčová slova: prosociální chování, empatie, empaticko-altruistická hypotéza, dobrovolnictví

Anotace: Příspěvek analyzuje nejvýznamnější teoretické aspekty prosociální osobnosti v kontextu dimenzí pětifaktorového modelu osobnosti, empaticko-altruistické hypotézy a dobrovolnictví.

THE THEORETICAL ASPECTS OF PROSOCIAL PERSONALITY AND VOLUNTEER BEHAVIOR

Key words: prosocial behavior, empathy, empathy-altruism hypothesis, volunteering

Abstract: The paper analyses some important theoretical aspects of prosocial personality in the context of dimension of five-factor personality model, empathy – altruism hypothesis and volunteering.

PhDr. Zdeněk Mičák, Ph.D.

Filozofická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě

Reální 5, Ostrava 1, 702 00

Česká republika

zdenek.micak@osu.cz

Mužik Vladislav, et al.

MODEL TĚLESNÉ VÝCHOVY NA 1. STUPNI ZÁKLADNÍ ŠKOLY

Klíčová slova: tělesná výchova, model tělesné výchovy, pohybová aktivita, pohybový režim žáků, 1. stupeň základní školy, projektované kurikulum, realizované kurikulum

Anotace: Příspěvek shrnuje výsledky dílčího projektu výzkumného záměru Škola a zdraví pro 21. století. Dílčí projekt je orientován na tělesnou výchovu na 1. stupni ZŠ. Zabývá se projektovaným a realizovaným kurikulem tělesné výchovy i celodenní pohybovou aktivitou žáků. Výzkumnými metodami byly obsahová analýza dokumentů, systematické pozorování interakce ve výuce tělesné výchovy, standardizovaný řízený rozhovor, dotazníky, časové snímky dne a modelování kurikula tělesné výchovy. Analyzovány byly vzdělávací dokumenty obsahující projektované kurikulum tělesné výchovy. Výzkumnými soubory byly reprezentativní soubory občanů České republiky a dostupné soubory učitelů a žáků 1. stupně základní školy. Získané poznatky jsou východiskem pro koncipování modelu tělesné výchovy na 1. stupni ZŠ. Tento model obsahuje intervenční projekt Školáci v pohybu, ovlivňující interakci učitel – žák ve výuce tělesné výchovy, školní i mimoškolní pohybovou aktivitu žáků a monitoring zdravotně orientované zdatnosti žáků. Cílem modelu tělesné výchovy je přispět k optimalizaci pohybového režimu žáků na 1. stupni ZŠ.

MODEL OF PHYSICAL EDUCATION AT THE PRIMARY SCHOOL LEVEL

Key words: physical education, physical activity, physical regime of the students, primary school education, projected curricula, realised curricula

Abstract: The article presents results of the research project School and health for the 21st century (Škola a zdraví pro 21. století). The subproject is oriented on physical education at the primary school level. It deals with the projected and realised curricula of physical education and all-day physical activity of pupils. The research methods were the content analysis of the documents, the systematic observation of the interaction in the physical education training, the standardised controlled interview, questionnaires, the day time recording and the modelling of the physical education curricula. In the research, educational documents containing the projected curricula of physical education were analysed. The research samples were representative samples of the Czech Republic citizens and available samples of teachers and pupils at the primary school level. The gained results provide a base for a draft of a model of physical education at the primary school level. The model contains the interventional project Students on the move (Školáci v pohybu), which influences the pupils' school and out-of-school physical activity. The aim of the physical education model is to help to optimise the physical activity regime of the primary school pupils.

doc. PaedDr. Vladislav Mužik, CSc.

Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity

Poříčí 7, 60300 Brno

Česká republika

muzik@ped.muni.cz

Mužiková Leona

MODEL VÝCHOVY KE ZDRAVÍ NA ZÁKLADNÍ ŠKOLE

Klíčová slova: výchova ke zdraví, model výchovy ke zdraví, základní škola, projektované kurikulum, realizované kurikulum, školní vzdělávací programy

Anotace: Příspěvek shrnuje výsledky dílčího projektu výzkumného záměru Škola a zdraví pro 21. století. Dílčí projekt je orientován na výchovu ke zdraví na základní škole. Zabývá se projektovaným a realizovaným kurikulem výchovy ke zdraví a srovnává získané poznatky se zahraničím. Výzkumnými metodami byly obsahová analýza dokumentů a odborných textů, standardizovaný řízený rozhovor, dotazníky

a modelování kurikula výchovy ke zdraví. Analyzovány byly vzdělávací dokumenty obsahující projektované kurikulum výchovy ke zdraví. Výzkumnými soubory byly reprezentativní soubory občanů České republiky a náhodný výběr ředitelů základních škol. Výsledky zkoumání jsou východiskem pro koncipování modelu výchovy ke zdraví na ZŠ, jehož cílem je přispět k optimalizaci realizace vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví. Model výchovy ke zdraví obsahuje modelové uspořádání učiva výchovy ke zdraví na 1. a 2. stupni základní školy. Model řeší také uspořádání učiva při realizaci výchovy ke zdraví formou samostatného vyučovacího předmětu i formou integrace vzdělávacího obsahu do jiných vzdělávacích oborů.

MODEL OF HEALTH EDUCATION IN THE BASIC SCHOOL

Key words: health education, model of health education, primary school, projected curricula, realised curricula, school educational programmes

Abstract: The article summarises partial results of the research project School and health for the 21st century (Škola a zdraví pro 21. století). The subproject is oriented on Health Education in primary school. It deals with the projected and realised curricula of health education and the results are compared with foreign countries. The research methods were the content analysis of the documents and professional texts, the standardised controlled interview, questionnaires and the modelling of the health education curricula. In the research, educational documents containing the projected curricula of health education were analysed. The research samples were representative samples of the Czech Republic citizens and a random selection of the basic school headmasters. The research results provide a base for a draft of a model of health education at basic school. The aim of the model is to help to optimise the health education realisation. The health education model contains a model organisation of health education curriculum at the primary and lower secondary school level. The model also deals with the curriculum of health education realised as an individual subject or integrated into other educational subjects.

PhDr. Leona Mužiková, Ph.D.
Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity
Poříčí 7, 60300 Brno
Česká republika
muzikova@ped.muni.cz

Navrátil Vladislav

ZÁŘENÍ, RADON A LIDSKÉ ZDRAVÍ

Klíčová slova: záření, radon, rozpadové produkty, rakovina

Anotace: Radon ^{222}Ra a jeho produkty rozpadu tvoří dominantní složku celkového ozáření lidské populace. Odhady, provedené na základě měření uvádějí, že v České Republice způsobí radon a jeho rozpadové produkty více než 400 případů rakoviny plic. Toto ozáření je větší, než ozáření z ostatních přírodních zdrojů, nebo ze zdravotnictví. Velmi významným zdrojem radonu je rovněž voda, vyvěrající z podzemních zdrojů (na rozdíl od vody povrchové, ze které radon velmi brzy vyprchá). Koncentrace radonu a jeho produktů rozpadu ve vzduchu a vodě byla měřena na Katedře fyziky Pedagogické fakulty Masarykovy Univerzity pomocí přístroje LLM 500 (Living Level Monitor 500) a získaná data jsou stále doplňována.

RADIATION, RADON AND HUMAN HEALTH

Key words: radiation, radon, decay products, cancer

Abstract: The radiation dose from inhaled decay products of ^{222}Rn is the dominant component of natural radiation exposures of the general population. The average lifetime risk of lung cancer caused by exposure to radon decay products is estimated to be more than 400 causes of lung cancer annually among Czech population. This average risk is more than that received on the average from all other natural radiation sources or from medical exposures. Very important source of radon there is also domestic water drawn from underground sources. Surface waters have radon concentration too small to affect indoor levels when used domestically, but ground water is a good position to accumulate radon generated within the earth's crust. Concentration of daughter products both in the air and in the ground water has been measured at the Department of Physics, Faculty of Education, Masaryk University (Brno, Czech Republic) by LLM – 500.

Prof. RNDr. Vladislav Navrátil, CSc.
Masarykova univerzita
Pedagogická fakulta
Poříčí 7, 60300 Brno
Česká republika
navratil@ped.muni.cz

Nigutová Monika, Kimáková Tatiana, Kachlík Petr

NARUŠENIE SOCIÁLNYCH VÄZIEB AKO PRÍČINA DELIKVENCIE ADOLESCENTOV

Klíčová slova: adolescenti, delikvencia, rodina, sociálne väzby

Anotácia: Anotácia Narušené sociálne väzby v adolescencii majú priamu súvislosť s delikvenciou mladistvých. Adolescencia je obdobie stabilizácie psychického a fyzického vývinu. Dochádza tu ku komplexnej premene osobnosti v oblasti telesnej, duševnej i sociálnej. Hlavnou vývinovou úlohou je hľadanie a rozvoj vlastnej identity. V tomto období zohráva dôležitú úlohu rodinné prostredie, jeho funkčná

prípadne dysfunkčná podoba. Rodina vo veľkej miere vplyva na ďalší život človeka. V práci sa podrobnejšie venujeme sociálnej deviacii, vymedzeniu teórií deviacie a charakteristikám delikventnej mládeže. Popisujeme prácu s rizikovou mládežou, zameriavame sa na sociálnu prevenciu a princípy práce s mládežou. Cieľom práce bolo zistiť súvislosť delikvencie adolescentov s narušenými sociálnymi vzťahmi, najmä s pocitovaním nedostatku rodičovskej lásky a záujmu a zistiť hlavné motívy delikvencie adolescentov. Práca poukazuje na fakt, že na delikventné správanie adolescentov majú najväčší vplyv kamaráti a väčší na delikventov pozorovala rovnaké alebo podobné deviantné správanie v rodinnom prostredí.

DISRUPTION OF SOCIAL BONDS AS A CAUSE OF DELINQUENCY OF ADOLESCENTS

Key words: adolescents, delinquency, family, social bonds

Abstract: Disrupted social bonds in adolescence have direct connection with the delinquency of young people. Adolescence is a period of stabilization of mental and physical development. There is a comprehensive transformation of personality in the physical, mental and social field. The main developmental task is to find and develop their own identity. During this period plays an important role family environment, its functional or dysfunctional form. The family has great influence on another person's life. The work devotes to social deviation, to defining deviance theories and to characteristics of juvenile delinquents. We describe work with problematic youth, we focus on social prevention and principles of work with young people. The objective of the work was to find out the connection between the delinquency of adolescents and disrupted social bonds, specially feeling of the absence of parental love and attention and to find out the main motives for the delinquency of adolescents. The work points out the friends as the most important factor of delinquency of adolescents and finally points out the fact the most of adolescents saw the same or similar delinquent behaviour in the family.

Mgr. Monika Nigutová
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Filozofická fakulta
Šrobárova 2, 041 80 Košice
Slovenská republika
kimon1987@gmail.com

doc. MVDr. Tatiana Kimáková, Ph.D.
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Ústav verejného zdravotníctva
Lekárska fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Šrobárova 2, 041 80 Košice
Slovenská republika
tatiana.kimakova@upjs.sk

MUDr. Petr Kachlík, Ph.D.
Katedra speciální pedagogiky
Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity
Poříčí 9/11, 603 00 Brno
Česká republika
kachlik@ped.muni.cz

Ocetková Irena

SUBJEKTIVNÍ NÁZORY NA SPOKOJENOST DĚTÍ MLADŠÍHO ŠKOLNÍHO VĚKU VE ŠKOLE

Klíčová slova: spokojenost žáků ve škole, žák, učitel, představy rodičů a studentů učitelství, potřeby a očekávání dětí ve škole.

Anotace: Příspěvek informuje o výsledcích orientační ankety, jejímž cílem bylo zjistit subjektivní názory na spokojenost dětí mladšího školního věku ve škole a získat podklady pro další směr výzkumné práce v této oblasti. Anonymního dotazování, které bylo realizováno v květnu tohoto roku se zúčastnili pedagogové, rodiče a žáci 5., 6. a 7. tříd některých ZŠ v Brně a studenti pedagogické a přírodovědecké fakulty v Brně. Výsledky dokumentují konkrétní očekávání ze strany žáků zejména vzhledem k jejich učitelům a škole a uvádějí, jaké potřeby mají tyto žáci pro prožívání spokojenosti ve škole. V této souvislosti nás zajímaly i odpovědi rodičů, učitelů a studentů učitelských fakult. Výzkumná anketa potvrdila, že spokojenost žáků ve škole je podle jejich výpovědí zejména závislá na osobnosti a kvalitě práce učitele.

SUBJECTIVE PERCEPTIONS OF SCHOOL SATISFACTION IN YOUNG SCHOOL AGE CHILDREN

Key words: school satisfaction, pupil, teacher, parents' views, views of students of teaching, needs and expectations of children in school

Abstract: Post disseminate the results of the indicative survey, which aimed to discover the subjective opinions of satisfaction school age children in school and obtain data for further direction of research in this area. Anonymous interview, which was implemented in May this year was attended by educators, parents and pupils 5th, 6th and 7 certain classes of elementary school teachers and students of Brno and the Faculty in Brno. The results document the specific expectations of the students in particular, their teachers and school and say what needs do these students to experience the satisfaction of the school. In this context, we were interested in the answers of parents, teachers and students teaching faculties. Research poll confirmed that satisfaction of pupils in school, in their statements mainly depends on the personality and quality of work of the teacher.

Mgr. Ing. Irena Ocetková, Ph.D.
Masarykova univerzita
Žerotínovo nám. 617/9, 601 77 Brno
Česká republika
ocetkova@ped.muni.cz

Omelka Martin

TYPY ZÁTĚŽOVÝCH SITUACÍ U UČITELŮ NA DRUHÉM STUPNI ZÁKLADNÍ ŠKOLY

Klíčová slova: učitel, stres, stresor, základní škola.

Anotace: Bakalářská práce pojednává o problematice stresu a typů zátěžových situací u učitelů na druhém stupni základní školy. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Obsahem teoretické části je především základní vymezení pojmu stres, stresor, zdroje, příčiny a důsledky zátěže. Dále tato práce popisuje profesi učitele, druhy a příčiny stresu, které na ně působí, a jak stresu v učitelské profesi předcházet. Praktická část se zabývá výzkumem, který byl proveden na sedmi základních školách v Brně. Cílem výzkumu bylo zjistit, do jaké míry jsou učitelé na druhém stupni základní školy stresováni, jaká stresová situace na ně působí nejvíce negativně, jestli jsou více ve stresu muži nebo ženy a zdali jsou na stres náchylnější začínající učitelé s délkou praxe do 6 let, nebo učitelé zkušenější s praxí delší než 20 a vyšším věkem. Z výsledků výzkumu vyplynulo, že nejčastější zdroje zátěže jsou pro učitele řídicí orgány školství, platové ohodnocení, materiální vybavení, žáci a rodiče, prostředí školy, kde působí, a také malé pravomoci při řešení výchovných a kázeňských problémů se žáky. Dále bylo vyzorováno, že jsou na stres více náchylné ženy než muži.

THE DIFFERENT TYPES OF STRESSFUL EVENTS FOR THE TEACHERS AT THE SECOND LEVEL OF PRIMARY EDUCATION

Key words: Teacher, stress, stressor, primary school.

Abstract: The bachelor's thesis disserts upon the stress dilemma and the different types of stressful events that may appear for the teachers at the second level of primary education. The thesis is divided into the theoretical and empirical part. The theoretical part of the thesis above all contents the basic definitions of terms on the stress, stressor, it's sources, causes and stress effects. The thesis in its first part also deals with the teacher profession, types of stress and the methods of stress prevention. The empirical part deals with a survey, which was taken at seven primary schools in Brno. The aim was to find out the stress extent of teachers at the second level of primary education, what stressful events occur the most and also male and female stress ratio. Subsequently the thesis deals with the different age groups of teachers and charts their stress factor. The survey clearly shows, that the most frequent sources of stress for the teachers are education system, payment, pupils and their parents, the school itself, poor school equipment and their low competence. The survey also shows, that females are more likely to feel stressed than males.

Martin Omelka
Česká republika
martinomelka@seznam.cz

Ouroda Karel

PODPORA DOPRAVNÍ VÝCHOVY V INOVAČNÍM PROJEKTU BAKALÁŘSKÉHO STUDIA UČITELSTVÍ PRAKTICKÉHO VYUČOVÁNÍ

Klíčová slova: dopravní výchova, studijní plán, povinné volitelný předmět, volitelný předmět, učitel autoškoly

Anotace: Již po dva roky probíhala příprava inovačního projektu OPVK bakalářského studia Učitelství praktického vyučování (CZ.1.07/2.200/15.0205). Když následně projekt v nedávné době obdržel dotaci ve výši cca 6 mil. Kč, a v březnu 2011 byl odstartován, ukazuje se, že nemusí jít, v případě dopravní výchovy, o pouhou inovaci dosavadních 3 předmětů, které se v kurikulu vyskytovaly, ale je dokonce možné vytvoření specializačního modulu. Jinými slovy, daná situace umožňuje vyprojektovat i další předměty ve vztahu k dopravní výchově či dokonce k dopravní pedagogice, se zařazením jako předměty nepovinné volitelné, které však si například učitelé autoškoly, pokud by se rovněž přihlásili ke studiu do tohoto programu, jistě rádi zapíší. Tento příspěvek se tedy zároveň obrací ke všem účastníkům konference resp. jednání v příslušné sekci s výzvou ke kreativnímu podávání námětů k obohacení inovačního projektu také pro účely dopravní pedagogiky či dopravní výchovy. (Své kontaktní údaje a náměty můžete posílat na adresu: ouroda@ped.muni.cz).

PROMOTING ROAD SAFETY EDUCATION IN THE INNOVATIVE PROJECT BACHELOR'S STUDY OF TEACHING PRACTICE

Key words: Road safety education, curriculum, compulsory subject, optional subject, a driving instructor

Abstract: We were prepared, for almost two years, the innovative project "OPVK" A Teaching Practice (CZ.1.07/2.200/15.0205) to bachelor's degree. Our project subsequently received a grant in the amount of approximately CZK 6 million, and in March 2011 has been started. It is possible upgrade of existing three subjects, which is in the curriculum, but is better to create a specialized module. In other words, the situation allows possibility to preparation also other subjects, in relation to traffics education or transport pedagogy, to be included as optional subjects, but, for example, a driving instructor, should be also applied to study in this program. This paper therefore invites all participants from the conference respectively to contribute innovative ideas to the project for traffic education and transport traffic education. (Your contact information and suggestions can be sent to: ouroda@ped.muni.cz).

Mgr. et Mgr. Karel Ouroda, PhD.
Masarykova univerzita
Pedagogická fakulta MU
Pofiči 7, 60200 Brno
Česká republika
ouroda@ped.muni.cz

Pařilov Marie, Procházková Lenka

VNÍMÁNÍ DTSK PROSTITUCE DOSPVJCMI

Klikov slova: komern sexuální zneužívn dt, dtřsk prostituce, dtřsk pornografie, obchod s dtmi, sexuální turistika, dospívjc, sexuální výchova

Anotace: Dtřsk prostituce je jednou z forem komerčního sexuálního zneužívání dt. V esk republice její výskyt vrazn vzrostl po roce 1989. Ve světě se v současn době v dtřsk prostituci ron pohybuje 500 tisíc ař 1,2 milionů dt. Takto vysok údaje se objevují i přes snahy odborníků, kdy po konání 1. světového kongresu proti komerčnímu sexuálnímu vykořisťování dt ve Stockholmu v roce 1996, výskyt dokonce vzrostl. Přispvek popisuje výsledky kvantitativního výzkumného řetřeni, ve kterm jsme zjiřřovali informovanost říká 8. a 9. ročníků u této problematice, jelikoř právě informovanost, by měla být základem prevence.

PERCEPTION OF CHILD PROSTITUTION BY TEENAGERS

Key words: commercial sexual exploitation of children, child prostitution, child pornography, child trafficking, sex tourism, teenagers, sexual education

Abstract: Child prostitution is a form of commercial sexual exploitation of children. In the Czech Republic its incidence has increased significantly since 1989. There are currently from 500,000 to 1.2 million children in child prostitution each year. Such high figures appear despite the efforts of experts. After the first World Congress against Commercial Sexual Exploitation of Children in Stockholm in 1996, the incidence even increased. This paper describes the results of quantitative research in which we investigated the awareness of the 8th and 9th grade pupils of this issue, as it is awareness that should be the basis for prevention.

Bc. Pařilov Marie
studentka PdF MU
Pořc 7, 603 00 Brno
esk republika
PariIovaMarie@seznam.cz

PhDr. Procházková Lenka
PdF MU
Pořc 7, 603 00 Brno
esk republika
prochazkova@ped.muni.cz

Paulík Karel

ZDRAV A COPINGOVÉ STRATEGIE VYSOKOřKOLSKCH STUDENTŮ

Klikov slova: zdrav, univerzitní studium, stres, coping

Anotace: Vysokořkolsk studium sebou přinř nároky které roky na pracujícího jedince. Přispvek se zabývá copingovými strategie-mi studujících muř a řen v souvislosti s jejich subjektivnm zdravotním stavem. Předmtem vzkumu jsou vysokořkolsk studenti psobc na eskch univerzitch

THE HEALTH AND COPING STRATEGIES OF UNIVERSITY STUDENTS

Key words: health, university studies, stress, coping

Abstract: The university studies breeds some times relatively high demands on some studing individuals. The paper analyzes relationships between perceived subjectivky percieved health by university students. The objects of research are men a women studing at uneverities in the Czech Republic

Prof. PhDr. Paulk Karel, CSc.
Ktedra psychologie a aplikovanch sociálních vd
Filozofická fakulta Ostravsk univerzity
Reln ulice 5, 701 03 Ostrava 1
esk republika
paulik@osu.cz

Paveleková Ivona

SVIS SLEDOVANIE REKLAMY SO STRAVOVCMI NVYKMI řKOLSKEJ MLDEřE?

Klikov slova: stravovacie návyky, reklama, BMI, televízia, řportov aktivity

Anotace: Sledovanie televízie patří medzi preferovne činnosti mladých ld. V nařom prsievku sme sa zamerali na zistenie súvisu medzi sledovanm televznch reklám a stravovcmi návykmi respondentov, ich telesnou aktivitou, nchylnořt na nákup niektorých produktov, ako aj koreláciu konzumácie potravn pri sledovan televízie a učení s indexom ich telesnej hmotnosti (BMI). Výskum sme zamerali na řakov osemročných gymnzi, celkovo sa ho zuastnilo 330 respondentov z dvoch gymnzi. Na základe analýzy výsledkov mžeme skonřtatov, ře reklama na potraviny patrila medzi najobľubenejšie druhy reklám, bola inřpirujca pre nákup určitých potravn, čo sa prejavilo najmä u dievčat. řaci, ktorí konzumovali potraviny pri sledovan televzie a pri uen vykazovali vřřšie hodnoty BMI ako řaci, ktorch frekvencia konzumcie potravn pri tchto innostiach bola niřšia.

DOES WATCHING ADS LINK TO EATING HABITS OF SCHOOL CHILDREN?

Key words: eating habits, advertising, BMI, television, sports activities

Abstract: Watching TV is one of the preferred activities for young people. In our paper we determined the dependence between the pursuit of television commercials and eating habits of the respondents, their physical activity, propensity to purchase certain products, as well as the correlation between the consumption of food while watching TV and learning with their body mass index (BMI). The research was focused on pupils of secondary schools. It was attended by 330 respondents from two schools. Based on the analysis results may be concluded that food advertising was among the most popular types of ads, it was inspirational for the purchase of certain foods, which is reflected particularly in girls. Pupils who ate food while watching TV and learning to exhibit higher levels of BMI than students whose frequency of consumption of food during these operations was lower.

Ing. Ivona Paveleková, CSc.
Priemyselná 4, Trnava
Slovenská republika
ipavelek@truni.sk

Pecina Pavel

PROBLEMATIKA VÝUKY DOPRAVNÍ VÝCHOVY NA STŘEDNÍCH ŠKOLÁCH

Klíčová slova: dopravní výchova, didaktika, didaktika dopravní výchovy

Anotace: Problematika dopravní výchovy a didaktiky dopravní výchovy na středních školách je téma aktuální a potřebné. Příspěvek se zaměřuje na vybrané aspekty didaktiky dopravní výchovy pro střední odborné školy a výsledky některých výzkumů v této oblasti.

PROBLEMS OF TEACHING TRAFFIC EDUCATION IN SECONDARY SCHOOLS

Key words: transport training, didactics, didactics traffic education

Abstract: The issue of traffic education and traffic education Education in secondary schools is the topic timely and necessary. The paper focuses on selected aspects of the didactics of traffic education for secondary vocational schools and the results of some research in this area.

Mgr. Pavel Pecina, Ph.D.
Masarykova univerzita
Pedagogická fakulta MU
Poříčí 7, 60200 Brno
Česká republika
ppecina@ped.muni.cz

Pechánek Vladimír

PROBLEMATIKA DOPRAVNÍ VÝCHOVY V DIPLOMOVÝCH PRACÍCH STUDENTŮ PDF MASARYKOVY UNIVERZITY

Klíčová slova: dopravní výchova, dopravní prostředí, školní výchova, rodinná výchova

Anotace: V diplomových pracích studentů PdF MU jsou analyzovány cíle, obsah, metody a formy dopravní výchovy a její fáze na základních a středních školách. Většina prací se opírá o malá dotazníková šetření, z nichž jsou vyvozovány mnohé, pro praxi použitelné závěry. Část prací řeší problematiku tzv. bezpečné cesty do školy a projekty dopravní výchovy, použitelné také ve výchově mimo vyučování.

THE ISSUE OF TRAFFIC SAFETY EDUCATION IN DIPLOMA WORKS OF STUDENTS PDF MASARYK UNIVERSITY

Key words: traffic education, traffic environment, school education, family education

Abstract: The dissertations are Pdf MU students analyzed the objectives, contents, methods and forms of traffic education and its stages in primary and secondary schools. Most work is based on a small questionnaire survey, of which many are drawn for practice applicable conclusions. Part of the work deals with the issue of so-called safety way to school and projects of traffic education, can also be used in education outside the classroom.

PhDr. Pechánek Vladimír
MZŠ Kamenáčky 4, Brno
Česká republika
pechanek.vladimir@seznam.cz

Peterková Viera

HODNOTENIE VYBRANÝCH KVALITATÍVNYCH UKAZOVATELOV VNÚTORNÉHO PROSTREDIA ŠKOLSKÝCH BUDOV

Kľúčová slova: atmosféra, znečistené ovzdušie, ťivotné prostredie, aerosól, vnútorné prostredie, syndróm chorých budov

Anotace: Cieľom predkladaného príspevku bolo zhodnotiť kvalitu vnútorného prostredia vo vybraných školách, ako aj posúdiť jeho možný vplyv na zdravotný stav detí, so zameraním na respiračné ochorenia. Na základe meraní sme posudzovali prostredie základných škôl, pretože v tomto prostredí detí trávia najviac času. V rámci dotazníkového výskumu sme sa zamerali aj na zistenie výskytu respiračných ochorení u detí. Zistili sme, že medzi jednotlivými školami, ako aj ich jednotlivými časťami existujú štatisticky významné rozdiely v kvalite vnútorného prostredia, ktoré súvisia najmä s úrovňou rekonštrukcie budov.

EVALUATION OF SELECTED QUALITY INDICATORS OF THE INTERNAL ENVIRONMENT OF SCHOOL BUILDINGS

Key words: atmosphere, pollution, environment, aerosol, inside environment, sick building syndrome

Abstract: The aim of the present paper was to assess the quality of indoor environment in selected schools, as well as to assess its potential impact on health of children, focusing on respiratory diseases. Based on the measurements we assessed the environment of primary schools, because in this environment children spend most of their time. We focused on the detection of respiratory diseases in children by the questionnaire research. We found that among the schools, as well as their individual parts, there are significant differences in the quality of indoor environment, particularly related to the level of reconstruction.

Ing. Viera Peterková, Ph.D.

Priemyselná 4, Trnava
Slovensko
vpeterka@truni.sk

Petrová Světlana, Kohoutek Rudolf

PROBLEMATIKA ŽÁVAD A PORUCH V CHOVÁNÍ A JEJICH ŘEŠENÍ

Kľúčová slova: závada, odchylka, porucha, difíciilita, handicap, lehká mozgová disfunkce, prevence, chování, výchova, psycholog, pedagog

Anotace: Ve své práci jsem se chtěla blíže podívat, jak se vlastně řeší problémy, které ruku v ruce vznikají se závadami a poruchami v chování. Z drobných odchylek od normálu, které u dětí přetrvávají delší dobu a nevěnuje se jim náležitá pozornost ze strany rodičů, potažmo pedagogů, může vzniknout a často vzniká závažný problém. Ten je následně velkým handicapem nejen pro samotného postiženého, ale také ve většině případů zátěží pro celou společnost. Mám na mysli především řešení důsledků závad v chování. Snažila jsem se najít cestu, kudy by bylo nejlépe se podle mého názoru vydat, pře devším z hlediska sociálně pedagogického, aby k takovým problémům docházelo co nejméně.

PROBLEMS DEFECTS AND BEHAVIORAL PROBLEMS AND THEIR SOLUTIONS

Key words: defect, deviation, disturbance, difíciilitation, handicap, Attention Deficit Hyperactivity Disorder, prevention, behaviour, education, psychologist, educator

Abstract: Thesis deals with solving problems that are caused by behavioral disturbances. Minor children´s deviations that persist for a long period of time and that are overlooked by parents or educators can finally lead to serious troubles. These troubles then become a big handicap not only for the involved child but in many cases they are a burden for the whole society. That is why dealing with the results of the behavioral disturbances is so important. This work searches for a way that is – from the social-pedagogic point of view – the right one to be followed in order to eliminate these problems.

Mgr. Světlana Petrová
Městský úřad Slavkov u Brna
Palackého náměstí 65, 684 01
Česká republika

prof. PhDr. Rudolf Kohoutek, CSc.
MU Brno
PdFMU, katedra psychologie
Poříčí 7, Brno 603 00
Česká republika
kohoutek@ped.muni.cz

Petrová Světlana, Kohoutek Rudolf

VÝCHOVA KE ZDRAVÉMU ŽIVOTNÍMU STYLU

Kľúčová slova: Zdraví, životní styl, stres, relaxace, zdravá výživa, návykové látky, rodina, škola, adolescent, životní prostředí, ekologie

Anotace: Ve své práci jsem se zaměřila na výchovu ke zdravému životnímu stylu. Zahnuje spoustu témat týkajících se této oblasti. Jsou to například: zdravá strava, odpočinek, relaxace, umění dobré komunikace, asertivní jednání a chování, ochrana životního prostředí, ale na druhou stranu nebezpečí návykových látek, tedy závislost na nich. Zejména mladá generace je nejpochetnější skupinou, která je tímto fenoménem ohrožena. Důraz je kladen na rodinu a školu. Jsou to instituce, se kterými člověk přichází do kontaktu hned v raném dětství.

Plní úkol výchovný a vzdělávací a v nich také dítě nachází své prv ní vzory, jak kladné, tak záporné. Výsledky výzkumu této práce přináší ucelený přehled o znalostech zdravého životního stylu z pohledu učňovské mládeže, studentů střední odborné školy a gymnázia.

EDUCATION ON HEALTHY LIFESTYLE

Key words: Health, lifestyle, stress, relaxation, healthy nutrition, addictive substances, family, school, adolescent, environment, ecology

Abstract: In my work I focused on education of healthy lifestyle. It includes a lot of topics related to this issue. For example: a healthy diet, rest, relaxation, skills of good communication, negotiation and assertive behavior, environmental protection. On the other hand it covers the danger of drugs and the dependence on them. Especially the young generation is the largest group which is threatened by this phenomenon. Emphasis is placed on family and school. These are institutions with which the person comes into contact in early childhood. They perform the task of education and training and also the child finds its first models there, both positive and negative. Research results of this work provide a comprehensive overview of knowledge of healthy lifestyle from the perspective of youth apprenticeships, vocational school students and secondary school students.

Mgr. Světlana Petrová
Městský úřad Slavkov u Brna
Palackého náměstí 65, 684 01
Česká republika

prof. PhDr. Rudolf Kohoutek, CSc.
MU Brno
PdFMU, katedra psychologie
Poříčí 7, Brno 603 00
Česká republika
kohoutek@ped.muni.cz

Presová Radmila

MANAGERSKÉ PŘEDMĚTY PŘEDNÁŠENÉ NA PEDAGOGICKÉ FAKULTĚ S DOPADEM NA ŽIVOTNÍ STYL STUDENTŮ

Klíčová slova: samostudium, pravidelnost, managorské předměty, zdravý životní styl, náročnost, stres, vědní disciplíny, výuka, učitelství

Anotace: Příspěvek pojednává o významu ve výukovém procesu nově zavedených managorských, ekonomických a obchodních předmětů, přednášených na Ústavu didaktických technologií, jako nezbytné součásti zkvalitnění odborné přípravy studentů učitelství odborných předmětů na středních školách. Analyzuje náročnost a nezbytnost pravidelné přípravy samostudia na výukový proces v jednotlivých vědních disciplínách přednášených na Ústavu v souvislosti se zdravým životním stylem. Poukazuje na negativní dopady nárazové před zkouškové přípravy. Vyzvedává nezbytnost pravidelné přípravy pro dlouhodobé uchování získaných vědomostí a odstranění stresových situací ve zkouškovém období.

MANAGERIAL SUBJECT TAUGHT AT THE FACULTY OF EDUCATION AFFECTING THE STUDENTS' LIFESTYLES

Key words: selfstudy, regularity, managerial subjects, healthy lifestyle, complexity, stress, sciences, tuition, teaching

Abstract: This paper discusses the importance of teaching in a newly established managerial, economic and business courses taught at the Institute of educational technologies, as an essential part of improving professional training of students of vocational subjects in secondary schools. It analyzes the complexity and the need for regular selfstudy for the teaching process in partial sciences taught at the Institute, in context of a healthy lifestyle. It refers to the negative impacts of the impact preparation ust before the examination. It emphasises the need for regular preparation for the long-term keeping of knowledge and elimination of stressful situations during the examination period.

Ing. Presová Radmila, Ph.D.
Masarykova univerzita
Pedagogická fakulta
katedra didaktických technologií
Poříčí 7, 603 00 Brno
Česká republika
radkapr@centrum.cz

Procházková Jitka

ETIKETIZACE JEDINCE JAKO PŘÍČINA SOCIOPATOLOGICKÉHO VÝVOJE

Klíčová slova: etiketizace, deviantní chování, důsledky, psychosociální vývoj

Anotace: Článek pojednává o etiketizaci jedince jako příčině sociopatologického vývoje se zaměřením na první stupeň základní školy. Teoretická část práce je deskripce dětí, u kterých je vysoká pravděpodobnost etiketizace, stojí u etiketizaci a možných následků etiketizace. Předmětem empirické části je výzkumné šetření výskytu, forem a následků etiketizace na prvním stupni základní školy.

LABELLING AS THE CAUSE OF A SOCIOPATHOLOGICAL DEVELOPMENT

Key words: labelling, deviant behavior, consequences, psychosocial development

Abstract: This paper deals with the labelling as the cause of a sociopathological development focusing on the primary school. The theoretical part of this work is the description of the children who have high possibility to be labelled, attitudes towards labelling and possible consequences of the labelling. The subject of the empirical research is an investigation of the presence, form and consequences of the labelling at primary school.

PhDr. Procházková Lenka
Masarykova univerzita
Pedagogická fakulta
Poříčí 7, 603 00 Brno
Česká republika
prochazkova@ped.muni.cz

Procházková Lenka, Kachlík Petr, Pernicová Veronika

ZNALOSTI ŽÁKŮ O ZÁVISLOSTNÍM JÍDELNÍM CHOVÁNÍ V OKRESE VYŠKOV

Klíčová slova: závislostní jídelní chování, mentální anorexie, mentální bulimie, prevence, znalosti žáků základních škol

Anotace: Závislostní jídelní chování je rizikovým jevem vyskytující se především u mladých dívek. Je proto nutné poskytovat informace o této problematice nejen široké veřejnosti, ale zejména rizikovým skupinám, do nichž patří žáci v adolescentním věku. Výzkumným šetřením jsme proto zjišťovali, nakolik jsou žáci základních škol v okrese Vyškov o problematice závislostního jídelního chování informováni.

STUDENTS KNOWLEDGE OF THE BEHAVIOR OF EATING DEPENDENCY IN THE DISTRICT VYŠKOV

Key words: addictive eating behavior, anorexia nervosa, bulimia nervosa, prevention, knowledge of pupils in primary schools

Abstract: Addictive eating behavior is risk phenomenon occurring mainly in young girls. It is therefore necessary to provide information about this subject not only to the general public but especially to marginalized groups, which includes students in the adolescent age. Research investigations have therefore investigated the extent how much are pupils of primary schools informed in the district Vyškov about issue of addictive eating behavior.

PhDr. Procházková Lenka
PdF MU
Poříčí 7, 603 00 Brno
Česká republika
prochazkova@ped.muni.cz

MUDr. Kachlík Petr, Ph.D.
Katedra speciální pedagogiky, MU
Poříčí 9/11, 603 00 Brno
Česká republika
kachlik@ped.muni.cz

Procházková Lenka, Kostihová Barbora

VÝŽIVA ADOLESCENTŮ SE ZAMĚŘENÍM NA ŠKOLNÍ PROSTŘEDÍ

Klíčová slova: školní stravování, zdravá výživa, svačina, pitný režim, školní jídelna

Anotace: Strava dětí je dnes z velké části ovlivněna zejména reklamami a modernizací doby vůbec. Zhoršující se tendence stravování dětí a zlepšující se moderní technologie se staly výzvou, a to ve směru nabídky zdravé svačiny s optimálními výživovými dávkami. Příspěvek popisuje výsledky výzkumné sondy, která zjišťovala výživové návyky žáků v rámci snídaně, dopoledních svačin a též obědů ve školní jídelně. Kvantitativní výzkumné šetření bylo doplněno o rozhovory s vedoucími školních jídelen.

ADOLESCENT NUTRITION FOCUSING ON THE SCHOOL ENVIRONMENT

Key words: School boarding, healthy nutrition, snack, drinking mode, school canteen

Abstract: The diet of children today is largely influenced by the particular advertising and upgrading of all time. Declining trend in food for children and improving modern technology has become a challenge, in the direction of supply of healthy snacks with optimal nutritional benefits. This paper describes research results of the probe, which examined the nutritional habits of students in the breakfast, morning snacks and lunch also in the school cafeteria. The quantitative survey was supplemented by interviews with managers of school canteens.

PhDr. Procházková Lenka
PdF MU
Poříčí 7, 603 00 Brno
Česká republika
prochazkova@ped.muni.cz

Prokopová Alice, Reissmannová Jitka

VÝCHOVA KE ZDRAVÍ V PŘÍPRAVĚ BUĐOUČÍCH UČITELŮ (VÝCHODISKA, PODNĚTY, INSPIRACE, „NABÍDKA A POPTÁVKA“, CÍLE A ZÁMĚRY)

Klíčová slova: podpora zdraví, výchova ke zdraví, implementace výchovy ke zdraví do přípravy učitelů, výzkumné šetření

Anotace: Příspěvek je zaměřen na obsahovou stránku implementace oboru Výchova ke zdraví do přípravy budoucích učitelů. Tento obor je relativně nově konstituovaný. Není tradiční, dlouhodobě etablovaný v systému vzdělávání, jako je tomu u jiných oborů (např. matematika, dějepis apod.), ale jde o obor dynamicky se rozvíjející, který si ve vzdělávacím systému teprve hledá svoje místo; vzhledem k tomuto faktu a také s ohledem na jeho multidisciplinární charakter je zřejmé, že nemůže mít zcela striktně vymezenou vědomostní bázi. Na tuto skutečnost pohlížíme jako na výzvu, považujeme ji v kontextu výuky na Pedagogické fakultě za příležitost k hledání takového obsahu, který by byl pro budoucí učitele smysluplný, efektivní a co možná nejpřínosnější. V souvislosti s touto problematikou realizovaly autorky několik výzkumných šetření, jejichž cílem bylo zjistit, jak se na otázku smysluplného a přínosného obsahu tohoto oboru dívají sami studenti Pedagogické fakulty MU. Výsledky těchto šetření, spolu s některými implikacemi a relevantními záměry Katedry výchovy ke zdraví PdF MU, předkládají autorky v příspěvku.

HEALTH EDUCATION IN PREPARING FUTURE TEACHERS (STARTING POINTS, IDEAS, INSPIRATION, „SUPPLY AND DEMAND“, AIMS AND OBJECTIVES)

Key words: health promotion, health education, implementation of health education in teacher training, research survey

Abstract: The paper is focused on the content of the implementation of the field of Health education in the preparation of future teachers. This study is a relatively newly constituted. It is not traditional, long established within the education system, as with other disciplines (eg mathematics, history, etc.), but it is a dynamically developing field, who in the education system still seeking its place; Given this, and also with regard to its multidisciplinary nature, it is clear that it can be quite strictly defined knowledge base. In fact we view this as a challenge, we consider it in the context of teaching at the Faculty of education for the opportunity to search for such content, which would be meaningful for prospective teachers, effective and most beneficial as possible. In this connection the authors have implemented a number of surveys, whose objective was to determine how the question is meaningful and beneficial content of this field look by students of the Faculty of education at MU. The results of these investigations, together with some implications and relevant projects of the department of education to the faculty of health, by the author in the paper.

RNDr. Alice Prokopová, Ph.D.
Poříčí 9, 603 00 Brno
Česká republika
prokopova@ped.muni.cz

PhDr. Jitka Reissmannová, Ph.D.
Poříčí 9, 603 00 Brno
Česká republika
reissmannova@ped.muni.cz

Prokopová Alice, Tůmová Michaela

FACEBOOK – FENOMÉN DNEŠNÍ DOBY A JEHO NEBEZPEČÍ?

Klíčová slova: Facebook - fenomén dnešní doby a jeho nebezpečí?

Anotace: Příspěvek se zabývá aktuálním tématem - možná rizika a nebezpečí sociální sítě Facebook. V současnosti je více než 85 % adolescentů ve věku 13–15 let registrovaným uživatelem sociální sítě Facebook. Tento fakt koreluje s možnými riziky, která Facebook přináší (mezi nejzávažnější patří kybergrooming, stalking, kyberšikana, zneužití osobních údajů, až po možné vzniklé zdravotní problémy, které může způsobit neaktivní způsob trávení volného času). Příspěvek se také zabývá psychosociálním vývojem adolescentů, základními pojmy virtuálního světa, samotným Facebookem a jeho (ne)bezpečím. Popisuje výsledky dotazníkového šetření na třech základních s kolách různého typu (základní škola městská, sídlištní a vesnického typu). Cílem příspěvku je přispět k eliminaci kyberšikany prostřednictvím Facebooku a do budoucna předejít možným nástrahám a rizikům, které tato sociální síť přináší.

FACEBOOK – PHENOMENON OF PRESENT TIME AND ITS DANGEROUS?

Key words: Facebook – the phenomenon of present time and its dangerous

Abstract: The paper deals with the current topic - the risks and dangers of social network site Facebook. Currently, more than 85% of adolescents aged 13–15 years registered by the social network site Facebook. This fact correlates with the risks that Facebook provides (among the most important one kybergrooming, stalking, cyberbullying, misuse of personal data to be incurred by the health problems that may result inactive leisure time). The paper also deals with the psychosocial development of adolescents, the basic concepts of the virtual world it self Facebook and its (un)safety. It describes the results of a survey in three primary schools of different types (urban-elementary school, housing and village type). This paper aims to contribute to the elimination of cyberbullying through Facebook and in the future to avoid potential pitfalls and risks that this brings the social network.

RNDr., Mgr. Alice Prokopová, Ph.D.
Pedagogická fakulta,
MU Poříčí 7, 603 00 Brno
Česká republika
prokopova@ped.muni.cz

Ptáček Petr, Pokorná Petra

ZÁSADY SPRÁVNÉ ŽIVOTOSPRÁVY BĚHEM VYUČOVÁNÍ U ŽÁKŮ ZŠ

Klíčová slova: životospráva, pitný režim, výživový režim, tekutinový deficit

Anotace: Příspěvek se zabývá dodržováním životosprávy, pitného režimu během vyučování u žáků základních škol. Dále úroveň možností, které které v tomto směru školy žákům poskytují. Příspěvek rovněž obsahuje výzkum provedený na toto téma v brněnských základních školách.

FUNDAMENTALS OF RIGHT LIVING DURING THE SCHOOL TEACHING OF PRIMARY SCHOOL PUPILS

Key words: regime, drinking regime, nutrition regime, water removal

Abstract: The contribution puts mind to observance of right living, drinking regime during the school teaching of primary school pupils. Below puts mind to possibilities, which the schools convey in this respect. The contribution as well contains research performed on this theme in Brno – primary schools.

Mgr. Petr Ptáček, Ph.D.
Poříčí 7, 603 00 Brno
Česká republika
23751@mail.muni.cz

MUDr. Jaroslava Pokorná
Šrobárova 48, 100 42 Praha 10
Česká republika
jaroslava.pokorna@szu.cz

Putnová Anna

VE ZDRAVÉM TĚLE ZDRAVÝ DUCH

Klíčová slova: pohybová aktivita dětí, nadváha, diabetes, stravovací návyky, fyzická odolnost

Anotace: Posláním školního vzdělávání je rozvoj duševních i fyzických schopností. Školu jsme si zvykli chápat více ve spojení s intelektuálním vývojem. Základní školství ale nemůže rezignovat na podporu dobrých životních, stravovacích a pohybových návyků. To budou faktory, které mohou významně přispět ke zdraví – psychické i fyzické odolnosti v dalším životě dětí. Vzrůstá každoročně dětská diabetes 1. stupně o 5% už v předškolním věku a o 3% u školních dětí. 9% dětské populace trpí nadváhou, obézních je dokonce 6%. Mění se životní styl dětí. Škola by měla na tyto skutečnosti reagovat. Tento příspěvek chce otevřít diskusi k rozšíření pohybových aktivit dětí v rámci školních osnov a osvěty zdravého stravování. Tato aktivita se neobejde bez podpory učitelů a aktivní pomoci rodičů.

A SOUND MIND IN A HEALTHY BODY

Key words: children's exercise, overweight, diabetes, eating habits, physical endurance

Abstract: The primary purpose of school education is the development of both mind and body. We have come to connect school more with intellectual growth. However, the underlying educational concepts must include promotion of healthy behaviour concerning food and exercise. These are the factors that may keep our children healthy with good mental capabilities and physical endurance. Each year, the percentage of children with type-one diabetes increases by up to 5 percentage points even in the pre-school age group and by 3 percentage points in school children. Nine percent of children are overweight with 6 percent being obese. The lifestyle of children has been changing. School education should reflect this. This paper is intended to open a discussion on ways of providing children with more exercise opportunities as part of school curricula and healthy eating habits promotion. Such activities cannot be carried out without the support of teachers and active cooperation of parents.

doc. RNDr. Anna Putnová, Ph.D., MBA
poslankyně Parlamentu České republiky
předsedkyně sněmovního Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu
děkanka FP VUT v Brně
Česká republika
putnova@fbm.vutbr.cz

Rybář Radovan

FILOSOFICKÝ PŘÍSTUP K ŽIVOTU

Klíčová slova: zdraví, filosofie, učitel, harmonie

Anotace: Celou práci se prolíná zásadní myšlenka aktivní úlohy člověka v ochraně zdraví s důrazem na celostní pohled i propojenost fyzické a psychické složky.

PHILOSOPHICAL APPROACH TO LIFE

Key words: health, philosophy, teacher, harmony

Abstract: The active participation of person in protecting his health, governmental view on medical science and interconnection of physical and mental health are basic thoughts of whole thesis.

Řehulka Evžen

NÁZORY OBČANŮ ČR NA VÝCHOVU KE ZDRAVÍ A ZDRAVÉMU ŽIVOTNÍMU STYLU A JEJÍ SOUVISLOST S POVOLÁNÍM UČITELE

Klíčová slova: výchova ke zdraví, výchova ke zdraví a učitelé, životní styl učitelů, odpovědnost za životní styl žáků

Anotace: Jsou uváděny interpretace reprezentativního sociologického výzkumu provedeného agenturou INRES-SONES, týkající se názorů občanů České republiky na výchovu ke zdraví a zdravému životnímu stylu a její souvislost s povoláním učitele. Dle občanů je jedním z nejúčinnějších zdrojů informací o zdraví v případě dětí a mladých lidí rodina, na druhém místě je škola. Učitelé jsou chápáni, že jsou více-méně připraveni vychovávat své žáky ke zdraví, přičemž občané ČR se převážně domnívají, že učitelé spíše nejsou vzorem zdravého životního stylu pro své žáky, přičemž však starat se o jejich zdravý životní styl je zpravidla chápáno jako povinnost učitelů.

CZECH CITIZENS' VIEWS ON EDUCATION OF HEALTH AND HEALTHY LIFESTYLE AND ITS RELATIONSHIP WITH TEACHER

Key words: health education, health education and teachers, teachers' lifestyle, responsibility of students' lifestyle

Abstract: There are placed the interpretation of a representative sociological survey conducted by the Agency INRES-SONES regarding on Czech citizens' views on Education of Health and Healthy Lifestyle and its relationship with teacher. According to citizens is a family the most important source of health information for children and young people, the second source is school. Teachers are understood to be more or less ready to educate their students to health and Czech citizens mainly consider that teachers are not a model of healthy lifestyle for their students, however taking care of their healthy lifestyle is generally understood as a duty of teacher.

Prof. PhDr. Evžen Řehulka, CSc.
Pedagogická fakulta MU
Katedra psychologie
Poříčí 31, 603 00 Brno
Česká republika
rehulka@ped.muni.cz

Řehulka Evžen

PROJEKT ŠKOLA A ZDRAVÍ PRO 21. STOLETÍ: VÝCHODISKA, PRŮBĚH, VÝSLEDKY

Klíčová slova: výchova ke zdraví, školství, zdravotnictví a výchovné programy

Anotace: Výzkumný záměr Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity ŠKOLA A ZDRAVÍ PRO 21. STOLETÍ byl plánován na roky 2005 až 2011. Při jeho koncepci se vycházelo z odborného zaměření některých pracovníků Pedagogické fakulty MU, z vědeckého plánu fakulty a z aktuálních materiálů našeho školství a zdravotnictví. Hlavním cílem bylo vzájemně obohatit obě oblasti rozvojem výchovy ke zdraví, která se může konstruktivně rozvíjet využíváním poznatků ze školství i zdravotnictví. Získané výsledky tyto předpoklady potvrzují a ukazují na možnosti vzájemného širokého propojení školství a zdravotnictví, které může přinést kvantitativně i kvalitativně nové výsledky pro teorii i praxi.

PROJECT SCHOOL AND HEALTH FOR 21ST CENTURY: OUTCOMES, COURSE, RESULTS

Key words: health education, school system, health care and educational programmes

Abstract: The research aim of Faculty of Education Masaryk university of the project School and Health for 21st century was planned for the years 2005 till 2011. The project's concept was based on specialized orientation of some academic staff, also on scientific plan of the faculty and on the current materials from our school and health service. The main aim was to mutually enrich both areas by the development of the education toward health which can be developed by the usage of knowledge from school system and health service. The gained results confirm these assumptions and point to the possibilities of mutual wide connection between the school and health system. This fact can bring new quantitative even qualitative results for the theory and practice.

Prof. PhDr. Evžen Řehulka, CSc.
Pedagogická fakulta MU
Katedra psychologie
Poříčí 31, 603 00 Brno
Česká republika
rehulka@ped.muni.cz

PSYCHOHYGIENA A ADOLESCENCE

Klíčová slova: psychohygiena, adolescenti, způsob života

Anotace: Jednoduchým výzkumem jsme zjišťovali u 358 gymnazistů ve věku 16 až 17 let hodnocení jejich života z aspektu psychohygieny. Získali jsme informace o úrovni životosprávy, zvládnání stresu, konfliktů, spánku, emočních problémů, stravování, závislosti, optimismu, práci a odpočinku a kvalitě života. Výsledky lze celkově hodnotit jako pozitivní, odpovídající životnímu způsobu gymnazistů. Limity výzkumu vidíme v malé analýze sémantického chápání psychohygienických kategorií. Výsledky mohou být inspirací pro zkoumání adolescentů.

PSYCHO HYGIENE AND ADOLESCENCE

Key words: psycho hygiene, adolescents, way of life

Abstract: We investigated the 358 grammar school students at the age 16 to 17 by simply research of evaluating their life from the aspect of psycho hygiene. We obtained information about the level of diet, stress management, conflicts, sleep, emotional problems, catering, addictions, optimism, work, relax and quality of life. In general we can value the results as a positive environmentally appropriate to manner of the grammar school students. We can see a limit of this research in a small analysis of a semantic understanding of psychohygienic categories. The results can be an inspiration for the research of adolescents.

Prof. PhDr. Evžen Řehulka, CSc.
Pedagogická fakulta MU
Katedra psychologie
Poiččí 31, 603 00 Brno
Česká republika
rehulka@ped.muni.cz

PhDr. Oliva Řehulková
Psychologický ústav
Akademie věd ČR
Veveří 97, 602 00 Brno
Česká republika
oreh@psu.cas.cz

Schuster Jan

VLIV INTERVENČNÍHO POHYBOVÉHO PROGRAMU NA VYBRANÉ ANTROPOMETRICKÉ PARAMETRY U PUBESCENTŮ

Klíčová slova: nadváha, obezita, intervence, hmotnost, obvod pasu

Anotace: Problematice nadváhy a obezity je v současné době věnována značná pozornost. Přesto zvyšující se trend vzniku nadváhy a obezity v dětském věku je v české populaci zřejmý. „Ochranné“ mechanismy se zdají být málo účinné a pouhé konstatování stavu je nedostačujícím faktorem pro funkční prevenci v prostředí, ve kterém se pohybujeme. Pozvolna se zvyšující hmotnost u dětí, která není v souladu s dalšími antropometrickými parametry, může být ukazatelem, který predikuje vznik nadváhy a obezity. Zvýšená tělesná hmotnost může v pozdějším věku vést k vzniku závažných onemocnění. S prevalencí některých onemocnění civilizálního charakteru dobře korelují i změny v hodnotách obvodu pasu. Včasné zachycení tohoto trendu a aplikace efektivní pohybové intervence jako vhodného korekčního prostředku může zcela zamezit nebo oddálit nástup zvýšení tělesné hmotnosti, jehož hlavní příčinou je nedostatek adekvátních pohybových aktivit, které by měly být součástí každodenní činnosti. Výsledky aplikace komplexního intervenčního programu přináší toto výzkumné šetření. Program byl aplikován po dobu dvanácti týdnů frekvencí dvě lekce týdně (středa, sobota) u pubescentek a pubescentů (n = 63). Výzkumné šetření bylo realizováno za podpory rozvojových a vědeckých projektů (GAČR 406/05/2431, GAČR 406/05/1685, MŠMT RP-09-6/1-1).

THE INFLUENCE OF ACTIVE INTERVENTION PROGRAMME ON CHOSEN ANTHROPOMETRIC PARAMETERS OF TEENAGERS

Key words: overweight, obesity, intervention, weight, waistline

Abstract: Nowadays, a lot of attention is paid to the problem of overweight and obesity. Despite this fact, the trend of increase in number of obese children within the Czech population is clearly visible. „Protective“ mechanisms seem to lack efficiency and the mere realisation of the situation is not a sufficient factor for a functional prevention in the environment where we live. If the weight of children slowly increases and it is not in harmony with other anthropometric parameters, it may indicate the development of overweight and obesity. High body weight can later lead to a number of serious diseases. The prevalence of some civilization diseases correlates well with the change of waistline. Early notice of this condition and launching efficient active intervention as a suitable means of correction can completely stop or delay the development of overweight and obesity, which is mainly caused by the lack of adequate physical activity that should create an inseparable part of human daily life. This survey therefore brings the results of a complete intervention programme. The programme was applied to 63 male and female teenagers twice a week (Wednesday, Saturday) for twelve weeks. This survey was carried under the support of development and scientific projects (GAČR 406/05/2431, GAČR 406/05/1685, MŠMT RP-09-6/1-1).

Mgr. Jan Schuster, Ph.D.
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Jeronýmova 10, 37115 České Budějovice
Česká republika
schuster@pf.jcu.cz

Schuster Jan, Beranová Kateřina, Krankuš Lubomír

OSCILACE TĚLESNÉ HMOTNOSTI V PRŮBĚHU KALENDÁŘNÍHO ROKU U ADOLESCENTŮ

Klíčová slova: cirkadiánní rytmy, typologie osobnosti, změny hmotnosti adolescentů

Anotace: Projekt se zabývá změnami hmotnosti adolescentů (chlapců i dívek) ve věkovém rozpětí 18–20 let v průběhu kalendářního roku v kontextu se stanovením typologie osobnosti v oblasti cirkadiánního rytmu. Probandy tak lze obrazně rozdělit na „skřivany“, u nichž je aktivita nejvyšší v ranních hodinách a „sovy“, což jsou lidé, aktivnější spíše v odpoledních a večerních hodinách. Úkolem sledování je korelace oscilace tělesné hmotnosti v závislosti na cirkadiánním rytmu, ročním obdobím a pohlaví probandů. Tato práce je součástí projektu „Psychosociální a somatické ukazatele v komparaci k cirkadiánnímu rytmu“ financovaného GAJU.

OSCILLATION OF ADOLESCENT BODY WEIGHT DURING YEAR

Key words: circadian rhythm, personality typology, changes of adolescent body weight

Abstract: The project deals with changes of adolescent body weight (boys and girls from 18 to 20 years) during year in context of setting personality typology in course of circadian rhythm. Figuratively speaking, probands can be divided to early birds, which are more active in morning hours, and night owls, which are more active in afternoon and evening hours. The task of monitoring is correlation among the oscillation of body weight according to circadian rhythm, season and sex of the probands. This task is part of the project „Psychosocial and somatic indicators in comparison to circadian rhythm“, which is financed by GAJU.

Mgr. Jan Schuster, Ph.D.

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Jeronymova 10, 371 15 České Budějovice

Česká republika

schuster@pf.jcu.cz

Schwemleinová Simona

TYPY STRESŮ U ŽÁKŮ NA DRUHÉM STUPNI ZÁKLADNÍ ŠKOLY

Klíčová slova: stres, zátěž, adolescent, škola

Anotace: Tato bakalářská práce se zabývá stresovými situacemi, jejich příčinami u žáků na druhém stupni základní školy. Pomocí dotazníkového šetření se snaží nalézt vznik a příčiny stresů u žáků na druhém stupni základní školy. Bakalářská práce „Typy stresů u žáků na druhém stupni základní školy“ se zabývá analýzou stresových faktorů na základní škole, s kterými se žáci setkávají. Práce se zabývá zjištěním stresových situací jak ze strany školy, učitele, spolužáků a rodičů. Vymezuje role stresu ve škole a určuje jejich stresory. V teoretická část se dále zabývá pojmem adolescenta, jeho chováním, problémy a úkoly, se kterými se musí potýkat a které mohou pro něj představovat vznik stresu. Také jak vnímá a hodnotí zátěž. V praktické části je prezentován výzkum a metody získávání dat. Průzkum je zaměřen na vznik a příčiny stresorů, dále pak na důsledek a vliv na žáky na druhém stupni základní školy. Z výsledků průzkumu určí hypotézy, které použije na budoucí pedagogickou teorii a praxi.

TYPES OF STRESS FOR PUPILS AT SECOND PART OF PRIMARY EDUCATION

Key words: stress, load, adolescent, school

Abstract: The thesis deals with stressful events, its causes for pupils at the second level of primary education. Through the survey it charts the origins and causes of stress for the pupils at the second level of primary education. The thesis is titled „The types of stress for the pupils at the second level of primary education“ and it analyses the stress factors with which the pupils come into the contact with at the primary schools. The thesis deals with stressful events caused by the school, teachers, schoolmates and parents. It delimitates the role of stress in school and determines its stressors. In the theoretical part also deals with the concept of adolescent's behavior, problems and challenges are faced and that it may represent the emergence of stress. Also, how adolescents perceive and evaluate stress. The survey and its methods are presented in the empirical part. The inquiry is focused on the inception and causes of stressors, also on the effects and influence on the pupils at the second part of primary education. Out of the survey the suppositions are going to be made and consequently used on the future pedagogical theory and profession.

Simona Schwemleinová

Česká republika

simona.schwemleinova@seznam.cz

Skácelová Jana

FILOSOFIE ZDRAVÍ A UČITELÉ

Klíčová slova: filosofie zdraví, pedagogika, učitelé, spiritualita, životní styl

Anotace: Příspěvek se zabývá problematikou zdraví z filosofického hlediska. Rozvíjí koncept duchovní, neboli spirituální roviny zdraví a zamýšlí se nad významem tohoto pojetí u učitelů na všech úrovních pedagogické praxe. Základní součástí péče o zdraví a zejména o duchovní zdraví u učitelů je reflektována práce na sobě – ve smyslu sebepoznání a sebeuskutečnění, slovy českého filosofa J. Patočky

jde o "péči o duši". Jako významná je vnímána autenticita spojená s transcendentí nebo také generativitou. Příspěvek vychází jednak z klasických filosofických zdrojů, dále se opírá o práce C. G. Junga, J. Hillmana, A. Mindela, F. Capry, H. Kunga, S. Komárka, F. Koukolíka, Z. Neubauera a dalších. Autorka hledá mož nost vzdělávání a setkávání učitelů jako cesty k rozvoji duchovní, neboli spirituální roviny jejich zdraví. Jako nezastupitelný prvek vnímá také étos pedagogické profese, reflektuje klasické antické vnímání i pojetí J. A. Komenského. Poukazuje na nutnost současné diskuse a reflexe étosu pedagogické práce. Základním přístupem současnosti je víceborový dialog a základní metodou je spolupráce.

HEALTH PHYLOSOPHY AND TEACHERS

Key words: health phylosophy, pedagogy, teachers, spirituality, life style

Abstract: The article concerns about problems of health from philosophical point of view. It explicates the concept of spiritual part of health and thinks of meaning of this perception by teachers on each level of pedagogical work. As an essential component of teachers healthcare is considered work on ourselves - in meaning of self recognition and self realization, by words of Czech philosopher J. Patočka it is 'care of soul'. As very significant part is also perceived authenticity connected to transcendence or as well generativity. The article is based on classical philosophical sources and is also uses works of C. G. Jung, J. Hillman, A. Mindel, F. Capra, H. Kung, S. Komárek, F. Koukolik, Z. Neubauer and others. The author seeks education and meeting opportunities for teachers as a way to spiritual advancement of their health. She also considers importance ethos of pedagogical profession and reflects classical antique perception and also conception of J.A. Komenský. She points out the necessity of present discussion and reflection of ethos of pedagogical work. Significant approach of present is multidisciplinary dialog and essential method is cooperation.

PhDr. Jana Skácelová
Masarykova univerzita
Pedagogická fakulta
Poříčí 31, 603 00 Brno
Česká republika
skacelova.jana@gmail.com

Skálová Ludmila, Kernová Věra

KAMPAŇ ZAMĚŘENÁ NA ZVÝŠENÍ POHYBOVÉ AKTIVITY POPULACE

Klíčová slova: pohybová aktivita, kampaň a soutěž

Anotace: Informace o kampaních realizovaných Státním zdravotním ústavem jako projekty podpory zdraví Národního programu zdraví v roce 2010 – „Přijmi a vydej“ a „S pohybem každý den“, které byly orientovány na zvýšení pohybové aktivity populace a zdravý životní styl. Obě kampaně byly spojeny se soutěží pro každého, obě upozornily na nedostatečnou pohybovou aktivitu populace jako jednoho z rizikových faktorů chronických neinfekčních hromadně se vyskytujících onemocnění. Cílem kampaní bylo motivovat populaci ČR ke zvýšení pohybové aktivity a navodit atmosféru pro upevnění návyků k zařazování pohybové aktivity do denního režimu, zároveň také přispět k vytváření společenského klimatu podporujícího zdravější životní styl. Odezvu na vyhlášení kampaní lze hodnotit zapojením medií, mnohých institucí a organizací, které podpořily kampaň různými formami, poskytly dary pro výherce soutěží. Do soutěží se přihlásilo více než 3000 soutěžících. Kampaně byly realizovány za finanční podpory dotačního programu MZ „Národní program zdraví -Projekty podpory zdraví 2010“, projekt č.9545 „Přijmi a vydej“ a projekt č.1028 „S pohybem každý den“. V roce 2011 pokračuje soutěž „S pohybem každý den“, která bude vedena elektronickou cestou. Je vedena ve 3 kategoriích a určena všem, kdo má zájem o zdravý životní styl. Informace o kampaních jsou uvedeny na webových stránkách SZÚ www.szu.cz.

CAMPAIGNS AIMED TO THE PHYSICAL ACTIVITY INCREASE

Key words: physical activity, campaign and competition

Abstract: Information about the campaigns realized by NIPH as Health promotion projects of National Health Program in 2010 „Take and Spend“ and „Physical activity every day“, that were aimed to the increase of population physical activity and healthy lifestyle. They pointed to the decrease of the physical activity as a risk factor of noncommunicable diseases. Both campaigns offered to everybody the possibility to join with the competitions. Goals of campaigns were to be oriented on changes in dietary and physical activity patterns of population, to the motivation of population to change their lifestyle and keeping a balance between calories consumed and calories expended, on systematical creation of social climate supporting healthy lifestyle. To the campaigns joined mass medias, NGO and other subjects, supported the competitions and donated awards for competitions. More than 3000 people participated in the competitions. Campaigns were supported by the Ministry of Health of the CR in the frame of the „National programme of health – projects of health promotion 2010“. In the 2011 continues the competition „Physical activity every day“ in the 3 categories in an electronic form. The competition is designed for everybody, who is interested in the healthy life style Information on websites www.szu.cz

MUDr. Ludmila Skálová
Státní zdravotní ústav
Šrobárova 48, Praha 10, 100 42
Česká republika
skalova@szu.cz

MUDr. Věra Kernová
Státní zdravotní ústav
Šrobárova 48, Praha 10, 100 42
Česká republika
kernova@szu.cz

Skálová Ludmila, Suchopárová Lenka, Antošová Danuše

INTERNET JAKO JEDEŇ Z NÁSTROJŮ V PRIMÁRNÍ PREVENCÍ VROZENÝCH VÝVOJOVÝCH VAD

Klíčová slova: vrozené vývojové vady, primární prevence, kyselina listová, rizikové faktory životního stylu

Anotace: POSTER Informace o interaktivních programech, které jsou součástí projektu podpory zdraví „Mysli na mne včas“. Základní ideou projektu je primární prevence vrozených vývojových vad, které zůstávají významným faktorem ovlivňujícím perinatální morbiditu i mortalitu. Interaktivní nástroj k hodnocení denního příjmu kyseliny listové z přirozených zdrojů má motivační charakter, jeho cílem je zvýšit zájem především mladých žen o problematiku vrozených vývojových vad a jejich primární prevenci. Doplněující charakter má interaktivní nástroj k vyhodnocení rizikových faktorů životního stylu upozorňující na další rizika, která jsou příčinou neinfekčních hromadně se vyskytujících onemocnění. Zároveň jsou prezentovány výsledky první etapy projektu a návrh pro realizaci druhé etapy projektu včetně letáku, semináře pro širokou veřejnost ve spolupráci s partnery projektu. Projekt je realizován za finanční podpory dotačního programu MZ Národní program zdraví – projekty podpory zdraví pro rok 2011. Informace o projektu jsou uvedeny na webových stránkách SZÚ www.szu.cz a www.vrozene-vady.cz

INTERNET – TOOL IN A CONGENITAL DEFECTS PRIMARY PREVENTION

Key words: congenital anomalies, primary prevention, folic acid, life style risk factors

Abstract: primární prevence Information about the interactive programmes, that are parts of the Health promotion project „Mind on me in time“. Basic idea of the project is a primary prevention of congenital anomalies, which remain as significant factors of perinatal morbidity and mortality. For motivation and interest of young women was prepared an interactive tool, which is able to evaluate the daily consumption of foliate acid from different sources. Its goal is to draw attention of young women´s to the problems of congenital defects and their primary prevention. By the interactive tool oriented on life style is possible to evaluate risk factors, which are also the cause of noncommunicable diseases. There are presented results of the first period of project and proposal for the realization of the second period of project: a leaflet, seminars for the public in cooperation of partners. Project is supported by the Ministry of Health of the CR in the frame of the „National programm of health – projects of health promotion in year 2011“. Information on the project are published on web sites of NIPH www.szu.cz and www.vrozene-vady.cz/primarniprevence

MUDr. Ludmila Skálová
Státní zdravotní ústav
Šrobárova 48, Praha 10, 100 42
Česká republika
skalova@szu.cz

MUDr. Danuše Antošová
Státní zdravotní ústav
Šrobárova 48, Praha 10, 100 42
Česká republika
danuse.antosova@szu.cz

Sladek Anna

PÉČE O ZDRAVÍ V OBLASTI AUTOKREATIVNÍCH AKTIVIT MLADÝCH STUDENTŮ

Klíčová slova: péče o zdraví, prozdravotní životní styl, autokreativita, mladí studenti

Anotace: Zdraví vždy pro člověka představovalo velmi důležitou hodnotu, ačkoliv její samotná realizace byla vnímána různě. V dnešní době se věnuje pozornost oblastem rozšiřování odpovědnosti jedince za zdraví. Zejména kulturní tradice apelují na mladé studenty. Smysl odpovědnosti za vlastní zdraví je častěji deklarováno mladými než staršími lidmi. Péče o vlastní zdraví se také zároveň stává součástí autokreativního procesu. Styl výživy, fyzická aktivita, trávení volného času a cesty vyrovnání se se stresem jsou určitými oblastmi prozdravotního životního stylu, který se stává součástí vědomého plánování pro vlastní rozvoj. V tomto kontextu bych se ráda podívala na rozsah a podmínky tohoto procesu mezi mladými studenty.

TAKING CARE ABOUT HEALTH AS THE AREA OF AUTO-CREATIVE ACTIVITIES OF ACADEMIC YOUTH

Key words: taking care about health, prohealth life style, auto-creativity, academic youth

Abstract: Health has always constituted a very important value for a man, although responsibility for its realization was perceived variously. In our times the attention is paid to the issue of broadening of individual's responsibility for health. Such cultural tradition appeals to young people, in particular. Sense of responsibility for somebody's own health is more often declared by young people than elder ones. Taking care about own health becomes at the same time the part of auto-creativity process. Style of nutrition, physical activity and ways of spending free time, and ways of coping with stress – these are some of areas of prohealth life style which become the part of conscious planning of somebody's own development. In this context I would like to have a closer look at range and conditions of this process among academic youth.

Dr. Anna Sladek
Zakład Pedagogiki Zdrowia
Katedra Pedagogiki
Akademia Medyczna im. Piastów Ślaskich 50-417
ul. Traugutta 57/59, Wrocław
Polsko
annasladek@wp.pl

Sládek Petr, Milěr Tomáš

SLEDOVÁNÍ MIKROKLIMATU VE TŘÍDĚ BĚHEM VYUČOVÁNÍ

Klíčová slova: mikroklima, učebna, experimenty

Anotace: Doporučení vědeckých výzkumů nebývá vždy dostatečně akceptováno dotčenou populací. Mnohdy je účelné podpořit závěry těchto výzkumů zjednodušenými experimenty, které jsou vhodné pro školní vzdělávání. Přímý kontakt žáků s vlastním (byť zjednodušeným) měřením má značný následný impact. Příspěvek popisuje možnost jednoduchého sledování základních fyzikálních parametrů popisujících mikroklima v učebně během vyučovací hodiny. Hlavním parametrem, který může výrazně ovlivnit efektivnost výuky, je vedle teploty, vlhkosti vzduchu a intenzity světla obsah CO₂. Pro měření byla vybrána školní souprava Vernier, která umožňuje sledování vybraných sledovaných parametrů, jejich záznam a export do datového souboru pro další zpracování. Sledování parametrů bylo prováděno v delším časovém průběhu. Byl sledován vliv krátkého vyvětrání učebny v průběhu hodiny na hodnoty fyzikálních veličin. Vyhodnocení měření mikroklimatu nám umožnilo vytvořit návody pro školní projekty, které by byli schopni realizovat žáci škol. Jako pilotní projekt byl se žáky 8. ročníku na ZŠ Křídlovická v Brně ve třídě proveden experiment, při kterém žáci sledovali reakci rostliny na extrémní klimatické podmínky. Výsledky měření byly prezentovány na GLOBE Games 2010 ve Svitavách. Pilotní projekt ukázal, že provádění podobných experimentů umožní žákům lépe porozumět vlivu mikroklimatu na člověka.

MONITORING OF MICROCLIMATE IN THE CLASSROOM DURING THE LESSON

Key words: microclimate, classroom, experiments

Abstract: The recommendations of the scientific research are not always sufficiently accepted by the population. Often it is useful to support the conclusions of these researches by simplified experiments that are suitable for school education. Direct contact of pupils with their own (albeit simplified) measurement has significant downstream impact. This paper describes the possibility of a simple monitoring of the basic physical parameters describing the microclimate in the classroom during the lesson. The main parameter, which can significantly affect the efficiency of the teaching/learning process, in addition to temperature, humidity and light intensity is the CO₂ content. For monitoring the parameters we have chosen a school set Vernier, which allows us to track selected monitored parameters, their record and export to the data file for further processing. Monitoring of the parameters was carried out over a longer time. It was evaluated the role of a short ventilation of the classroom during a lesson on the values of physical quantities. Evaluation of microclimate measurements enabled us to establish instructions for school projects suitable for schoolchildren. As a pilot project we realized an experiment in which pupils of 8th grade at school Křídlovická in Brno measured values of appropriate quantities and observed the reaction of plants to extreme climatic conditions. The results were presented at the GLOBE Games 2010 in Svitavy. The pilot project demonstrated that implementation of such experiments will allow students to better understand the influence of microclimate on humans. Evaluation of microclimate measurements enabled us to create instructions for school projects. The measurement can be completed by testing the reaction time of students under various microclimatic conditions.

Doc. RNDr. Sládek Petr, CSc.

Pedagogická fakulta
Masarykovy univerzity
Poříčí 7, 603 00 Brno
Česká republika
sladek@ped.muni.cz

Mgr. Tomáš Milěr

PdF MU
Katedra fyziky
Poříčí 7, 603 00 Brno
Česká republika
tomas.miler@mail.muni.cz

Smetáčková Irena

ŠKOLY V PŘÍRODĚ – K ČEMU SLOUŽÍ?

Klíčová slova: škola v přírodě, sociální a zdravotní přínosy, důvody podle různých skupin aktérů, finanční náročnost

Anotace: Škola v přírodě představuje historicky integrální prvek českého základního školství. V uplynulých dvaceti letech došlo ke značným proměnám účelu a na něj navazující podoby školy v přírodě. Příspěvek se zabývá aktuální formou škol v přírodě a vychází přitom z výsledků dvou šetření – případové studie školy v přírodě na jedné základní škole a dotazníkového šetření. Případová studie se zaměřila především na očekávání vůči škole v přírodě a na kritéria, na jejichž základě je konkrétní pobyt hodnocen, a to z pohledu různých skupin aktérů – vyučujících, žáků, rodičů a komerční agentury najaté na organizaci části programu. Navazující dotazníkové šetření realizované na základních školách v Praze zjišťovalo váhu různých důvodů pro konání škol v přírodě, frekvenci a charakter výjezdů, míru zapojení komerčních agentur a dále se věnovalo specifickému tématu, kterým je finanční náročnost škol v přírodě. Vzrůstající finanční nároky ovlivňují (omezují) účel, který školy v přírodě mohou plnit, zvláště v sociální oblasti. Jednotlivé školy a jejich zřizovatelé vyvíjejí při vyrovnávání se s negativními efekty finanční náročnosti různé strategie.

SCHOOL CAMPS – WHAT IS THEIR PURPOSE?

Key words: school camps, financial expenses, social climate

Abstract: The school camp is an integral element of Czech grammar schools in a historical view. There have occurred many changes in the purposes and the processes of school camps during last twenty years. The paper is focused on the actual form of school camp. It is based on the results of two research projects – a case study of a school camp at one grammar school and a questionnaire survey. The case study described the expectations and the evaluation criteria towards a school camp from a view of different participants – teachers, pupils, parents and agency handling a part of program. Following questionnaire survey, running on grammar schools in Prague, was concerned

to purposes of school camps, frequency of school camps, engagement of agencies etc. The specific topic was the financial expenses. The growing liabilities for schools and parents reduce the purposes, which school camps can have, mainly in social way. The schools and municipalities use different strategies to cope with negative effects of higher financial expenses.

PhDr. Irena Smetáčková, Ph.D.
Katedra psychologie
Pedagogická fakulta, Univerzita Karlova v Praze
Myslíkova 7, Praha 1
Česká republika
irena.smetackova@pedf.cuni.cz

Soběslavská Vendula

OTÁZKY PODPORY ZDRAVÍ V RÁMCI KONCEPTU LESNÍCH MATEŘSKÝCH ŠKOL

Klíčová slova: lesní mateřské školy, zdraví, obezita, sociální rozvoj

Anotace: Během posledních dvou let se v České republice staly lesní mateřské školy atraktivní alternativou ke klasickým mateřským školám. Asociace lesních mateřských škol v České republice v dnešní době registruje zhruba třicet subjektů, které existují pod označením „Dětský lesní klub inspirovaný myšlenkou lesní mateřské školy“, a to z důvodů právních, souvisejících se založením těchto subjektů. V rámci konceptu lesních mateřských škol se nabízí velká škála otázek podpory zdraví. Pohyb a pobyt na čerstvém vzduchu, výuka v přírodním prostředí napomáhají v boji s obezitou. Přístup praktikovaný v lesních mateřských školách může taktéž podpořit zlepšení chování a sociálních kompetencí. Článek je založen na srovnání Kurikula podpory zdraví v mateřské škole a pedagogické koncepce lesní mateřské školy. Společné znaky jako věkové smíšené třídy, rytmus dne a života, zapojení rodičů do chodu školy nebo týmové řízení pomáhají spatřovat lesní mateřskou školu jako zdravou školu pro 21. století.

HEALTH PROMOTING ISSUES IN FOREST KINDERGARTENS

Key words: forest kindergartens, health, obesity, social development.

Abstract: During the past two years forest kindergartens have become an attractive alternative to the conventional kindergartens in the Czech Republic. Nowadays the Association of Forest Kindergartens in the Czech Republic registers almost thirty subjects, known (mostly for juridical reasons connected with the foundation of these subjects) as Playgroups inspired by the idea of forest kindergartens. The concept of kindergartens offers a wide range of health promoting issues. Exercise, fresh air and learning outdoors can help counter obesity. The forest kindergarten approach can also improve behaviour and social skills. The article is based on the comparison of the health-promoting curriculum for kindergartens and the pedagogical concept of forest kindergartens. The common issues, such as age mixed groups of children, spontaneous play, respect for rhythm of the day and life, parenting activities and participation or team management contribute to the image of the forest kindergarten as a health school for the 21st century.

Mgr. Soběslavská Vendula
Pedagogická fakulta MU – doktorand
Poříčí 7, 603 00 Brno,
Česká republika
vendula.sobeslavska@gmail.com

Stadlerová Hana

PŘÍNOS SPECIÁLNÍ VÝTVARNÉ VÝCHOVY K UTVÁŘENÍ DUŠEVNÍ A SOCIÁLNÍ POHODY JEDINCE

Klíčová slova: Speciální výtvarná výchova, vybrané skupiny klientů, pedagogická praxe, výtvarná seberealizace, duševní pohoda, sociální bezpečí

Anotace: Příspěvek představí cíle studijního oboru speciální výtvarná výchova, který je realizován na katedře výtvarné výchovy MU Brno. Zhodnotí dílčí výsledky pedagogických praxí, které jsou určeny vybraným skupinám klientů. Zaměří se nejen na výsledky realizovaných výtvarných činností, ale především na jejich průběh, který může mít vliv na duševní a sociální pohodu zúčastněných aktérů.

THE CONTRIBUTION OF THE SPECIAL ART EDUCATION LEADING TO THE CREATION OF SPIRITUAL EASE OF INDIVIDUALS

Key words: Special Art Education, the selected groups of clients, pedagogical practice, art self-fulfillment, spiritual ease, social security

Abstract: The paper presents the goals of study program Special Art Education, which is realized at The Department of Art MU Brno. It evaluates fragmental results of pedagogical practices for the selected groups of clients. It deals with the results of art activities and at the same time with their process, which can influence the condition of spiritual and social ease of the participants.

PaedDr. Hana Stadlerová, Ph.D.
PdF MU Brno
Poříčí 7 603 00 Brno
Česká republika
stadlerova@ped.muni.cz

Stojan Mojmir

PORTFÓLIO ASPEKTŮ DOPRAVNÍ VÝCHOVY VE ŠKOLE A V RODINĚ

Klíčová slova: dopravní výchova, základní škola, rodina

Anotace: Při analytickém pohledu na celostní problematiku dopravní výchovy dětí a mládeže školního věku, včetně věku středoškolského, lze determinovat v jednotlivých pilířových oblastech celou řadu detailních či fragmentálních aspektů, které spolu tvoří logicky provázané portfólio. Zkoumání obsahu těchto aspektů i jejich vzájemných vztahů je nezbytnou součástí úsilí o hledání efektivního didaktického modelu realizace obsahu této dílčí pedagogické disciplíny.

PORTFOLIO ASPECTS OF TRAFFIC SAFETY EDUCATION IN SCHOOL AND FAMILY

Key words: Traffic Education, elementary school, family

Abstract: In depth look at the holistic problems of traffic education for children and youth of school age, including high school age, may determine in each pillar areas of a number of detailed and fragmented aspects, which together form a logically coherent portfolio. Examination of the contents of these aspects and their interaction is a necessary part of efforts to find effective didactic model of realization of contents of this sub-discipline.

Doc. RNDr. PhDr. Mojmir Stojan, CSc.

Masarykova univerzita
Pedagogická fakulta MU
Poříčí 7, 60200 Brno
Česká republika
stojan@ped.muni.cz

Strach Jiří

JAK OVLIVNILY ZMĚNY IT V PRŮBĚHU ŘEŠENÍ VÝZKUMNÉHO ZÁMĚRU VÝZKUM PŮSOBNÍ IT NA SOCIÁLNÍ A FYZICKÉ ZDRAVÍ ŽÁKŮ

Klíčová slova: sociální sítě, telefony vybavené operačním systémy, elektronické knihy

Anotace: Článek popisuje jak vývoj a změny technologie IT, ovlivnily řešení výzkumného záměru. Nové technologie, rozvoj sociálních sítí, inteligentní telefony vybavené operačními systémy, elektronické knihy a další novinky výrazně změnily zdravotní a sociální rizika využití IT. Změny se projevil zejména ve vybavení žáků a domácností ve kterých žáci žijí. Nejméně moderní trendy ovlivnily vybavení škol a přístupy učitelů.

HOW TO INFLUENCE THE IMPACT OF CHANGES IN THE IT RESEARCH PROJECT ON THE SOCIAL EFFECTS OF IT AND PHYSICAL HEALTH OF STUDENTS.

Key words: social networks, phones equipped with the operating system, e-books

Abstract: This article describes how changes in technology development and IT influenced the research project. New technology, development of social networks, smart phones equipped with operating systems, electronic books and other innovations significantly changed the health and social risks of the use of IT. The changes are mainly reflected in relaying and homes where students live. At least influenced by modern trends in school facilities and teachers' attitudes.

Doc. Ing. Jiří Strach, CSc.

Pedagogická fakulta MU
Poříčí 9, 603 00 Brno
Česká republika
strach@ped.muni.cz

Strach Jiří, Trojan Aleš

SOCIÁLNÍ SÍŤ NA WEBU A JEJICH PŮSOBNÍ NA UČŇOVSKOU MLÁDEŽ

Klíčová slova: sociální sítě, internet, učňovská mládež

Anotace: Článek se zaměřuje na problematiku negativního vlivu sociálního inženýrství, se kterým se žáci mohou setkávat prostřednictvím sociálních sítí, které se u mladých těší stále větší oblibě. Možným rizikům sociálního inženýrství mohou být žáci vystavováni prakticky nepřetržitě. Empirická část je věnována výzkumné sondě, která proběhla a zaměřila se na situaci středoškolské učňovské mládeže v oblasti užívání a chování se na sociálních (komunitních) sítí.

SOCIAL NETWORKING ON THE WEB AND THEIR INFLUENCE ON YOUNG PEOPLE IN JOB TRAINING

Key words: Internet social networks young people in training

Abstract: This article focuses on the issues of negative impact of social engineering with which students might encounter through social networking, which the young are becoming increasingly popular. Potential risks of social engineering may be pupils are exposed almost continuously for empirical section discusses the research probe, which was focusing on the situation of vocational high school youth in the use and behavior in social (community) networks

Strgar Jelka

JAK SE ZAHOJÍ RÁNA?

Klíčová slova: vyuka, buňka, dělení buňky, léčba poranění

Anotace: Ve výzkumu jsme se testem zaměřili na zjištění znalostí některých pojmů o buňce. Jako učitelé se setkáváme s otázkou, jak tuto tematiku co nejsrozumitelněji představit. Žáci totiž musí být způsobilí porozumět buněčným základům a jejich aplikacím pro zdraví jako součást soudobé přírodovědné gramotnosti. Praxe ukazuje, že žáci mají často chybné představy, které u nich vznikly v každodenním životě pod vlivem lidí a médií, v jejichž okolí a působení žáci žijí. Do výzkumu jsme zahrnuli žáky tří stupňů vzdělání: 8. ročník základní školy, 1. ročník střední školy a 3. ročník vysokoškoláků – budoucích učitelů biologie. Výsledky nám ukázaly, a vlastně i potvrdily předpoklady, že jsou vědomosti žáků obou mladších skupin skromnější nežli u studentů učitelů biologie. Výsledky nám ukázaly, a vlastně i potvrdily předpoklady, že jsou vědomosti žáků obou mladších skupin skromnější nežli u studentů učitelů biologie, avšak ani u těch že nejsou uspokojivé. Mnozí mladší žáci se ve výuce učí přírodovědu jako izolované poznatky a nevidí vzájemné vztahy, které v přírodě a okolním světě jsou. Domníváme se, že by to bylo možné zlepšit metodami práce, které smysluplně aktivizují žáky a souvisí s každodenními, se zdravím souvisejícími otázkami.

HOW WOUNDS HEAL?

Key words: school, cell, dividing, wound healing

Abstract: The survey used a questionnaire and a knowledge test to assess the knowledge of pupils about cell. Teachers are confronted with a problem how to introduce this subject to the best effect because pupils should be able to understand basics of the cell and its implications for health and as part of scientific literacy in contemporary world. Experience shows that pupils often hold misconceptions which formed in everyday life under the influence of people among which pupils live and the media. The survey included students of three levels of education; 8th grade of elementary school, 1st year of secondary school, and 3rd of university – future biology teachers. The results showed that the knowledge of both younger groups was insufficient. The knowledge of biology students was substantially better but still not satisfactory. Many students seem to tend to learn isolated facts and they don't see relations among those facts. We assume that active methods of work in the classroom that are taken from everyday life, and connected to health could improve results.

doc. dr. Jelka Strgar
Večna pot 111, SLO-1000 Ljubljana
Slovenia
jelka.strgar@bf.uni-lj.si

Střelec Stanislav, Krátká Jana

ROZDÍLY V MOŽNOSTECH OVLIVŇOVÁNÍ ZDRAVÉHO VÝVOJE ŽÁKŮ TŘÍDNÍMI UČITELI NA ZÁKLADNÍ A STŘEDNÍ ŠKOLE

Klíčová slova: třídní učitel, žák, podpora zdraví, základní škola, střední škola, výchovné činnosti, specifické podmínky

Anotace: Příspěvek se zabývá poznatky z výzkumných sond k jednomu z dílčích témat, které je součástí výzkumného záměru PdF MU Brno MSM002162421 Škola a zdraví pro 21. století. Studie navazuje na výzkumná zjištění publikovaná v období 2007–2009. V příspěvku jsou srovnávány podmínky ovlivňující práci třídních učitelů na obou stupních školního vzdělávání v České republice a názory respondentů – třídních učitelů na možnosti podpory zdraví žáků, které jim jejich funkce poskytuje. Příspěvek obsahuje konkrétní údaje, které nás opravňují ke konstatování, že činno sti třídního učitele mají na každém stupni školního vzdělávání nejen své opodstatnění, ale také zvláštnosti vyplývající z pedagogicko-psychologických charakteristik žáka určitého věku a úrovně jeho individuální psychické, fyzické a sociální zralosti. Výsledky výzkumných sond podporují tezi, že postavení (funkce) třídního učitele nebude v rámci proměn českého školství ztrácet na významu, ale naopak, význam tohoto výchovného činitele bude posilován spolu s realizací kvalitativních změn v činnostech škol.

DIFFERENCES IN THE INTERVENTION POSSIBILITIES OF HEALTH PUPILS DEVELOPMENT BY MEANS OF CLASS TEACHER AT ELEMENTARY AND MIDDLE SCHOOL

Key words: class teacher, pupil, health support, elementary school, middle school, educational activities, specific conditions

Abstract: This paper sums up the research knowledge, concerning partial theme of the research project of Faculty of Education, Masaryk University in Brno School and Health for the 21 Century. This study is a continuation of publications within the years 2007–2009. In this article are compared conditions for work of class teachers and their possibilities for the pupils health subventions at elementary schools in the Czech Republic and opinions of the respondents – class teachers. The article presents concrete indications, which let us make a statement, that class teachers activities have their foundations at any school education degree and specialties, which result from educational and psychological qualities of pupil at the certain age and level of his individual psychic, physic and social maturity. The research results support the thesis, that status of class teacher in the changes of Czech educational system will not loose its importance, but on the contrary, the importance of this educational agent will be strengthened together with realization of qualitative changes in the school activities.

doc. PhDr. Stanislav Štřelec, CSc.
Masarykova univerzita
Pedagogická fakulta
Katedra pedagogiky
Poříčí 31, 603 00 Brno
Česká republika
strellec@ped.muni.cz

Mgr. Jana Krátká, Ph.D.
Masarykova univerzita
Pedagogická fakulta
Katedra pedagogiky
Poříčí 31, 603 00 Brno
Česká republika
kratka@ped.muni.cz

Štáva Jan

PRVOREPUBLIKOVÉ ŠKOLSTVÍ A ZDRAVÍ DĚTÍ

Klíčová slova: zdraví, školní docházka, školní lékař, výživa, prevence

Anotace: Článek pojednává o zdravotní péči ve školách v období první republiky. Školní lékař jako významný pomocník učitele.

EDUCATIONAL SYSTEM AND HEALTH OF CHILDREN IN THE INTERWAR PERIOD OF CZECHOSLOVAKIA

Key words: health, school attendance, school doctor, nutrition, prevention

Abstract: The article focus on health care in the interwar period of Czechoslovakia in schools. School doctor as an important assistant of the teacher.

PaedDr. Jan Štáva, CSc.
Masarykova univerzita
Pedagogická fakulta
Poříčí 31, 603 00 Brno
Česká republika
stava@ped.muni.cz

Svoboda Michal

POŽADAVKY NA SOCIÁLNÍ ZDRAVÍ ŽÁKŮ Z POHLEDU SOUČASNÉHO KURIKULÁRNÍHO DOKUMENTU PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ AJ

Klíčová slova: sociální zdraví, rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, osobnostní a sociální rozvoj

Anotace: Příspěvek je zaměřený na analýzu kurikulárního dokumentu z pohledu sociálního zdraví. Příspěvek má charakter obsahové analýzy textového dokumentu, který je základem kurikulární reformy v primárním a nižším stupni sekundárního vzdělávání v ČR. Analyzovaným textovým dokumentem je rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. Příspěvek se nejprve soustřeďuje na definování sociálního zdraví a jeho kategorií. Obsah sociálního zdraví v kontextu školního vzdělávacího systému tvoří rozvoj osobnosti v oblasti mezilidských vztahů, sebepoznání, sebehodnocení, sebedůvěry, které vycházejí z holistického pojetí zdraví jedince. Sociální zdraví žáků je současnou prioritou, která je vyzdvížena v dokumentu Mezinárodní organizace zdraví WHO – Zdraví 21. Sociální zdraví pomáhá eliminovat sociálně patologické jevy, které se v současné době vyskytují u dětí a mládeže ve školním prostředí.

REQUIREMENTS FOR SOCIAL HEALTH OF STUDENTS IN TERMS OF BASIC EDUCATION CURRICULUM

Key words: social health, framework education programme for primary education, personal and social development

Abstract: The post is focused on the analysis of curricula from the perspective of social health. The post has the character of content analysis of a text document, which is the basis of the curricular reform in primary and lower secondary education in the Czech Republic. The analysed text document is the framework curricula for elementary education. The post is focused on the definition of social health and its classification. The content of social health in the context of school educational system consists of personality development, interpersonal relationships, self-cognition and self-acceptance, which are based on the holistic concept of the health of an individual. The social health of pupils and youth is a current priority, which has been emphasized in the document of the World Health Organization WHO – Health 21. Social health of children and youth can help to eliminate social-pathological phenomena, which have recently been increasing in school environment.

PhDr. Michal Svoboda, Ph.D.
Klatovská 51, 306 14 Plzeň 1
Česká republika
msvoboda@kps.zcu.cz

Szárázová Magdaléna, Janušová Tatiana, Kimáková Tatiana

POKRAČUJÍCÍ NEZDRAVÉ TRENDY V STRAVOVÁNÍ STARŠÍCH ŽIAKOV

Klíčová slova: starší žiaci, stravovacie návyky, nezdravé trendy v stravovaní

Anotace: V rámci projektu Zdravá škola a počas nutričnej intervencie žiakov základných škôl autori príspevku zistili určité „staro/nové“ skutočnosti v stravovacom režime 15. ročných žiakov. Opakovaným hodnotením starších žiakov 9. tried v r. 2010 a porovnaním s r. 2005

v sledovanom súbore zaznamenali nepriaznivé trendy v ich stravovaní. Znižuje sa počet stravníkov v jedálňach základných škôl; žiaci z pohodlnosti, ale i z ekonomických dôvodov obedujú doma. V r. 2010 sa opakuje alarmujúca skutočnosť, že až 25% dievčat neobeduje vôbec, ostatné presúvajú obed do tzv. „olovrantu“ a do večere. Raňajky konzumuje 95% chlapcov a 85% dievčat, avšak desiatu a olovrant odmieta takmer polovica dievčat. Znižuje sa počet hlavných jedál počas dňa. Chlapci, deviatci, sa chovajú uvedomelejšie, ich frekvencia denných jedál je v rozpätí 4-5 jedál. Dievčatá prejavujú maniere plynúce pravdepodobne z pubertálneho vývoja, ktoré v minulosti boli zaznamenané u stredoškolskej mládeže. Malé jedlá konzumujú 2-3x denne, praktizujú módné typy diét pod tlakom nezdravej reklamy nevhodných potravinových výrobkov a doplnkov výživy. Uvedené skutočnosti nabádajú k nutnosti pokračovať v nutričnom poradenstve (intervencii) tejto populáčnej skupiny. Netreba sa spoliehať na výsledky z ostatných rokov, päťročný interval opätovných hodnotení stravovacích zvyklostí starších žiakov naznačil zmeny v nutričnom správaní žiakov. Spolupráca odborníkov z rôznych regiónov môže potvrdiť, alebo vyvrátiť zistenia autorov príspevku.

CONTINUED UNHEALTHY TRENDS IN NUTRITION STATUS OF ELDERLY PUPILS

Key words: pupils, nutritional status, nutritional behavior, unhealthy trends

Abstract: In the project „Healthy school“ doing their nutritional intervention the authors of the article found some „old/new“ facts in the nutritional status of 15 - year - old pupils. By repeated nutritional evaluation of elderly pupils in 2010 there were observed unfavorable trends in their nutrition in comparison with 2005. Number of boarders was lessened in school canteens; pupils have their dinner at home because of convenience or economic reasons. In the 2010 there is the alarming evidence that 25 % of school - girls in the evaluated group have no dinner and that the other girls have their dinner in the afternoon or in the evening. In the evaluated group 95 % of school -boys and 85 % school -girls have some breakfast. However, almost half of the school -girls refused both snack and brunch. Number of basic meals per day was decreased: the school -boys has 4-5 the basic meals per day; the pupils-girls have 2-3 small meals per day. The school -boys in the studied group do behave more conscious though. The elderly school -girls has a worse behavior, which probably results from their adolescence. The stated facts urge the need to continue in nutritional intervention in this population group. There is need to rely on results from last years, the 5- year interval of the repeated evaluations of nutritional behavior of elderly pupils illustrated changes in nutritional behavior of pupils. A collaboration of experts from different regions may confirm or deny the finding of authors of the article.

Ing. Magdaléna Szárazová, CSc.
Ústav verejného zdravotníctva
Oddelenie hygieny Jesseniovej lekárskej fakulty Uiverzity Komenského
Sklabinská 26, 03601 Martin
Slovenská republika
blika.szarazova@jmed.uniba.sk

doc. MVDr.Tatiana Kimáková, Ph.D.
Ústav verejného zdravotníctva
Lekárska fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Šrobárova 2, 041 80 Košice
Slovenská republika
tatiana.kimakova@upjsk

Šikolová Veronika

INTERNET A KOUŘENÍ VE ŠKOLE

Klíčová slova: webové stránky o kouření, kouření, odvykání kouření, internet/

Anotace: Spolehlivé informace jsou důležitým předpokladem k prevenci i odvykání kouření. Nejpoužívanějším zdrojem informací, se kterým současní studenti nejvíce pracují, je internet. Informace, které tu můžeme získat, vykazují však velmi rozdílnou kvalitu. Naším cílem bylo vybrat nejlepší webové stránky věnované kouření a postupů při odvykání kouření. Náš soubor obsahoval celkem 18 volně dostupných webových stránek, které zaujímaly přední místa ve vyhledávacích při dotazu na kouření. Hodnotiteli bylo 41 studentů pátého ročníku všeobecného lékařství kompetentních k posuzování odborného hlediska. Kromě odbornosti byly dalšími posuzovanými aspekty kvality stránek aktuálnost, přehlednost, srozumitelnost, kontakty, grafika, komplexnost, specifčnost, originalita, odkazy, reklama a celkový přínos. Za nej kvalitnější stránky považovala většina studentů stránky <http://www.kurakovaplice.cz>. Tyto stránky je proto vhodné doporučit studentům k rozšíření znalostí o problematice kouření, především o rizicích a následcích kuřáctví, účinných postupů při odvykání kouření a konzultace s odborníky.

THE INTERNET AND SMOKING AT SCHOOL

Key words: websites about smoking, smoking, cessation smoking, internet

Abstract: Reliable information is an important component in prevention and ceasing smoking. The most used source of information which students use nowadays is the internet. The quality of information obtained here is however very different. Our aim was to choose the best websites about smoking and smoking cessation. Our collection contained 18 websites with open access that occupied the top position in web search engines. The evaluators were 41 students of the fifth grade of general medicine competent in assessing from expertness view. Except for the expertness, other points of view measuring quality were topicality, lucidity, understandableness, contacts, graphics, complexity, specificity, originality, related links, advertisement and general contribution. For the best-quality, <http://www.kurakovaplice.cz> website was considered by majority of students. This website is therefore suitable for recommendation to students for extending knowledge about smoking, especially about risks and consequences of smoking, effective methods of quitting smoking and consultation with experts.

MUDr. Veronika Šikolová
Ústav preventivního lékařství
Lékařská fakulta, Masarykova univerzita
Kamenice 753/5, 625 00 Brno
Česká republika
b.vitam@post.cz

Šimíčková-Čížková Jitka

ZÁTĚŽ VYSOKOŠKOLSKÉHO STUDIA A OSOBNÍ SPOKOJENOST STUDENTŮ

Klíčová slova: zátěž studia, aktuální životní spokojenost, štěstí

Anotace: Byly sledovány dvě skupiny studentů, a to studenti humanitních oborů (PdF OU) a studenti technických oborů (VŠB-TU) jak vnímají zátěž vysokoškolského studia a životní spokojenost. Ve vnímání zátěže studia nebyl mezi oběma skupinami významný rozdíl. Ani ve skóre aktuální životní spokojenosti se studenti neliší. Rozdíl mezi školami se projevil v pocitech vřelých vztahů k druhým lidem ve prospěch studentů humanitních oborů. Další rozdíly ve výsledcích se nevztahovaly k charakteru studia, byly ovlivněny pohlavím studentů.

UNIVERSITY STUDIES LOAD AND STUDENTS' PERSONAL SATISFACTION

Key words: study load, actual personal satisfaction, happiness

Abstract: Two groups of students that is students of humanities (from the Pedagogical Faculty of Ostrava University - PdF OU) and students of technical branches (from the Technical University of Ostrava – VSB-TU) were monitored. Monitoring dealt with perception of the university study load and monitoring of students' personal satisfaction. No significant difference was found between the two groups in perception of the study load. Nor was the measurement of students' actual satisfaction with life very different. A difference between the universities was found in feelings of warm relationship towards other people in favour of students of humanities. Other differences in results were not related to studies' character. They were influenced by students' gender.

Doc. PhDr. Jitka Šimíčková-Čížková
Ostravská univerzita, Pedagogická fakulta
Mlýnská 5, 701 03 Ostrava
Česká republika
jitka.cizkova@osu.cz

Šmajš Josef

ZDRAVÍ A BIOFILNÍ REKONSTRUKCE VZDĚLÁNÍ

Klíčová slova: biofilní rekonstrukce vzdělání, zdraví, příroda, kultura, nové vzdělávací minimum

Anotace: Autor ukazuje, že také lidské zdraví je dnes spolehlivým zpětnovazebním ukazatelem přiměřenosti kultury (civilizace) širšímu systému přírody. Vzdělání sice podmínky lidského zdraví přímo nevytváří, ale pomáhá formovat člověka i kulturu. Vzdělávací systém může prosazovat změnu nynějšího predátorského paradigmatu kultury v paradigma biofilní, může ovlivnit chování lidí k přírodě, kultuře i vlastnímu zdraví. Chceme-li zmírnit a nakonec překonat dnešní ekologickou krizi, musíme obsah vzdělání změnit a zaměřit jiným směrem. Ve stati proto autor uvádí a komentuje jedenáct tezí nového vzdělávacího minima.

HEALTH AND BIOPHILIC TRANSFORMATION OF EDUCATION

Key words: biophilic transformation of education, health, nature, culture, new educational basics.

Abstract: The author points at the fact that even human health has become a reliable feedback indicator on the adequacy of culture (civilization) within the wider system of nature. Even though education does not shape conditions of human health directly, it does help form humans and culture. The educational system can press for the transformation of today's predatory paradigm of culture into biophilic paradigm, it can influence human behaviour to nature, culture as well as to one's own health. Should we want to attenuate and eventually overcome today's ecological crisis, what we have to do is to transform the content of education and direct it in a different way. In the paper the author presents and comments on eleven theses of a new educational basics.

Prof. PhDr. Ing. Josef Šmajš, CSc.
Katedra filosofie
Filosofická fakulta MU
Arna Nováka 1, 602 00 Brno
Česká republika
smajs@mail.muni.cz

Štěpánek Kamil

KONTEXTY MEDIÁLNÍ VÝCHOVY A DUŠEVNÍ HYGIENY VE ŠKOLNÍM DĚJEPISU

Klíčová slova: výuka dějepisu, mediální výchova, duševní hygiena, hraný film

Anotace: Kontexty Mediální výchovy a duševní hygieny ve školním dějepisu Text příspěvku analyzuje specifika hraného filmu ve vztahu k recipientovi – žákovi 2. stupně základní školy. Předmět zájmu je konkretizován vztahem hraného filmu k vyučovacímu předmětu dějepis. Rizikový faktor, na nějž se posléze zaměřuje pozornost autora, představuje historický válečný film, jehož nedílnou součástí je zobrazování násilí. Problematika tohoto faktoru je nahlížena na konkrétních příkladech i jejich reflexi z pohledu Mediální výchovy.

CONTEXT OF MEDIA EDUCATION AND MENTAL HYGIENE IN SCHOOL HISTORY

Key words: history education, media education, mental hygiene, featured film

Abstract: Context of Media Education and Mental Hygiene in School History Text of the paper analyzes the specificities of a feature film in relation to recipient – the pupil of second degree of a primary school. Subject of interest is concretized by binding of the feature film to history as a school subject. Risk factor for which the author then focuses attention, is a historical war film, which is an integral part of depiction of violence. Problems of this factor is seen on specific examples and their reflection from the perspective of media education.

PhDr. Kamil Štěpánek, CSc.

PdF MU

Poříčí 7, Brno 603 00

Česká republika

stepanek@ped.muni.cz

Taliánová Magda, Řeřuchová Magdalena, Homolková Vendula

INTERNETOVÉ SOCIÁLNÍ SÍTĚ V ŽIVOTĚ STUDENTŮ ZDRAVOTNICKÝCH OBORŮ

Klíčová slova: sociální síť, zdraví, škola, vztahy, zdravotnické obory, životospráva

Anotace: Příspěvek se zabývá problematikou využití sociálních sítí v každodenním životě studentů a možným dopadem těchto aktivit na jejich psychosomatický stav. Výzkum byl proveden celkem u 200 studentů středních a vysokých škol ve věku od 15 do 24 let se zdravotnickým zaměřením ve východočeském regionu. Výsledky dotazníkového šetření byly zpracovány prostřednictvím relativní četnosti a dvouvýběrového t-testu se shodným rozptylem.

INTERNET SOCIAL NETWORKS IN LIVES OF STUDENTS OF MEDICAL BRANCHES

Key words: social network, health, school, relationships, way of living

Abstract: The report is focused on the issue of usage of social networks in everyday life of students and possible impact of these activities on their psychosomatic state. The research was performed at 200 students of secondary and high school, aimed at the students with healthcare focus, aged from 15 to 24 years. The studied area was the whole Eastern Bohemian region. The results of survey based research were processed by relative frequency and two-sample t-test with equal variance.

PhDr. Magda Taliánová, Ph.D.

Fakulta zdravotnických studií, Univerzity Pardubice

Průmyslová 395, Pardubice 530 10

Česká republika

magda.talianova@upce.cz

Tesařová Daniela, Čech Petr, Kindl Pavel, Ansorgová Alena

KVALITA VNITŘNÍHO PROSTŘEDÍ UČEBEN

Klíčová slova: olfaktometrie, VOC, plynová chromatografie, učebna, odér

Anotace: Příspěvek řeší problematiku kvality vnitřního prostředí výukových učeben. Cílem práce bylo stanovit, závislost kvalitativního a kvantitativního složení emisí VOC (Volatile organic compounds) emitovaných vnitřním prostředím posuzovaných učeben včetně olfaktometrického posouzení. Práce popisuje vztah mezi výsledky zaznamenanými olfaktometrickým posouzením a výsledky zaznamenanými měřením těkavých organických látek emitovaných vnitřním prostředím zvolených učeben základních a středních škol. Příspěvek obsahuje výsledky vyšetřování závislosti intenzity pachové látky v ovzduší vnitřního prostředí učeben na množství emitovaných těkavých látek, intenzita vjemu (subjektivní vjem velikosti pachu vnímaný člověkem – od velmi slabého až po nesnesitelný), hedonický tón (pach příjemný, nepříjemný; tento vjem se může s intenzitou vnímání měnit od příjemného k nepříjemnému). Vlastnosti pachových látek jsou posuzovány přístrojem Sniffer 9000. „Odérové mikroklima je složka prostředí, tvořená odéry, tj. toky těchto látek v ovzduší, které působí na člověka a spoluvytvářejí tak jeho celkový stav. Odérové látky (odéry) jsou plynné složky v ovzduší, vnímané jako pachy (jednak nepříjemné – zápachy, jednak příjemné – vůně). Jsou to anorganické nebo organické látky, většinou produkované člověkem samotným nebo jeho činností, popř. uvolňované ze stavebních konstrukcí a zařízovacích předmětů. Jejich počet má v interiérech budov stoupající tendenci.“ V práci je sledován také vliv množství TVOC na vnitřního prostředí učeben v závislosti na věku žáků.

THE QUALITY OF INDOOR AIR IN CLASSROOM

Key words: olfactometry, VOC, gas chromatography, classroom, odour

Abstract: This paper investigates the problematic of quality indoor air in classrooms. The main goal of this research is determination dependence of quality and quantity emission VOC (Volatile organic compounds) emitted by indoor air of judge classrooms including olfactometry assessment. This work describes the relationship between the results recorded olfactometric assessment and the results recorded measurements of volatile organic compounds emitted by indoor air of select classrooms of the basic and secondary school. The contribution contains measurement results of – the intensity of sensation (the subjective sensation of various degrees perception by human -from the very small odour to the extremely intense odour) – hedonic tone (pleasant odour, unpleasant, this tone may be the perception

of intensity vary from pleasant to unpleasant) The properties of odours of the above are investigated by equipment Sniffer 9000. „Odour microclimate is component of environment, formed by odours, i.e. flows of this matters in air, which effects on human and forms his habitus. Odour matters are gas components in air, feeling like smells (partly negative – smell, partly positive – aroma). Odours are inorganic or organic matters, mostly produced by human or his activity, eventually emitted by engineering construction and furnishings. Their number have growing tendency in interior. The monitored is dependent of intensity of odour on amount of volatile organic compounds, the TVOC quantity exposure.

doc. Ing. Daniela Tesařová, Ph.D.
Mendelova univerzita v Brně
Zemědělská 3, 61300, Brno
Česká republika
tesar@mendelu.cz

Tirpáková Michaela

ANALÝZA RIZIKOVÝCH FAKTOROV ŽIVOTNÉHO ŠTÝLU PODIEĽAJÚCICH SA NA VZNIKU KARCINÓMU KRČKA MATERNICE

Klíčová slova: karcinóm krčka maternice, rizikové faktory, kvalita života, fajčenie, alkohol

Anotace: Anotácia V uvedenej štúdií sa prezentujú výsledky dotazníkového výskumu o životnom štýle so zameraním na zistenie rodinnej a gynecologickej anamnézy, stravovacích návykov, pohybovej aktivity, stresových situácií, dĺžky spánku, konzumácie alkoholu, vitamínových prípravkov a fajčenie. Vzorku tvorilo 240 respondentiek, z toho 120 prípadov žien s histopatologickým nálezom a 120 zdravých žien v kontrolnej skupine. Na identifikáciu a kvantifikáciu sa použili primárne somatické, funkčné, psycho-sociálne, socio-ekonomické parametre a histopatologické nálezy zo zdravotnej dokumentácie každej respondentky. Súbor bol reprezentatívny z hľadiska veku, pohlavia a dosiahnutého vzdelania. Pomocou dotazníkov a štatistickej analýzy sa zidentifikovali prejavy rizikového správania z hľadiska ochrany a podpory zdravia, vrátane životných podmienok a životného štýlu. Získané údaje sa štatisticky spracovali v programe Excel a SPSS-14, štatistická významnosť početnosti výskytu jednotlivých parametrov (rizikových faktorov životného štýlu) medzi rizikovou skupinou chorých žien a kontrolnou skupinou sa testovala chi-kvadrát testom a Fisherovým exaktným testom. Zdravie dnes celosvetovo dominuje na popredných miestach v spoločnosti. Z analyzovaných výsledkov výskumu vyplýva, že negatívne riziko vzniku rakoviny krčka maternice ovplyvňuje aj spôsob stravovania, konzumácia alkoholu a fajčenie. Prioritou je stabilizovať vzťah k upevneniu postojov v populácii k vlastnému zdraviu v rovine intervencie podpory zdravia.

ANALYSIS OF RISK FACTORS LIFESTYLE INVOLVED IN DEVELOPING CERVICAL CANCER

Key words: cervical cancer, risk factors, quality of life, smoking, alcohol

Abstract: In the study presented results of a questionnaire on lifestyle research focusing on the detection of gynecological and family history, dietary habits, physical activity, stressful situations, sleep duration, alcohol consumption, smoking and vitamin preparations. The sample consisted of 240 respondents, of which 120 cases of women with histopathological findings and 120 healthy women in the control group. For identification and quantification were used primarily somatic, functional, psycho-social, socio-economic parameters and histopathological findings from the medical records of each responder. File was representative in terms of age, sex and educational attainment. Using questionnaires and statistical analysis identify signs of risk behavior in terms of health protection and promotion, including living conditions and lifestyles. The data obtained were statistically processed in Excel and SPSS-14 statistical significance of the number of occurrences of individual parameters (risk factors, lifestyle) risk among a group of sick women and the control group was tested by chi-square test and Fisher's exact test. Today dominates the global health at the forefront of society. The analyzed results of research show that the negative risk of cervical cancer also affects diet, alcohol consumption and smoking. The priority is to stabilize the relationship to the strengthening of attitudes in the population for their own health in the plane of health promotion interventions.

MUDr. Michaela Tirpáková, Ph.D.
Ústav verejného zdravotníctva
Lekárska fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Šrobárova 2, 041 80 Košice
Slovenská republika
michaelat99@gmail.com

Tirpáková Michaela

VÝŽIVA AKO PREVENTABILNÝ RIZIKOVÝ FAKTOR KARCINÓMU PRSNÍKA

Klíčová slova: karcinóm prsníka, rizikové faktory, prevencia, zdravá výživa, životný štýl

Anotace: Onkologické ochorenia predstavujú špecifickú príčinu úmrtí vo vyspelých krajinách s multifaktoriálnou etiológiou. Karcinóm prsníka je najčastejšou neopláziou u žien vo vyspelých krajinách. Najohrozenejšou skupinou sú ženy po 50. roku života, ale ochorenie čoraz viac postihuje aj mladšiu ženskú populáciu. Cieľom príspevku je poukázať na dôležitosť prevencie, zdravej výživy a zdravého životného štýlu na znížovanie rizika vzniku karcinómu prsníka. Vo výskume sa posudzovali vybrané rizikové faktory vo vzorke 200 žien s rakovinou prsníka a v kontrolnej skupine. Epidemiologické a klinické údaje poukazujú na environmentálne, demografické ale aj faktory životného štýlu

(zdravá výživa, alkohol, obezita) v etiológii tejto malignity. Pomocou porovnávacej analýzy sme zisťovali súvislosť medzi rizikovými faktormi a rozvojom karcinómu. Štúdie "prípado-kontrola" sa zúčastnilo 100 žien s karcinómom prsníka a 100 žien bez tejto malignity. Získané údaje sa štatisticky spracovali v programe Exce I a SPSS-14, štatistická významnosť početnosti výskytu jednotlivých parametrov (rizikových faktorov životného štýlu) medzi rizikovou skupinou chorých žien a kontrolnou skupinou sa testovala chi-kvadrát testom. Na základe získaných výsledkov sa vytvorili odporúčania pre preventívne opatrenia v populácii, tak aby sa znížila incidencia a mortalita onkologického ochorenia prsníka. Je potrebné zvyšovať nutričné uvedomenie populácie, apelovať na vplyv stravovania na vznik a rozvoj rakoviny.

NUTRITION AS A PREVENTABLE RISK FACTOR OF BREAST CANCER

Key words: breast cancer, risk factors, prevention, healthy nutrition, lifestyle

Abstract: Cancers are very specific cause of death in developed countries with multifactorial etiology. Breast cancer is the most common neoplasia among women in developed countries. Most vulnerable are women over 50 year of life, but the disease is increasingly affecting the younger female population. The article aims to highlight the importance of prevention, healthy eating and healthy lifestyles to reduce the risk of breast cancer. Research has assessed selected risk factors in a sample of 200 women with breast cancer and in the control group. Epidemiological and clinical data point to environmental, demographic factors but also lifestyle (healthy nutrition, alcohol, obesity) in the etiology of this cancer. Using comparative analysis, we question the relationship between risk factors and the development of cancer. Study "case-control" was attended by 100 women with breast cancer and 100 women without this cancer. The data obtained were statistically processed in Excel and SPSS-14 with statistical significance of the number of occurrences of individual parameters (risk factors, lifestyle) risk among a group of sick women and the control group was tested by chi-square test. Based on the results to develop recommendations for preventive measures in the population so as to reduce the incidence and mortality of breast cancer. It is necessary to increase nutritional awareness of the population, appealing to the effect of diets on the formation and development of cancer.

MUDr. Michaela Tirpáková, Ph.D.

Ústav verejného zdravotníctva

Lekárska fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Šrobárova 2, 041 80 Košice

Slovenská republika

michaelat99@gmail.com

Tirpáková Michaela, Kimáková Tatiana

RIZIKOVÉ ENVIRONMENTÁLNE FAKTORY V ETIOLÓGII ONKOLOGICKÝCH OCHORENÍ V DETSKEJ POPULÁCIÍ

Kľúčové slova: onkologické ochorenia, environmentálne faktory, kvalita života, ionizujúce žiarenie, UV žiarenie

Anotace: IARC uvádza celosvetovo nárast incidence detských nádorov zo 120–130 na asi 141 prípadov na milión detí ročne. Nádory v detskom veku, aj pri súčasnom výraznom zlepšení prognózy, stále predstavujú v rozvinutých krajinách častú príčinu úmrtia v populácii do 19 rokov. Najvyššia úmrtnosť je vo veku 1–4 roky, a medzi 15. a 19. rokom života. Environmentálna expozícia je len zriedka spôsobená jedným faktorom, ide o spektrum kombinácie rozličných zdrojov. Európsky projekt "EU SCALE" identifikoval rakovinu, vo vzťahu zdravia a životného prostredia v skupine detí, medzi hlavné 4 skupiny chorôb príčinne súvisiacich s faktormi životného prostredia. K environmentálnym faktorom patrí ionizujúce žiarenie – prekoncepčne, prenatálne aj postnatálne. Vystavenie rodičov ionizačnej rádiácii má kauzálny vzťah s leukémiou u potomkov, matky počas gravidity. Inhalácia prírodného plynného radónu je riziková z hľadiska rozvoja leukémie. Neionizujúce žiarenie je tzv. "confounding factor" s inými faktormi. UV žiarenie zvyšuje riziko pre rakovinu kože (mládež), vysoká incidencia je v Austrálii a Novom Zélande. Pri terapii rakoviny je vyššie riziko vzniku sekundárnej malignity pri liečbe chemoterapiou. Cytostatiká zvyšujú riziko vzniku leukémie po 5–10 rokoch po chemoterapii. Prognóza detských malignít je stále vážna, napriek modernej protinádorovej liečbe. Dnes je možné nájsť nové spôsoby liečby v molekulovej biológii a genetike.

ENVIRONMENTAL RISK FACTORS IN THE ETIOLOGY OF CHILDHOOD CANCER

Key words: cancer, environmental factors, quality of life, ionizing radiation, UV radiation

Abstract: IARC states worldwide increase incidence of childhood cancer from 120 to 130 of about 141 cases per million children/year. Childhood cancer, while also significantly improving the prognosis, are still in developed countries frequent cause of death in the population in 19 years. The highest mortality is aged 1–4 years, and between 15 and 19 year of life. Environmental exposure is rarely caused by one factor, it is a range of combinations of different sources. The European project "EU SCALE" cancer identified in respect of health and environment in a group of children between four main groups of diseases causally related to environmental factors. The environmental factors include ionizing radiation - preconception, prenatal and postnatal. Exposure to ionizing radiation has a parent relationship to leukemia in the offspring of the mother during pregnancy. Inhalation of natural radon gas is a risk for the development of leukemia. Non-ionizing radiation is called "confounding fact or" with other factors. UV radiation increases the risk for skin cancer (youth), a high incidence in Australia and New Zealand. In the treatment of cancer are at higher risk of developing secondary cancer in the treatment of chemotherapy. Cytostatics increase the risk of leukemia after 5 to 10 years after chemotherapy. Prognosis of childhood cancer is still serious, despite modern anti-cancer therapy. Today it is possible to find new treatments in molecular biology and genetics.

MUDr. Michaela Tirpáková, Ph.D.
Ústav verejného zdravotníctva
Lekárska fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Šrobárova 2, 041 80 Košice
Slovenská republika
michaelat99@gmail.com

doc. MVDr. Tatiana Kimáková, Ph.D.
Ústav verejného zdravotníctva
Lekárska fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Šrobárova 2, 041 80 Košice
Slovenská republika
tatiana.kimakova@upjs.sk

Tirpáková Michaela, Kimáková Tatiana, Kachlík Petr

VÝŽIVA Z HLADISKA ZDRAVIA AKO ZÁKLAD PREVENČIE PROTI ONKOLOGICKÝM OCHORENIAM

Kľúčová slova: zdravý životný štýl, onkologické ochorenia, kvalita života, prevencia, selén, lykopen, antioxidanty

Anotace: Príspevok je zameraný na nutričné zvyklosti v populácii v kontexte prevencie a výchovy k zdraviu a zdravému životnému štýlu. WHO odhaduje, že asi 84 miliónov ľudí zomrie na rakovinu v rokoch 2005 - 2015 bez intervenčných opatrení. Podľa údajov IARC (Medzinárodná agentúra pre výskum rakoviny) uvedených v GLOBOCAN 2008 (Incidencia a mortalita rakoviny vo svete 2008) celosvetovo sa uvádza asi 12,7 miliónov nových prípadov rakoviny a asi 7,6 miliónov úmrtí na následky rakoviny v roku 2008. Epidemiologické štúdie dokazujú, že vzniku 30–40 % onkologických ochorení sa dá preventívne predchádzať diétou, fyzickou aktivitou a udržením si správnej telesnej hmotnosti. Strava bohatá na ovocie a zeleninu znižuje riziko vzniku malignít v populácii. K ochranným antikarcinogénnym nutričným látkam v strave patrí selén, kyselina listová, vitamín E, vitamín B 12, flavonoidy, antioxidanty ako sú karotenoidy, lykopen, luteín, kryptoxantín. Kyselina askorbová má obmedzené účinky pri perorálnom podávaní, ale pri intravenózne aplikácii je prínos prospešný. Konzumácia probiotík ako súčasť má efektívnosť na imunitný systém organizmu, úprava črevnej mikroflóry môže interferovať s procesom karcinogenézy a to otvára možnosti diétnych modifikácií pri vzniku onkologických ochorení. Štúdie dokazujú zníženie výskytu nádorových ochorení pri zmene stravovania, je dôležité zvyšovať nutričné uvedomenie populácie, aby zmeny viedli k zlepšeniu aktuálneho stavu spôsobu výživy a tým aj zdravotného stavu.

NUTRITION IN TERMS OF HEALTH AS A BASIS FOR PREVENTION AGAINST CANCER

Key words: healthy lifestyle, oncological diseases, quality of life, prevention, selenium, lycopene, antioxidants

Abstract: This paper is focused on the nutritional habits of the population in the context of prevention and health education and healthy lifestyle. WHO estimates that about 84 million people die of cancer in the years 2005 to 2015 without intervention measures. According to data from IARC (International Agency for Research on Cancer) listed in GLOBOCAN 2008 (Cancer Incidence and Mortality in the World 2008) worldwide is mentioned about 12.7 million new cancer cases and about 7.6 million deaths from cancer in 2008. Epidemiological studies show that of 30 to 40% of cancer prevention can be prevented with diet, physical activity and maintaining a good body weight. A diet rich in fruits and vegetables reduces the risk of malignancies in the population. The anticarcinogenic protective nutrients in the diet include selenium, folic acid, vitamin E, vitamin B 12, flavonoids, antioxidants such as carotenoids, lycopene, lutein, cryptoxanthin. Ascorbic acid has limited effects when administered orally, but when intravenous administration is beneficial contribution. Consumption of probiotics as part of the effectiveness of the immune system, change the intestinal microflora may interfere with the process of carcinogenesis and it opens up the possibility of dietary modification in the development of cancer. Studies show the incidence of cancer in changing diet, nutrition is important to raise awareness of the population that changes have led to an improvement in how the current status of nutrition and health.

MUDr. Michaela Tirpáková, Ph.D.
Ústav verejného zdravotníctva
Lekárska fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Šrobárova 2, 041 80 Košice
Slovenská republika
michaelat99@gmail.com

doc. MVDr. Tatiana Kimáková, Ph.D.
Ústav verejného zdravotníctva
Lekárska fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Šrobárova 2, 041 80 Košice
Slovenská republika
tatiana.kimakova@upjs.sk

MUDr. Petr Kachlík, Ph.D.
Katedra speciální pedagogiky
Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity
Poříčí 9/11, 603 00 Brno
Česká republika
kachlik@ped.muni.cz

Torkar Gregor, Bajd Barbara

STUDENTSKÉ HODNOCENÍ PŮSOBNÍ UČITELŮ V PROBLEMATICE UDRŽITELNÉHO ROZVOJÍ A KLIMATICKÝCH ZMĚN

Kľúčová slova: udržateľný rozvoj, zmeny klimatu, učiteľ, univerzita, vzdelávanie, etika

Anotace: Jedným z kľúčů k prežití lidstva na planetě je vzdělávat budoucí generace o trvalé udržitelnosti, změně klimatu a souvisejících otázkách. Obecně se všichni shodneme, že přežití lidstva je důležité. Příspěvek prezentuje výsledky průzkumu mezi studenty, vzdělávacími od útlého dětství v oblasti životního prostředí z věd o udržitelném rozvoji a změně klimatu. Celkem bylo zjišťováno 13 tématických

problémů a studenti si museli vybrat mezi možnostmi „přijatelné tvrzení“, „nepřijatelné prohlášení“ a „nemůžeme rozhodnout“. Dotazník vyplnilo 125 respondentů ze dvou univerzit ve Slovinsku. Výsledky ukazují, že studenti požadují vysokou podporu zásad a kvality svých profesorů ve věcech udržitelného rozvoje. Méně než dvě třetiny respondentů podporuje prohlášení o globální rovnosti v přístupu k přírodním zdrojům a zodpovědnost rozvinutých zemí podporovat udržitelný rozvoj a vymýcení chudoby v málo rozvinutých a rozvojových zemích. Pouze tři z pěti studentů souhlasí s profesorem, že dětská práce je nepřijatelná ve všech zemích světa. Nicméně, většina studentů považuje za nepřijatelné jakékoliv profesovo prohlášení, že by pochyboval o přičině nebo nutnosti bojovat proti změnám klimatu. Toto vyvolává důležité otázky k osobním či národním zájmům, které se odrážejí ve studentských odpovědích. Výsledky ukazují, že studenti více podporují ty globální problémy, které mohou být přímo ovlivněny vyspělými zeměmi (např. změna klimatu) nežli ty globální problémy, které přímo ovlivňují nerozvinuté nebo rozvojových zemí (např. chudoba, dětská práce, přístup k přírodním zdrojům). Také ze srovnání různých skupin studentů plyne několik zajímavých zjištění. Očekávali jsme, že studenti věd o životním prostředí budou lépe informováni a kritičtější k udržitelnému rozvoji a klimatickým změnám než jiné skupiny studentů s jiným vzděláním. Překvapivé je, že anketární odpovědi skupin studentů se statisticky významně odlišují jen u otázek na dětskou práci. Závěrem zdůrazňujeme, že by se učitelé měli snažit objasňovat morální dilemata, která studenti mají a měli by jim pomáhat rozvíjet vlastní morální postoje ve složitých environmentálních problémech.

STUDENT VIEWS ON THE ACCEPTABILITY OF ACADEMICS' VALUE-RELATED STATEMENTS ABOUT SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND CLIMATE CHANGE

Key words: sustainable development, climate change, professor, university, education, ethics

Abstract: Educating future generations about environmental sustainability, the challenges of climate change and related issues is one of the keys to human survival. Unsurprisingly, we all recognise that humankind's survival is crucially important, but when it comes to specific policies and real actions to enable us to be more sustainable such agreement often breaks down. This is because such proposals often hurt our personal or group interests and values, leading to normative conflicts. This paper presents the results of a survey among pre-service and in-service students of pre-school education and students of environmental sciences on the acceptability of value-laden statements made by teachers or professors on issues of sustainable development and climate change. 13 statements were provided and students had to choose among options „acceptable statement“, „unacceptable statement“ and „cannot decide“. The questionnaire was completed by 125 respondents from two universities in Slovenia. The results show that the students expect their professors to promote the principle of sustainable development. However, less than two thirds of the respondents accept statements supporting global equity of access to natural resources, the responsibility of developed countries to promote sustainable development and the eradication of poverty in underdeveloped and developing countries. Only three out of five students support their professors' statements that child labour is unacceptable in all countries of the world. However, the majority of students consider as unacceptable any professor's statement that would throw doubt about the cause or necessity to act against climate change. This opens up an important question about the personal or national interests expressed in the answers to the statements. It appears that statements stressing global issues that have or could have a direct impact on developed countries (e.g. climate change) receive higher support than those global questions that impact more on underdeveloped or developing countries (e.g. poverty, child labour, access to natural resources). The study reveals further interesting information about the attitudes of the different student groups. Reflecting their educational background, we expected that students of environmental sciences would be more aware and critical of statements about sustainable development and climate change than the other students. In fact, surprisingly, only responses to the statement about child labour vary significantly between the student groups. In conclusion it is stressed that teachers and professors should aim at clarifying the moral dimension involved in issues of sustainability, and assist students in developing their own moral positions on complex issues such as environmental development and climate change.

Gregor Torkar
University of Ljubljana
Faculty of education
Kardeljeva pl. 16, 1000 Ljubljana
Slovenia

University of Nova Gorica
Laboratory for Environmental Research
Vipavska 13, 5000 Nova Gorica
Slovenia
gregor.torkar@ung.si

Prof. Dr. Barbara Bajd
University of Ljubljana
Faculty of education
Kardeljeva pl. 16, 1000 Ljubljana
Slovenia
barbara.bajd@guest.arnes.si

Tupý Jan

AKTUÁLNÍ TRENDY VE VÝCHOVĚ KE ZDRAVÍ

Klíčová slova: výchova ke zdraví, vzdělávací oblast, vzdělávací obor, rámcový vzdělávací program, školní vzdělávací program, dopravní výchova, ochrana člověka za mimořádných událostí, sexuální výchova

Anotace: V novém kurikulárním dokumentu pro základní vzdělávání (Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání) byla problematika zdraví zakomponována na 1. stupni ZŠ do vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět – téma Člověk a jeho zdraví, a na 2. stupni ZŠ byla zařazena ve formě samostatné vzdělávací oblasti Člověk a zdraví obsahující vzdělávací obory Výchova ke zdraví a Tělesná výchova. V roce 2007, těsně před zahájením výuky podle školních vzdělávacích programů, byla snížena povinná hodinová dotace na vzdělávací obor Výchova ke zdraví ze 3 na 2 hodiny (v rámci celého 2. stupně ZŠ). Příspěvek hodnotí, jak tento zásah ovlivnil situaci Výchovy ke zdraví na základních školách a jaké je začlenění a pojetí tohoto vyučovacího předmětu po 4 letech výuky podle školních vzdělávacích programů. Snaží se rovněž postihnout diskuse a trendy, které směřují k posílení či ke zpřesnění některých témat (dopravní výchova, ochrana člověka za mimořádných událostí), nebo k jejich oslabení (sexuální výchova).

TOPICAL TRENDS IN HEALTH EDUCATION

Key words: health education, education area, education branch, frame education program, school education program, traffic education, human protection in emergency, sexual education

Abstract: New curricular document of elementary education (Frame Education Program for Elementary Education) incorporated health problems into educational area Human and His World – the subject Human and His Health – for the 1st grade of elementary schools, and into a separate educational area Human and Health for the 2nd grade of elementary schools that contains educational branches Health Education and Physical Education. For the educational branch Health Education, its obligatory hour allocation was reduced from 3 to 2 hours (within the whole 2nd grade of elementary schools) in 2007, immediately before starting education by means of school education programs. This paper considers situation of elementary schools – how Health Education has been affected by this reduction and what integration and concept of this subject have been constituted after 4 years of application of school education programs. Also an effort is made here to notice discussions and trends heading towards enhancement and/or more detailed specification of certain themes (traffic education, human protection in emergency), or their weakening (sexual education).

PaedDr. Jan Tupý
Výzkumný pedagogický ústav, Praha
Senovážné nám. 4, Praha 1
Česká republika
tupy@vuppraha.cz

Urbanovská Eva

PROFESNÍ STRESORY UČITELŮ A SYNDROM VYHOŘENÍ

Klíčová slova: Syndrom vyhoření, učitelé, výzkum, osobnost typu A, míra zátěže v pracovním prostředí

Anotace: Učiteléské povolání patří k těm profesím, které jsou nejvíce ohroženy syndromem vyhoření. Ačkoliv byl tento fenomén popsán již před několika desetiletími, zdá se, že proti němu doposud neexistuje účinná obrana. V příspěvku se zamýšlíme nad nejvýraznějšími stresory a nebezpečím syndromu vyhoření u současné populace učitelů. Informujeme o výsledcích nového výzkumu, který zjišťoval úroveň syndromu vyhoření u učitelů ve vztahu k vybraným determinantám – vnímáním míry zátěže v pracovním prostředí a rysům chování osobnosti typu A. Výsledky jsou analyzovány vzhledem k pohlaví, délce praxe, typu školy a funkčnímu zařazení učitelů. Přinášíme přehled nejčastěji pocítovaných a nejvýznamnějších zdrojů psychofyzické zátěže našich učitelů na různých stupních škol. Dále sledujeme míru příznaků vyhoření učitelů ve srovnání s výsledky našich předchozích výzkumů a jiných tuzemských i zahraničních výzkumů a diskutujeme možné souvislosti. Snažíme se odpovědět na otázku, jaká je vnitřní struktura příznaků vyhoření a zda existuje souvislost mezi působením specifických stresorů, specifickými rysy osobnosti a demografickými proměnnými.

PROFESSIONAL TEACHER'S STRESSORS AND BURN-OUT SYNDROME

Key words: Burnout syndrome, teachers, research, personality type A, stressors, rate of loading in working environment

Abstract: Teaching profession is one of those professions that are most vulnerable to burn-out. Although this phenomenon was described several decades ago, it seems that no effective defensive exists against it. In this article we reflect the most distinct stressors and danger of burn-out syndrome within current population of teachers. We inform about results of new research, which recognised level of burn-out syndrome by teachers in relationship to chosen determinants: reception of rate of loading in working environment and streaks of behaviours of personality type A. The results are analysed regarding to gender, duration of praxis, type of school and working position of teachers. We bring survey of the most frequently sensed stressors and the most significant sources of psychophysical load of our teachers at primary, secondary and hi-schools. Furthermore we observe rate of teacher's burnout syndromes in comparison with results of our leading research and also other domestic and foreign researches and we discuss potential conjunctions. We try to answer the question about the internal structure of symptoms of burn-out and whether there is a correlation between specific stressors, specific personality traits and demographic variables.

Doc. PhDr. Eva Urbanovská, Ph.D.
Katedra psychologie a patopsychologie
Pedagogická fakulta
Univerzity Palackého v Olomouci, Žižkovo nám. 5, 77140 Olomouc
Česká republika
eva.urbanovska@upol.cz

Vacek Patrik

FITNESS HRY A JEJICH VLIV NA ZDRAVÝ ŽIVOTNÍ STYL

Klíčová slova: fitness, exergaming, počítačové hry, výchova ke zdraví, média, zdravý životní styl

Anotace: Fitness hry (event. exergaming) coby nově se vynořující interdisciplinární téma výzkumu, jež propojuje prvky medicínské, pedagogické, psychologické, mediální i herní, představují jeden z nejpodněnějších a zároveň nejaktuálnějších aspektů současné podoby herní kultury a problematiky trávení volného času mládeže i dospělých. Příspěvek se bude zabývat jednak technologickou podobou herních zařízení, která od konce 80. let 20. století umožňovala zapojit do procesu hraní prostřednictvím principu silové zpětné vazby fyzickou

aktivitu hráče, jednak podobou softwarových produktů, které ve stále dokonalejší podobě přispívají ke zvýšení herního/fyzického prožitku hráče/cvičence. Ve druhém plánu zaměříme naši pozornost na neznámější herní tituly (Power Pad, Dance Dance Revolution, Gamercize, Cyber Coach apod.), které přispívají ke zvyšování fyzické kondice hráče a také na analýzu výzkumů, které se zabývají porovnáváním efektivity cvičení s pomocí herních zařízení a klasického nástrojového vybavení fitness center.

FITNESS GAMES AND ITS INFLUENCE ON HEALTHY LIFESTYLE

Key words: fitness, exergaming, computer games, health education, media, healthy lifestyle

Abstract: Fitness games (or exergaming) represent an emerging interdisciplinary field of research that interconnects the elements of medicine, education, psychology, media and game studies and as such it can be considered one of the most vital and up-to-date topics of contemporary digital game culture/health education research/out-of-the-school activities of young people. This paper's goal is twofold: firstly, it is going to provide a brief overview of technological aspects of exergaming devices as they have constituted since 1980s with using the elements of force-feedback; secondly it is going to analyze software products that contribute to strengthening a player's gaming/physical experience. Additionally, we are going to focus on successful software titles that have experienced worldwide recognition (Power Pad, Dance Dance Revolution, Gamercize, Cyber Coach etc.) and as such they have contributed significantly to the development of the phenomenon. Last but not least, a short review of recent research related to effectiveness of exergaming is going to complement this study

Mgr. Patrik Vacek
Masarykova univerzita
Pedagogická fakulta
Poříčí 7, 603 00 Brno
Česká republika
patrikvacek@seznam.cz

Vacek Patrik

POČÍTAČOVÉ HRY A VÝCHOVA KE ZDRAVÍ V ANGLO-AMERICKÉM ODBORNÉM KONTEXTU: INSTITUCIONÁLNÍ POHLED

Klíčová slova: počítačové hry, výchova ke zdraví, instituce, média, projekty

Anotace: Počítačové hry jako významný sociokulturní fenomén posledních čtyřiceti let představují neobyčejně rozsáhlou a vnitřně složitě strukturovanou oblast, která zasahuje do četných oblastí našeho každodenního života. Výjimkou pochopitelně není ani oblast zdraví a aktivit přímo směřujících k podpoře zdravého způsobu života (health education) u mládeže i dospělých. Jestliže je však v České republice problematika počítačových her vnímána většinou odbornou veřejností jako téma poněkud odtahité a sledující převážně negativní a potenciálně rizikové faktory digitální herní kultury, anglo-americké prostředí se pokouší nalézat taková řešení a vyvíjet takové odborné aktivity, které vedou k využití pozitivního potenciálu počítačových ve zdravotní výchově. Příspěvek se tak primárně soustředí na analýzu vzniku, podoby fungování a význam klíčových anglo-amerických profesionálních institucí či projektů, které svou pozornost z většiny anebo takřka výhradně soustředí na problematiku ku využití počítačových her ve výchově ke zdraví (Health Games Research, Games for Health).

COMPUTER GAMES AND HEALTH EDUCATION WITHIN ANGLO-AMERICAN RESEARCH CONTEXT: AN INSTITUTIONAL POINT OF VIEW

Key words: computer games, health education, institutions, media, projects

Abstract: Computer games have experienced a rapid development within the past forty years and as a relatively new form of global media experience they represent a number of genres, technological innovations and highly complex narratives that interfere into our everyday life. Quite understandably, the sphere of health education and activities attached to promoting health literacy is no exception to this. However, if the Czech Republic academic research and opinion makers tend to view the computer game agenda mostly in its negative connotations and potentially pathological effects, the Anglo-American scientific and school milieu shows a more benevolent and prejudice-free approach promoted by an effort to find such solutions and research activities that would lead to the application of computer games positive potential within health education. The paper also presents an analysis of inception, mechanism and significance of key Anglo-American professional institutions and projects that focus its attention at the problem of computer games in health education process.

Mgr. Patrik Vacek
Masarykova univerzita
Pedagogická fakulta
Poříčí 7, 603 00 Brno
Česká republika
patrikvacek@seznam.cz

Vaculík Jaroslav

SOCIÁLNÍ PÉČE O DĚTI A MLÁDEŽ ZA PRVNÍ ČSR

Klíčová slova: děti a mládež, sociální péče, 1. ČSR

Anotace: Veřejná zdravotní a sociální péče o mládež byla v meziválečném Československu naprosto nedostatečná. Některé úkoly, jako péče o postižené děti, byly přeneseny na zemskou samosprávu v Čechách, na Morávě, ve Slezsku, na Slovensku a na Podkarpatské Rusi, obecní samospráva zase byla nucena se starat o ty děti, které pro chudobu nebo opuštěnost byly odkázány na veřejnou péči. Obce k tomu neměly dostatek financí, potřebná zařízení a často ani porozumění.

SOCIAL CARE FOR CHILDREN AND YOUTHS IN THE FIRST CZECHOSLOVAK REPUBLIC

Key words: Children and youth, social services, first Czechoslovak republic

Abstract: Public health care and social services for children and youth were absolutely insufficient in the interwar Czechoslovakia. Some tasks, such as care for disabled or mentally affected children, were transferred to the provincial governments of Czechia, Moravia, Silesia, Slovakia and Ruthenia, municipal authorities were forced to take care of children dependent on public welfare due to being poor or deserted. Municipalities lacked funds, necessary facilities and often sympathy.

prof. PhDr. Jaroslav Vaculík, CSc.
Masarykova univerzita
Žerotínovo nám. 617/9, 601 77 Brno
Česká republika
vaculik@ped.muni.cz

Veselá Jana

INKLUZIVNÍ ŠKOLA

Klíčová slova: klima školy, profil školy, nabídka nadstandardních možností, asistent pedagoga, poradenské pracoviště školy, metodik prevence, výchovný poradce, školní psycholog, integrace, inkluze, individuální vzdělávací plán, adaptační kurzy, kariérní poradenství

Anotace: Příspěvek se zabývá vývojem školního klimatu fakultní základní školy v Brně za posledních 8 let, problematikou segregace, integrace a inkluze. Příspěvek popisuje aktuální výchovné a vzdělávací problémy současné školy.

INCLUSIVE SCHOOL

Key words: school climate, school profile, a number of exclusive options, an assistant teacher, school guidance office, methods of prevention, educational consultant, school psychologist, inclusion, individual education plan, adaptation courses, career counseling

Abstract: The paper deals with the development of school climate teaching elementary school in Brno for the past 8 years, the issue of segregation, integration and inclusion The paper describes the current educational problems of the current school.

PhDr. Jana Veselá, Ph.D.
Žerotínovo nám 1, Brno
Česká republika

Vondráčková Kristýna

TÉMA „VIRY A VIROVÁ ONEMOCNĚNÍ“ VE VÝUCE NA GYMNÁZIU

Klíčová slova: virologie, biologie, výchova ke zdraví, moderní koncept výuky

Anotace: Virologie je dnes velmi rychle se rozvíjející obor se širokou škálou praktických aplikací. Poutá na sebe zaslouženou pozornost nejen odborníků, ale i médií a široké veřejnosti. Kvalitní výuka a vzdělávání v této oblasti může ovlivnit postoje široké veřejnosti mj. k otázkám prevence infekčních chorob, očkování či např. problematice geneticky modifikovaných organismů. Z výzkumu vyplývá, že učitelé považují toto téma za aktuální a pro studenty důležité. Zároveň si však mnoho z nich myslí, že toto téma není v současné době v českých učebnicích dobře zpracováno a mnohým z nich chybí i aktuální odborné informace. Autorka v rámci tohoto příspěvku předkládá moderně pojatý koncept výuky tématu „viry a virová onemocnění“ pro gymnázia. Téma je primárně zpracováno v rámci předmětu biologie, avšak zdůrazněny jsou mezipředmětové vazby – např. na chemii či na vzdělávací obory výchova ke zdraví, environmentální výchova nebo mediální výchova. Autorčin koncept výuky virologie vychází z myšlenkové mapy zpracované na základě analýzy kurikulárních dokumentů a učebnic, výzkumného šetření na gymnáziích a konzultací s odborníky. Praktickým výstupem nového konceptu výuky virologie bude moderní, multimediální a webově dostupná učebnice pro gymnázia.

THE TOPIC „VIRUSES AND VIRAL DISEASES“ IN EDUCATION AT THE GRAMMAR SCHOOL

Key words: virology, biology, health education, the modern concept of education

Abstract: Virology is now a very rapidly developing field with a wide range of practical applications. It is preoccupied with the well-deserved attention not only experts, but also the media and the general public. The qualitative education in this area may affect attitudes of general public. on the topics like prevention of infectious diseases, vaccination, or for example. the issue of genetically modified organisms. Research shows that teachers consider this topic current and relevant for students. However, many of them think that this topic is not well described in the Czech textbook and many of them lack even the current scientific information. The author in this contribution presents a modern, comprehensive teaching concept of the topics „viruses and viral diseases“ for high school. The theme is primarily processed for subject biology, there are accented inter-discipline relations – for example chemistry, health education, environmental education or

media education. The concept of teaching virology is based on the concept of mind map based on analysis of curricular documents and textbooks, research investigation on grammar schools and the consultations with experts. The practical outcome of the new concept of teaching virology will be modern, multimedia and web available textbooks for grammar schools.

RNDr. Kristýna Vondráčková M.D.
Pletigové 4, Praha 1
Česká republika
kristyna.vondrackova@email.cz

Vopička Zdeněk

ŠKOLA A PREVENCE ZÁVAŽNÝCH ÚRAZŮ DĚTÍ A MLÁDEŽE

Klíčová slova: Závažný úraz, incidence, snížení výskytu, preventabilita, bezpečná škola, výchova ke zdraví

Anotace: Naplňování cíle 9 „Zdraví 21“ Snížení výskytu poranění způsobených násilím a úrazy, zvýšení úrovně preventivně výchovných aktivit v oblasti prevence dětských úrazů. Program WHO Bezpečná škola a jeho naplňování v lokálních podmínkách škol. Výchova ke zdraví a možnosti prevence úrazů, příklady dobré praxe.

SCHOOL AND THE PREVENTION OF SERIOUS INJURIES TO CHILDREN AND ADOLESCENTS

Key words: Serious injury, incidence, reduction in occurrence, preventability, safe school, health education

Abstract: Fulfilment of 'Health 21' Objective 9. Reduction in the occurrence of injuries caused by violence and accidents, improvement in the level of preventive education relating to the prevention of accidents involving children. WHO's Safe School programme and its fulfilment in local school conditions. Health education and accident prevention possibilities, examples of good practice.

Ing. Zdeněk Vopička
Česká republika
krmvopicka@volny.cz

Vrbas Jaroslav

VÝSLEDKY MONITORINGU ZDRAVOTNĚ ORIENTOVANÉ ZDATNOSTI U DĚTÍ MLADŠÍHO ŠKOLNÍHO VĚKU

Klíčová slova: děti mladšího školního věku, zdravotně orientovaná zdatnost, Fitnessgram, aerobní zdatnost, svalová zdatnost, flexibilita, body mass index, hodnocení držení těla

Anotace: Příspěvek shrnuje dílčí výsledky výzkumného záměru Škola a zdraví pro 21. století. Dílčí výzkumné téma je zaměřeno na vybrané ukazatele zdravotně orientované zdatnosti (ZOZ) žáků na 1. stupni základní školy (ZŠ). Cílem práce je nalezení a ověření terénní diagnostiky ZOZ žáků, dále zachycení a posouzení aktuálního stavu ZOZ žáků a zjištění vztahů mezi jednotlivými ukazateli. Výzkum byl proveden na dostupném souboru 590 dětí ve věku 6 až 12 let. Výzkumnými metodami byly motorické testy baterie Fitnessgram, metoda pro zjišťování složení těla BMI a metody pro hodnocení držení těla podle autorů Jaroše a Lomička. Realizovaný výzkum prokázal možnost uplatnění americké testové baterie Fitnessgram v podmínkách 1. stupně české základní školy. Výsledky testování dětí ukazují na přijatelnou úroveň aerobní zdatnosti, svalové zdatnosti a flexibility českých dětí. Posouzení složení těla metodou BMI dokládá, že 57 % českých dětí mladšího školního věku má normální váhu, 18 % dětí nadváhu, 20 % dětí obezitu a 5 % dětí podváhu. Hodnocení držení těla potvrzuje výsledky dalších obdobných výzkumů. Více než 50 % českých dětí mladšího školního věku má vadné nebo velmi špatné držení těla. Výzkum neprokázal statisticky významnou závislost mezi výsledky jednotlivých testů baterie Fitnessgram a hodnocením držení těla. Na základě těchto poznatků lze doporučit, aby testová baterie Fitnessgram byla při hodnocení ZOZ vždy doplňována hodnocením držení těla. Rovněž lze doporučit, aby výsledky ZOZ byly využívány při sestavování individuálních pohybových programů s cílem optimalizovat ZOZ dětí.

THE RESULTS OF THE MONITORING OF THE HEALTH ORIENTED FITNESS OF PRIMARY SCHOOL CHILDREN

Key words: children of primary education level, health related fitness, Fitnessgram, aerobic fitness, muscular fitness, flexibility, body mass index, BMI method, assessment of body posture

Abstract: The article summarises results of a part of the research project School and health for the 21st century (Škola a zdraví pro 21. století) which deals with selected indicators of health oriented fitness (HRF) of children attending primary school (ISCED 1). The aim of the research was to find and verify the field diagnostics of pupils' HRF, to record and assess the current state of the pupils' HRF and to identify relations among particular indicators. The research sample consisted of 590 children aged 6 to 12. The methods were based on Fitnessgram (physical fitness assessment test), body mass index (BMI) and a method for identifying the body posture by Jaroš and Lomiček. The research demonstrated the possibility of using Fitnessgram in Czech primary education conditions. The Fitnessgram tests showed acceptable level of aerobic and muscular fitness and flexibility of Czech children. The body mass index tests indicated that 57 % of Czech children attending primary education level have normal weight, 18 % are overweight, 20 % are obese, and 5 % are underweight. The body posture tests verified the results of analogical tests. More than 50% of Czech children attending primary education level have defective or very bad body posture. The research did not find any statistically significant relations between the Fitnessgram tests and the tests of body posture.

Based on the research findings we recommend using the Fitnessgram tests along with the test of body posture for HRF assessment. We also recommend using the HRF indicators for creating individual physical programs to optimise HRF of children.

Mgr. Jaroslav Vrbas, Ph.D.
Pedagogická fakulta Masarykovy university
Poříčí 7, 60300 Brno
Česká republika
vrbas@ped.muni.cz

Vyletál Pavel

RÁMCOVÉ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY PRO ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

Klíčová slova: zdraví Rámcový vzdělávací program pro odborné vzdělávání výchova ke zdraví vzdělávání „Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR – Zdraví pro všechny v 21. Století“

Anotace: Zdraví je nejdůležitějším atributem kvalitního společenského soužití, kde zejména záleží na jeho uchopení a obsahu. Je nutným předpokladem pro směřování každého jednoho (individuality, osobnosti) ve společnosti k fyzické a psychické pohodě. Jeho vychýlením dochází k nezdravému obrazu života celkové populace. S ohledem na zmíněné je obzvláště důležité se zabývat vztahy mezi zdravím společnosti a výchovou ke zdraví. S uvedenou problematikou, s jejím vymezením a podstatou pomáhá především výchova a vzdělávání. Ke zmíněnému obeznamování se s uměním, jak se o sebe a druhé starat, aby byl naplněn princip zdravého a udržitelného života, dochází v průběhu našeho celého života. Příspěvek autora se zaměřuje a detailně se zabývá analýzou Rámcových vzdělávacích programů pro odborné vzdělávání, kde se zaměřuje do oblasti výchovy ke zdraví. Systematicky zpřehledňuje jmenovanou problematiku. Upozorňuje na nedostatky a nabízí možná řešení. Přehled uvádí do kontextu s „Dlouhodobým programem zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR – Zdraví pro všechny v 21. století“.

THE FRAMEWORK CURRICULA FOR VOCATIONAL TRAINING AND HEALTH EDUCATION

Key words: Health Framework curriculum for vocational education Health Education Education „Long-term Programme for Improving the Republic – Health for All in the 21st Century „

Abstract: Health is the most important attribute of a quality social life, which depends mainly on its content. It is a prerequisite for the routing of each individual in society to physical and psychological well-being. His bias leads to an unhealthy picture of life of the population. In light of the above is particularly important to address the linkages between health and society health education. With the above issues, with its definition and nature helps especially education and training. The familiarization with the art, how to take care of themselves and the other to be filled with the principle of a healthy and sustainable living, is in the course of our lifetime. Paper the author focuses in detail and focuses on the analysis of study programs for vocational education, which focuses in the field of health education. Paper highlights the shortcomings and offers possible solutions. It draws attention to shortcomings and offers possible solutions. The paper presents an overview of the context of the „Long-term Programme for Improving the Czech Republic population health – Health for All in the 21st century“.

Mgr. Pavel Vyletál
Mendelova univerzita,
ICV, Zemědělská 5, 613 00 Brno
Česká republika
vyletal@node.mendelu.cz

Zormanová Lucie

VEDENÍ ŽÁKŮ KE ZDRAVÉMU ZPŮSOBU ŽIVOTA POMOCÍ PROJEKTOVÉ METODY

Klíčová slova: projektová metoda, Škola podporující zdraví, zdravá životospráva, zdraví

Anotace: Ve svém článku se zabývám programem Škola podporující zdraví, dříve nazývaného Zdravá škola, jehož záměrem je podpora zdravého životního stylu žáka v podmínkách školy a snaha žáka měnit a rozvíjet směr ke zdravé životosprávě a celkově zdravému životnímu stylu. Dále se zaměřuji na školní projekty, jež si kladou za cíl vést žáky ke zdravému způsobu života. Zde stručně čtenáře seznámím s některými známými již realizovanými projekty na základních školách. Popisuji zde i projekt, který jsme realizovali na ZŠ v Nových Bránicích, kde jsem ve školním roce 2008/2009 vyučovala. Jedná se o projekt nazvaný „Co vyjde levněji?“. Žáci zde mají za úkol sestavit dva odlišné jídelníčky na jeden den. Jeden jídelníček má obsahovat pouze zdravá jídla a druhý naopak nezdravou možnost stravování a životosprávy. Žáci mají za úkol nejen jídelníčky samostatně sestavit a tak se zamyslet, co mohou jíst celý den, ale také nakonec vypočítat, která varianta vyjde finančně levněji. Projekt byl realizován s žáky 4. třídy.

KEEPING STUDENTS HEALTHY LIFESTYLE THROUGH DESIGN METHODS

Key words: project method, Healthy School, health, healthy diet

Abstract: In this article, I focus on promoting school health program, formerly known as Healthy Schools, which aims to promote healthy lifestyles in school. I also focus on school projects, which aim to encourage pupils to a healthy lifestyle. I describe a project, we realized at the primary school in Nové Bránice, where I taught in 2008/2009. This is a project called „What's cheaper?“. Students here are

designed two different menus for one day. A diet should contain only healthy food, and for contrast unhealthy diet. Pupils count which version comes out financially cheaper. The project is for pupils of 4th class.

PaedDr. Lucie Zormanová, Ph.D.
Jihočeská univerzita
Dukelská 9, České Budějovice I.
Česká republika
zormanova@centrum.cz

Zormanová Lucie

ZPOVĚD „VYLÉČENÉ“ ANOREKTIČKY

Klíčová slova: mýtus krásy, dieta, poruchy příjmu potravy, polostandardizovaný rozhovor, zakotvená teorie

Anotace: Držení diet u mladých dívek může být velkým problémem, který může přerůst do podoby poruchy příjmu potravy. Poruchy příjmu potravy jsou velmi vážným a poměrně častým onemocněním, mají největší, a to desetiprocentní úmrtnost ze všech psychických chorob a postihují 3% dívek a žen (Krch, 2005). Ve svém článku navazují na výzkumné šetření, které bylo realizováno roce 2008 jako kvalitativní studie zaměřená na mladé dívky, které drží či držely dietu s cílem odpovědět si na otázku proč dívky začínají držet dietu a proč ji porušují, zjistit charakteristické rysy dívek držících dietu a jejich rodiny, zjistit, kdy a za jakých okolností nastává situace, že se dieta „vymyká kontrole“ a kdy si dívka tento stav uvědomí. V tomto článku se vrátím k jedné z respondentek výzkumu z roku 2008, jež trpěla mentální anorexií. U ní byly analyzovány typické rysy popisované ve výzkumech zabývajících se touto oblastí: zaměřenost na dosažení úspěchu, negativní sebehodnocení, přílišná sebekritika, perfekcionismus a nepřilíš dobré rodinné vztahy a zázemí, v průběhu nemoci lhaní a fobický strach z tlaku okolí, jež jí nutí k jezení. V článku popisují její nynější stav těla a myslí a změny, kterými ve svém vývoji od nemoci až úplnému „vyléčení“ prošla. Stručně popisují i její celkovou osobnost a faktory, které vedly k jejímu onemocnění, tj. údaje, které byly zjištěny v předchozím výzkumném šetření a popsány již dříve, avšak je třeba je zmínit pro úplnou představu čtenáře o daném problému.

CONFESSIONS OF A „CURE“ ANOREXIC

Key words: the myth of beauty, dieting, eating disorders, semi-structured interview, grounded theory

Abstract: Dieting of young girls may be a serious problem that can escalate into an eating disorder. Eating disorders are very serious and relatively common disease, with the highest mortality rate of all mental illnesses, affecting 3% of girls and women (Krch, 2005). In this article, I refer to the research which was carried out in 2008 as a qualitative study on young girls, who holds or held a diet. In this research I try to answer the question why girls are starting a diet, and I try identify the characteristics of girls holding their diet and their families. In this article I return to one of the respondents, which has suffered from anorexia nervosa. In its typical features were analyzed as described researches in this area: negative self-esteem, excessive self-criticism, perfectionism. The article describes her current state of the body and mind and changes, which in its evolution from the disease to completely „cure“ has passed. I briefly describe her personality and the factors that led to her illness.

PaedDr. Lucie Zormanová, Ph.D.
Jihočeská univerzita
Dukelská 9, České Budějovice I.
Česká republika
zormanova@centrum.cz

Žák Karel, Reissmannová Jitka

PEDOFILIE A PSYCHICKÉ ZDRAVÍ JEJÍCH NOSITELŮ, ANEB VĚNUJEME DOSTATEK POZORNOSTI LIDEM, KTERÍ U SEBE OBJEVÍ SEXUÁLNÍ DEVIACI?

Klíčová slova: pedofilie, pedofil, sexuální zdraví, sexuální deviace, parafilie, prevence, pohlavní zneužívání dětí

Anotace: Jakmile se někdo pokusí (a nejen sexuálně) atakovat dítě, hned pro něj máme „výstižné“ označení: Pedofil. Děti před těmito lidmi často varujeme a zároveň je jimi také trochu strašíme: Pozor, mohl by to být pedofil, mohl by ti ublížit! Některé z těchto dětí, aniž by chtěly a aniž by v dětství cokoliv traumatického zažily, však mohou později – nejčastěji na prahu dospělosti – zjistit, že je děti eroticky přitahují. Co vlastně tyto lidé cítí? Jak se s tím vyrovnávají? Jsou dětem nebezpeční? Mají i jinou možnost, než se považovat za nebezpečné zrůdy? Kdo je to vlastně pedofil? Jaké mají tyto lidé možnosti? Víme, co je nejvíc trápi? Můžeme jim nějak pomoci? Můžeme s nimi preventivně pracovat tak, abychom snížili riziko, že někdy dětem ublíží? Nemohou se někteří z nich bez naší pomoci snáze stát nebezpečnými? Je preventivní práce s těmito jedinci dostatečná? I na tyto otázky se pokusím odpovědět ve svém sdělení. V první části sdělení uvádím fakta, ve druhé zkušenosti lidí, kteří prošli složitým obdobím uvědomování si odlišné sexuální orientace, která je zaměřená na nedospělé jedince, aniž by porušili zákonné či morální normy. Ne všichni pedofilové totiž zneužívají děti a ne všichni lidé, kteří zneužívají děti, jsou pedofilové.

PAEDOPHILIA AND EMOTIONAL HEALTH OF PAEDOPHILES – DO WE PAY ENOUGH ATTENTION TO PEOPLE WHO REALIZE THEY HAVE PARAPHILIA?

Key words: paedophilia, paedophile, sexual health, paraphilia, prevention, child sexual abuse

Abstract: Whenever someone tries to offend a child (not only sexually) we immediately have a pregnant term for him – a paedophile. We often warn children against those people, sometimes we even scare them using words like ‘Watch out, that could be a paedophile, he

could hurt you!' Some of those children may later, usually at the beginning of adolescence, realize that they are sexually attracted to under-age girls or boys. What do these people feel? How do they cope with the fact that they are paedophiles? Are they dangerous to children? Do they have any opportunity not to view themselves as monsters? Who is a paedophile anyway? What options do paedophiles have? Do we know what struggles they go through? Can we help them? Can we provide any preventive influence to lower the risk they will abuse a child in the future? Can some of them become more dangerous without our help? Are there any preventive programmes for them? Are they sufficient? These are the questions I will try to answer in my paper. In the first part I focus on important facts. In the second part I share experience of people who went through the difficult period of realizing and accepting their sexual attraction to minors without violating any laws or moral standards. Because not all paedophiles abuse children and not everyone who abuses a child is a paedophile.

Bc. Karel Žák
Masarykova univerzita
Pedagogická fakulta, Brno
Česká republika
karelzak@kazaweb.cz

PhDr. Jitka Reissmannová, Ph.D.
Poříčí 9, 60300 Brno
Česká republika
reissmannova@ped.muni.cz

Žaloudíková Iva

EVALUACE PRIMÁRNĚ PREVENTIVNÍHO PROGRAMU NORMÁLNÍ JE NEKOUŘIT

Klíčová slova: evaluace, prevence, školní program, prevence kouření, zdravý životní styl

Anotace: Primárně preventivní program pro děti primárního stupně zš Normální je nekouřit byl ověřován v longitudinální pětileté studii. Byl zjišťován stav znalostí, postojů a chování (tzv. KAB model – knowledge, attitudes, behavior) zaměřeného na podporu zdravého životního stylu před a po intervenci. Šetřením byla prokázána pozitivní evaluace a program doporučen k využití v praxi škol, k implementaci do školního vzdělávacího programu.

EVALUATION OF THE PRIMARY PREVENTION PROGRAM NON-SMOKING IS A NORM

Key words: evaluation, prevention, school program, healthy lifestyle

Abstract: Non-Smoking is a Norm, the primary prevention program for primary schoolchildren was proved in 5 year longitudinal study. Before and after the intervention there were watched changes in knowledge, attitudes and behavior promoting healthy lifestyle. Positive evaluation was found out and program was recommended for implementation into the school curriculum.

PhDr. Mgr. Iva Žaloudíková, Ph.D.
Poříčí 7, 603 00 Brno
Česká republika
zaloudikova@ped.muni.cz

JMENNÝ REJSTŘÍK

A	
Ansorgová Alena	62
Antošová Danuše	54
B	
Bajd Barbara	5, 65
Beranová Kateřina.....	52
Białas Dariusz	5
Blahutková Marie	6
Březina Jaroslav	6
Č	
Čadeni Kristina.....	7
Čapka František	7
Čech Petr.....	62
Čech Tomáš	7
Čechová Marie	8
D	
Děcký Jan	8
Demeková Lubica	9
Dokulil Miloš	9
Ď	
Ďurišová Libuše	10
E	
Eisertová Jaroslava.....	10, 20
F	
Fejfarová Helena	11
Fialová Jana	11
Foltová Lucie	12
Frostová Jana	12
G	
Gajdošová Jana	13
Goncharenko Maria	13
Goncharenko Oleksii	13, 14
Grůzová Lucie	15
H	
Heinrich Jaroslav	15
Heinrichová Jitka.....	16
Held Lubomír	21
Hlaďo Petr	16
Holčík Jan	17
Holešovská Petra	17
Holubová Drahomíra	18
Homolková Vendula	62
Horká Hana	18
Hrubá Drahoslava.....	19
Hřivnová Michaela	20
CH	
Chlopčíková Marie	10, 20
Chmurová Jana.....	21
Chvílíček Petr	21
I	
Iork Bartel.....	13
J	
Janda Miroslav	22
Jankových Vladislav.....	22
Janušová Tatiana	59
K	
Kachlík Petr	23, 24, 26, 37, 40, 47, 65
Kelnar Vratislav	24
Kernová Věra.....	53
Kikalová Kateřina	30
Kimáková Jana.....	24
Kimáková Tatiana.....	24–28, 33, 34, 40, 59, 64, 65
Kindl Pavel.....	62
Kocourek Radim	38
Kohoutek Rudolf	28, 45
Kolářová Ivana	29
Konovalova Olena	13, 14
Konsbul Ota	30
Kopecký Miroslav.....	30
Kopřivová Herotová Tereza	30
Koryčánková Simona	31
Krankuš Lubomír	52
Krátká Jana	58
Křestan Tomáš	31
Kuchuk Nina.....	13
Kukla Lubomír	32
Kuzmová Lucia.....	28, 32, 33
Kvetáková Lucia	33
L	
Link Róbert	34
Linková Marcela.....	34

Mager Radomír	34
Magerová Jana	34
Maleňáková Šárka	35
Marád Michal	35
Marádová Eva	36
Marečková Marie	36
Matyášek Patrik	37
Matyášová Martina	37
Mayerová Vlasta	38
Mikulík Vít	38
Milěř Tomáš	55
Mlčák Zdeněk	39
Mucalová Lucie	7
Mužik Vladislav	39
Mužíková Leona	39
N	
Navrátil Vladislav	40
Nigutová Monika	40
O	
Ocetková Irena	41
Omelka Martin	42
Onačillová Eva	27
Ouroda Karel	42
P	
Palánová Marcela	38
Pařilová Marie	43
Paulík Karel	43
Paveleková Ivona	43
Pecina Pavel	44
Pechánek Vladimír	44
Pernicová Veronika	47
Peterková Viera	45
Petrová Světlana	45
Pokorná Petra	49
Presová Radmila	46
Procházková Jitka	46
Procházková Lenka	7, 37, 43, 47
Prokopová Alice	48
Ptáček Petr	49
Putnová Anna	49
R	
Reissmannová Jitka	48, 72
Ročňová Jolana	10
Rosková Lenka	10
Rybář Radovan	49

Ř	
Řehulka Evžen	50, 51
Řehulková Oliva	51
Řeřuchová Magdalena	62
S	
Sas A. M.	13
Schuster Jan	51, 52
Schwemleinová Simona	52
Skácelová Jana	52
Skálová Ludmila	53, 54
Sládek Anna	54
Sládek Petr	55
Sladká Ševčíková Jana	7
Smetáčková Irena	55
Soběslavská Vendula	56
Stadlerová Hana	56
Stojan Mojmír	57
Strach Jiří	57
Strgar Jelka	58
Střelec Stanislav	58
Suchánek Ivan	34
Su chopárová Lenka	54
Svoboda Michal	59
Szárázová Magdaléna	59
Š	
Šafařová Jitka	22
Šikolová Veronika	60
Šimíčková-Čížková Jitka	61
Šmajš Josef	61
Štáva Jan	59
Štěpánek Kamil	61
T	
Taliánová Magda	62
Tělupil Milan	16
Tesařová Daniela	62
Tirpáková Michaela	28, 63–65
Torkar Gregor	65
Trojan Aleš	57
Tůmová Michaela	48
Tupý Jan	66
U	
Urbanovská Eva	67
V	
Vacek Patrik	67, 68
Vaculík Jaroslav	68
Vašínová Iveta	31

Věchtová Gabriela	22	Z	
Veselá Jana	69	Zeisbergová Karin	27
Vojtová Petra	31	Zormanová Lucie	71, 72
Vondráčková Kristýna	69	Ž	
Vopička Zdeněk	70	Žák Karel	72
Vrbas Jaroslav	70	Žaloudíková Iva	19, 73
Vyleřal Pavel	71		
Vystrčil Štěpán	35		

ŠKOLA A ZDRAVÍ 21

Anotace referátů z Mezinárodní vědecké konference

Editoři: Evžen Řehulka, Miroslav Janda
Vydala Masarykova univerzita roku 2011.
1. vydání, 2011
Náklad: 200 výtisků

Tisk MSD, spol. s r.o., Lidická 23, 602 00 Brno

ISBN 978-80-210-5532-2